

KUJAWSKO-POMORSKI
PRZEGŁĄD OŚWIATOWY

UczMy

ISSN 2300-830X

I - II 2015

Nr 1(8)

SZKOLNICTWO ZAWODOWE

**KUJAWSKO-POMORSKIE
CENTRUM EDUKACJI NAUCZYCIELI
W BYDGOSZCZY
PLACÓWKA AKREDYTOWANA**

WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYM

- Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
- program eTwinning - międzynarodowa współpraca szkół za pośrednictwem technologii informacyjno-komunikacyjnych; organizujemy spotkania informacyjno-promocyjne i warsztaty komputerowe z wykorzystaniem narzędzi internetowych
- Fundacja Odyssey of the Mind Polska
- Odyseja Umysłu - międzynarodowy program edukacyjny, narzędzie nauczyciela XXI wieku; oferujemy szkolenia trenerów

WSPOMAGANIE NAUCZYCIELI W ZAKRESIE JĘZYKÓW OBCYCH

- język niemiecki
- język angielski

WSPIERANIE SZKÓŁ W ROZWOJU

- Program wspomagania szkół w rozwoju *Skuteczny nauczyciel* – skuteczna szkoła w obszarach dydaktycznym i wychowawczym, wprowadzenie skutecznych rozwiązań i wdrażanie ich w praktyce szkolnej
- Podnoszenie efektywności kształcenia – wykorzystanie przez szkołę wyników egzaminów zewnętrznych do zwiększania efektów pracy

SZKOLENIA ONLINE O SZEROKIM SPEKTRUM TEMATYCZNYM

WSPÓŁPRACA Z UCZELNIAMI

- Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
- Wyższa Szkoła Bankowa
- Wyższa Szkoła Gospodarki

**KOORDYNOWANIE MIĘDZYNARODOWYMI I OGÓLNOPOLSKIMI
PROJEKTAMI EDUKACYJNYMI**

- Przyjaciele Zippiego
- Etyka nie tylko dla smyka

**REALIZACJA WSPÓLNYCH PROJEKTÓW
PROFILAKTYCZNO-EDUKACYJNYCH WE WSPÓŁPRACY
Z KOMENDĄ WOJEWÓDZKĄ POLICJI**

- Sztuka wyboru

ul. Jagiellońska 9, 85-067 Bydgoszcz
tel. 52 349 31 50, www.cen.bydgoszcz.pl

Redaktorzy:
Aneta Gabryelczyk
KPCEN we Włocławku

Danuta Potręć
KPCEN w Toruniu

Anna Rupińska
KPCEN w Bydgoszczy

Zespół redakcyjny:
Ewa Kondrat
Małgorzata Kowalczyk-Przybytek
Ilona Zduńczuk
Tadeusz Wański
(projekt okładki)

Korekta:
Anna Rupińska

Opracowanie graficzne i skład:
Hanna Wiśniewska

Wydanie cyfrowe:
Krzysztof Kosiński

Przyjmowanie materiałów:
e-mail: a.gabryelczyk@cen.info.pl
e-mail: Danuta.Potrtec@kpcen-torun.edu.pl
e-mail: anna.rupinska@cen.bydgoszcz.pl

Wydawca:
Kujawsko-Pomorskie Centrum
Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy
Kujawsko-Pomorskie Centrum
Edukacji Nauczycieli w Toruniu
Kujawsko-Pomorskie Centrum
Edukacji Nauczycieli we Włocławku

Skład i druk:
Kujawsko-Pomorskie Centrum
Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy
ul. Jagiellońska 9, 85-067 Bydgoszcz

*Redakcja zastrzega sobie prawo
adiustowania i skracania tekstów
oraz niezwracania materiałów*

Zdjęcie na okładce:
Uczniowie klasy Ia
(technik żywienia i usług gastronomicznych)
w Zespole Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich
w Toruniu

Autor zdjęcia:
Tadeusz Wański

SZKOLNICTWO ZAWODOWE

Ewa Heba <i>Rok szkolny 2014/2015 Rokiem Szkoły Zawodowców</i>	5
Ewa Heba <i>Kierunki rozwoju szkolnictwa zawodowego</i>	6
Katarzyna Ludwikowska <i>Doradca zawodowy – potrzebny od zaraz?</i>	8
Monika Sylwestrzak <i>Uczeń dobrym pracownikiem</i>	10
Anna Wit <i>Dobra praktyka uczyni z ucznia pracownika</i>	11
Ewa Ankiewicz-Jasińska <i>Szkoła zawodowa - szkołą przyszłości</i>	13

OBLICZA EDUKACJI

Aleksandra Łuniewska, Lena Tkaczyk <i>Podstawa programowa kształcenia w zawodach w praktyce</i>	15
Kinga Twardzik <i>Dobre praktyki działaniem dla przyszłości!</i>	17
Aleksandra Łuniewska, Lena Tkaczyk, Grażyna Troszyńska <i>Kadra szkół zawodowych województwa kujawsko-pomorskiego doskonaliła się we Włoszech i Austrii!</i>	21
Magdalena Brewczyńska <i>Biblioteki szkół zawodowych w Tyrolu</i>	23
Ivana Šimovcová <i>Wizyta Słowaków w ramach projektu „Erasmus+”</i>	25
Ewa Kondrat, Regina Strzemska <i>Refleksji kilka po wyjeździe studyjnym do Holandii i Niemiec</i>	27
Anna Rupińska <i>Regionalny Konkurs Gazetek Szkolnych</i>	29
Jerzy Ślot <i>Technika i przemysł regionu toruńskiego</i>	31
Jolanta Niwińska <i>Bydgoszczanie dzieciom z krańca świata „Serce dla Papui”</i>	33
Jarosław Przybył <i>Odkryją planety?</i>	34
Jarosław Przybył <i>Krok w przyszłość</i>	35
Marcin Centkowski <i>Nowoczesne pracownie w Centrum Nowoczesności Młyn Wiedzy</i>	36

Z PRAKTYKI NAUCZYCIELA

Patryk Krzemiński <i>Niezbędnik nauczyciela języka obcego ukierunkowanego zawodowo w kontekście podstawy programowej kształcenia w zawodach</i>	39
Mieczysława Długokencka, Agnieszka Dziduch-Gręda, Angelika Małkiewicz, Anna Sadurska, Agnieszka Wydrych <i>Kształcenie zawodowe i przysposobienie do pracy</i>	41
Beata Cieślak <i>Niekończąca się lekcja</i>	43
Jolanta Nadolna, Joanna Lipowicz-Jagodzińska <i>Blżej Sienkiewicza - jak zachęcić uczniów do spotkań z dobrą literaturą</i>	47
Lucyna Wosman <i>Wykorzystanie Pedagogiki Zabawy, metody naturalnej i reagowania całym ciałem w nauczaniu języka niemieckiego</i>	48
Elżbieta Zabłocka <i>Korelacja międzyprzedmiotowa na lekcji wychowania fizycznego</i>	49
Helena Pakuła <i>Ćwiczyć każdy może</i>	51

BIBLIOTEKI PEDAGOGICZNE DLA EDUKACJI

Wiesława Budrowska, Aldona Zawalkiewicz <i>Zbiory bibliotek cyfrowych dla ucznia i nauczyciela</i>	52
Anna Wiligalska <i>Szkolnictwo zawodowe</i>	54

Szkoły zawodowe szkołami przyszłości

Szkolnictwo zawodowe jakiś czas temu zaczęło tracić na wartości. Szkoły zawodowe stały się po prostu niemodne. Pamiętamy, jakie wysiłki czynili uczniowie kończący gimnazja, by dostać się do liceum. Nie dostrzegano zupełnie potrzeby kształcenia w zawodach. Z kolei nauka w technikach kojarzyła się uczniom z wysiłkiem zdobycia wiedzy z przedmiotów ogólnokształcących, zawodowych oraz odbywaniem praktyk. Do tego dochodził egzamin maturalny i kończące szkołę nietatwe egzaminy zawodowe, dające kwalifikacje. Takiego trudu nie każdy młody człowiek chciał się podjąć.

Tymczasem dobry fachowiec w swoim zawodzie stawiał się kimś na wagę złota. Z doświadczenia wiemy, jak trudno było znaleźć choćby dobrą ekipę remontową. Ślusarz, spawacz – do niedawna zawody niemal zapomniane nagle stały się niezbędne w wielu firmach. Pracodawcy chcieli zatrudnić pracowników o takich właśnie kwalifikacjach.

Wytworzyła się niezwykła sytuacja: z jednej strony degradacja szkół zawodowych, z drugiej popyt na ich absolwentów. Na szczęście ostatnia reforma oświaty objęła swoim zasięgiem także szkolnictwo zawodowe. Nauce zawodów oddano należne jej miejsce.

Kształcenie zawodowe to także tegoroczny priorytet Ministra Edukacji Narodowej. Rok szkolny 2014/2015 ogłoszono Rokiem Szkoły Zawodowców. Stwarza się warunki nie tylko do efektywnej nauki i odbywania praktyk, ale również, poprzez nawiązywanie odpowiednich relacji z pracodawcami, do późniejszego zatrudnienia absolwentów szkół zawodowych. Kształcą się uczniów w zawodach potrzebnych, tak, by po ukończeniu szkoły stali się oni atrakcyjni na współczesnym rynku pracy. Wszelkie działania zmierzają obecnie do tego, aby szkoły zawodowe znów były dla młodych ludzi warte wyboru.

O wspomnianych wyżej sprawach piszą w naszym czasopiśmie praktycy – wszyscy, którym na sercu leży dobro i rozwój szkolnictwa zawodowego.

Aneta Gabryelczyk

Danuta Potręć

Anna Rupińska

**W następnym numerze:
Matematyka**

Rok szkolny 2014/2015

Rokiem Szkoły Zawodowców

Joanna Kluzik-Rostkowska Minister Edukacji Narodowej rok szkolny 2014/2015 ogłosiła **Rokiem Szkoły Zawodowców**. Ministerstwo Edukacji Narodowej, w związku z tą decyzją, zaplanowało szereg działań i przedsięwzięć promujących szkolnictwo zawodowe. W obszarze kształcenia zawodowego priorytetem na najbliższe lata jest poprawa jakości i efektywności kształcenia, szeroka współpraca z pracodawcami, dopasowanie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy, uelastycznienie ścieżek zdobywania kwalifikacji, doskonalenie procesu egzaminowania, rozwój doradztwa zawodowego oraz pomoc uczniom i rodzicom w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej.

Wojewódzka inauguracja *Roku Szkoły Zawodowców* odbyła się 28 października 2014 roku w Zespole Szkół CKU w Gronowie w ramach konferencji promującej kształcenie zawodowe: *Dobre kształcenie zawodowe szansą na dobrą pracę*.

Organizatorami konferencji było Starostwo Powiatowe w Toruniu oraz Zespół Szkół CKU w Gronowie. Patronat nad przedsięwzięciem sprawowali: Wojewoda Kujawsko-Pomorski, Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego i Kujawsko-Pomorski Kurator Oświaty. W konferencji udział wzięli przedstawiciele władz samorządowych, dyrektorzy szkół i placówek oświatowych, przedstawiciele urzędów pracy i pracodawców. Wśród zaproszonych gości był również Witold Woźniak wicedyrektor KOWEŻiU w Warszawie oraz przedstawiciele szkoły Keuda w Finlandii: Kristina Tuori-Nyman – koordynator praktyk zagranicznych oraz Petri Honkala.

Program konferencji obejmował m.in. zagadnienia związane z zapewnieniem jakości w kształceniu zawodowym i finansowaniem kształcenia zawodowego w nowej perspektywie finansowania 2014-2020. Podczas spotkania przedstawiono doświadczenia we wdrażaniu podstawy programowej kształcenia w zawodach, doświadczenia i produk-

ty projektów unijnych. Goście z Finlandii zaprezentowali swoje osiągnięcia i przedstawili sukcesy w kształceniu zawodowym.

Andrzej Siemianowski Kujawsko-Pomorski Wicekurator Oświaty w swoim wystąpieniu poruszył sprawę zapewnienia jakości w kształceniu zawodowym. Współczesna szkoła zawodowa powinna realizować kształcenie o wysokiej jakości, które m.in. musi kształtować odpowiednie kompetencje zawodowe opisane w podstawach programowych kształcenia w zawodach, rozwijać kompetencje personalne i społeczne niezbędne do zdobywania i podnoszenia kwalifikacji zawodowych, dostosowywać kierunki i efekty kształcenia do wymogów rynku pracy, kształtować u uczniów postawy przedsiębiorczości sprzyjające aktywnemu uczestnictwu w życiu gospodarczym, umożliwiać zdobycie dodatkowe uprawnienia i certyfikatów, także osobom o specjalnych potrzebach edukacyjnych, ułatwiać wejście ucznia na rynek pracy i uczestniczenie w nim w trakcie procesu kształcenia zawodowego, solidnie przygotowywać do egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie, promować umiejętności zawodowe swoich uczniów oraz analizować oferty pracy dla absolwentów.

Andrzej Siemianowski podkreślił, że jednym z priorytetów polityki oświatowej państwa jest odbudowa szkolnictwa zawodowego i dlatego rok szkolny 2014/2015 uznany został za **ROK SZKOŁY ZAWODOWCÓW** w ramach którego planowanych jest wiele działań zarówno na poziomie ministerialnym, jak i kuratorskim.

Ministerstwo Edukacji Narodowej serdecznie zaprasza uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych do udziału w konkursie „Szkoła zawodowa – mój wybór”.

Celem konkursu jest upowszechnienie kształcenia zawodowego poprzez wybór i prezentację najlepszych prac uczniów. Zadaniem uczestników będzie wykazanie się umiejętnościami, kreatywnością i takim

sposobem prezentacji tematu, który zachęci młodych ludzi do świadomego planowania własnej kariery edukacyjno-zawodowej.

Regulamin konkursu zamieszczony jest na stronie www.men.gov.pl

Koordynatorem konkursu z ramienia Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy jest wizytator Iwona Andrzejewska.

W ramach promocji szkolnictwa zawodowego w województwie kujawsko-pomorskim 9 września 2014 roku w Bydgoszczy odbyła się również konferencja pt. *Możliwości i korzyści wynikające ze współpracy pracodawców ze szkołami – dziś i jutro* z udziałem Ewy Konikowskiej-Kruk Dyrektora Departamentu Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Ministerstwa Edukacji Narodowej i pracowników Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz pracowników Urzędu Marszałkowskiego, Urzędów

Pracy, Kuratorium Oświaty, dyrektorów szkół zawodowych i pracodawców.

Celem konferencji było ukazanie pracodawców jako kluczowych partnerów szkoły zawodowej, mających wpływ na kształtowanie jej pozytywnego wizerunku oraz podnoszenie jakości i atrakcyjności szkolnictwa zawodowego. W programie konferencji znalazła się tematyka dotycząca zmian w systemie kształcenia zawodowego i egzaminowania z perspektywy pracodawcy, korzyści dla pracodawców ze współpracy ze szkołami zawodowymi oraz wykorzystanie środków europejskich na włączenie pracodawców w proces kształcenia zawodowego i egzaminowania.

Konferencja została zorganizowana w ramach projektu systemowego KOWEZiU „Edukacja dla pracy-etap 2”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Ewa Heba

starszy wizytator

Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy

Kierunki rozwoju szkolnictwa zawodowego

Zmiany w kształceniu zawodowym wprowadzone 1 września 2012 roku mają znaczący wpływ na proces i jakość kształcenia zawodowego. Zmiany następują zarówno w kształceniu absolwentów gimnazjów, którzy wybierają zasadnicze szkoły zawodowe lub technika, jak i osób dorosłych, które pragną kontynuować kształcenie zawodowe.

Głównym celem wprowadzanych zmian jest podniesienie jakości i efektywności, a w konsekwencji także zwiększenie atrakcyjności kształcenia zawodowego. Mając na uwadze osiągnięcie założonych celów, zmodyfikowano klasyfikację zawodów szkolnictwa zawodowego, wprowadzono nową podstawę programową kształcenia w zawodach, wzmocniono praktyczny aspekt kształcenia zawodowego, zmodernizowano system egzaminów zawodowych. Na szczególną uwagę zasługuje po-

wiązanie szkolnictwa zawodowego z rynkiem pracy, zwiększenie dostępności i elastyczności kształcenia zawodowego oraz systemu potwierdzania kwalifikacji.

Już po dwóch latach wdrażania reformy obserwujemy wzrost zainteresowania nauką w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe. Rośnie też zainteresowanie nową formą kształcenia zawodowego, czyli kwalifikacyjnymi kursami zawodowymi. We wrześniu 2012 roku w kursach uczestniczyło 14591 osób, natomiast według stanu na 30 czerwca 2014 roku uczestnikami kursów było już 41490 osób (dane MEN). Zmiany, które są wprowadzane w szkołach zawodowych, mają charakter ewolucyjny, dlatego ich efekty będzie można w pełni ocenić dopiero po zakończeniu pełnego cyklu realizacji nowej podstawy programowej.

Kierunek rozwoju szkolnictwa zawodowego w kolejnym roku wdrażania reformy wytycza potrzeba aktywnego zaangażowania się pracodawców w edukację młodych ludzi i ścisła współpraca ze szkołami, która umożliwi zwiększenie poziomu umiejętności praktycznych oraz kompetencji miękkich osób wchodzących na rynek pracy, na których brak tak często wskazują pracodawcy.

Główne kierunki rozwoju szkolnictwa zawodowego na najbliższe lata to:

1) szersze zaangażowanie pracodawców w proces kształcenia zawodowego poprzez intensyfikację współpracy w zakresie realizacji zajęć praktycznych i praktyk zawodowych,

2) nawiązanie współpracy szkół z pracodawcami poprzez umowy partnerskie, powoływanie klas patronackich, organizację dodatkowych praktyk i płatnych staży dla uczniów,

3) doskonalenie kwalifikacji nauczycieli kształcenia zawodowego we współpracy z przedsiębiorcami (seminaria, szkolenia, praktyki i staże),

4) wzmocnienie systemu doradztwa edukacyjno-zawodowego, w szczególności w zakresie przekazywania wiedzy o rynku pracy, doradztwo w gimnazjum, w szkolnictwie ponadgimnazjalnym, a także w kształceniu dorosłych,

5) podnoszenie kompetencji kadry nauczycielskiej przy zaangażowaniu środowisk naukowych i gospodarczych, co pozwoli unowocześnić wiedzę zawodową, zmodyfikować stosowane dotychczas metody nauczania, pogłębić znajomość języków obcych i technologii komputerowych,

6) rozwijanie kształcenia modułowego umożliwiającego elastyczne reagowanie na potrzeby gospodarki i lokalnego rynku pracy,

7) szerokie podejście do edukacji zawodowej dzięki zwiększonej autonomii szkół w zakresie elastyczności organizacyjnej i programowej,

8) organizowanie kwalifikacyjnych kursów zawodowych,

9) zbudowanie systemu uznawania kwalifikacji opartego na ocenie zdobytych umiejętności - stworzenie Krajowych Ram Kwalifikacji z poziomami odniesienia do Europejskich Ram Kwalifikacji,

10) wdrożenie zasad i procedur identyfikacji, oceny i potwierdzania efektów uczenia się innego niż formalne, stworzenie warunków do uznawania równoprawności uczenia się indywidualnego i nieformalnego z uczeniem się w systemie sformalizowanym,

11) integrowanie kształcenia zawodowego i ogólnego, które zgodnie z oczekiwaniami pracodawców umożliwi rozwijanie tzw. kompetencji kluczowych i nowych umiejętności dla dalszego uczenia się i zapewnienia prawidłowych efektów na rynku pracy

oraz jego konkurencyjności, zwłaszcza w zakresie porozumiewania się w językach obcych, kompetencji matematycznych i podstawowych kompetencji w zakresie nauk przyrodniczych i technicznych oraz kompetencji informatycznych i przedsiębiorczości,

12) doskonalenie zewnętrznego egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe.

Warto podkreślić, że efektywna współpraca szkół zawodowych z przedsiębiorcami jest źródłem korzyści zarówno dla pracodawców, uczniów, jak i szkół. Pracodawcy mają możliwość przygotowania przyszłych pracowników w oczekiwane przez nich umiejętności zawodowe, a także kompetencje personalne i społeczne do podjęcia pracy. Uczniowie mogą poznać nowatorskie rozwiązania technologiczne, zdobyć praktyczne umiejętności obsługi nowoczesnych maszyn i urządzeń, nabyć umiejętności praktyczne w rzeczywistym środowisku pracy, mają również szansę na kształtowanie umiejętności miękkich, takich jak: praca zespołowa, umiejętność radzenia sobie ze stresem, kompetencje społeczne i interpersonalne, samodzielność, przedsiębiorczość, przejawianie inicjatywy, motywacja do pracy i in. Na współpracy zyskuje także szkoła zawodowa. Pracodawcy mogą prowadzić szkolenia specjalistyczne dla nauczycieli przedmiotów zawodowych, doposażać pracownie szkolne, organizować spotkania z młodzieżą, współpracować przy tworzeniu programów nauczania w zawodzie, uczestniczyć w egzaminach.

Niezwykle istotne staje się zachęcanie pracodawców, zarówno na poziomie centralnym, jak i regionalnym (lokalnym) do zaangażowania i włączenia się w proces kształcenia zawodowego i egzaminowania w ramach identyfikacji potrzeb kwalifikacyjno-zawodowych na rynku pracy, wspólnego konstruowania oferty kształcenia w formach szkolnych i pozaszkolnych, wspólnego przygotowania programów nauczania dla zawodu, zaangażowania pracodawców w organizację praktyk i staży dla nauczycieli zawodu, zwiększenia dostępu uczniów i nauczycieli do nowoczesnych technik i technologii, tworzenia ośrodków egzaminacyjnych u pracodawców.

Warunkiem koniecznym w procesie zintensyfikowania współpracy szkół z pracodawcami jest także aktywność szkoły. To szkoły zawodowe, których wizytówką jest absolwent przygotowany do pracy w dobie cyfryzacji, automatyzacji oraz szybkiego przyrostu wiedzy i rozwoju usług, powinny docierać do przedsiębiorców, przedstawiać możliwe formy współpracy, prezentować wynikające z tego korzyści oraz pokazywać sposoby wspierania tych działań ze strony szkoły.

Katarzyna Ludwikowska

Katedra Pedagogiki Pracy i Andragogiki, Instytut Pedagogiki, Wydział Pedagogiki i Psychologii
Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

Doradca zawodowy – potrzebny od zaraz?

Jeśli przyjmiemy za punkt odniesienia zmiany w obowiązującym prawie, należałoby uznać, że poradnictwo zawodowe w polskich szkołach wraz z kolejnymi nowelizacjami i rozporządzeniami rozwija się. Przyglądając się jednak praktycznym rozwiązaniom w tym zakresie, funkcjonującym w polskich szkołach, uznać można, iż rozwój o charakterze normatywnym jest pierwszym i w zasadzie ostatnim, jaki zarejestrować można w tej przestrzeni. Wieloznaczność w interpretacji obowiązującego prawa oraz nade wszystko brak fundamentalnego wsparcia finansowego sprawiły, że rzeczywistość poradnictwa zawodowego w szkole jawi się niezmiennie od lat w ciemnych barwach. Co gorsza, brak jest przesłanek wskazujących jednoznacznie, że sytuacja ma szansę ulec zmianie. Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego realizowane powinny być w trakcie codziennych lekcji. A jeśli tak się nie dzieje, zdaniem przedstawicieli Ministerstwa Edukacji Narodowej, mamy do czynienia z łamaniem prawa.¹ Intencje autorów tychże rozwiązań zdają się być w pewnym zakresie zrozumiałe, albowiem za naturalne można uznać asymilowanie treści z zakresu orientacji i poradnictwa zawodowego z zagadnieniami realizowanymi w ramach obowiązkowych przedmiotów. Wszak praca ludzka jest podstawą konstituowania, trwania i rozwoju wszelkich zagadnień będących przedmiotem poznania w szkole. Trudno nie dostrzec, iż tak skonstruowane rozwiązanie jest także bardzo korzystne – formalnie nie generuje żadnych dodatkowych kosztów. A to właśnie z ich przyczyny poradnictwo zawodowe w polskich szkołach jest od lat marginalizowane. Oszczędności te mają jednak charakter pozorny, albowiem skutki błędnych decyzji edukacyjno-zawodowych są ogromne. Koszta społeczne w tym zakresie oszacowali Brytyjczycy wyliczając, że pomyłki edukacyjne i zawodowe kosztują skarbu

państwa 200 mln funtów rocznie!² Brakuje spójnych danych ujawniających polskie doświadczenia w tym zakresie, aczkolwiek zakładając, że edukacja w Polsce na poziomie wyższym, w przeciwieństwie do Wielkiej Brytanii, jest w większości przypadków finansowana ze środków skarbu państwa, przypuszczać można, że koszty społeczne mogłyby być wyższe od wyliczeń poczynionych w Zjednoczonym Królestwie. Na stronach Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego dostępne są dane dotyczące kosztów edukacji jednej osoby przez rok. Nawet przy opcji studiów niskonakładowych, wykształcenie licencjata należy liczyć w dziesiątkach tysięcy złotych! Dane z badań własnych, poczynionych przez autorkę niniejszych rozważań, w korelacji z powyższymi rozstrzygnięciami, uznać można za niepokojące, albowiem 61,5 % spośród respondentów najchętniej zmieniłoby podjętą decyzję o kształceniu na poziomie wyższym. Część spośród nich dokonałaby modyfikacji w zakresie wybranego kierunku studiów (31%), pozostali w ogóle nie rozpoczynaliby edukacji akademickiej (2%) bądź musieliby się poważnie zastanowić nad tą decyzją (28,5%). Uzyskane dane wymagają oczywiście weryfikacji w toku badań właściwych, jednak za ich prawdziwością przemawiają także doświadczenia autorki z zakresu pełnienia roli doradcy zawodowego. Do częstych niestety należy zjawisko komunikowania przez studentów w trakcie spotkań doradczych swego niezadowolenia z podjętej decyzji edukacyjno-zawodowej. I choć bezspornie uznać można, że doradca zawodowy jest niezbędny w szkole wyższej, bez należyście skonstruowanego systemu wsparcia w szkołach niższego szczebla jego praca, zamiast na szlifowaniu posiadanych umiejętności i dostarczaniu aktualnej wiedzy, skupiona będzie wokół naprawy wcześniej popełnionych błędów. Do tej pory argumentacja wyjaśniająca zasadność powołania doradców zawodowych w szkole i objęcia pełnej popu-

¹ Artur Grabek, Polska szkoła bezrobotnych w: Rzeczpospolita z dnia 10.09.2013 r.

² Źródło: <http://www.for.org.pl/pl/a/2710,Analiza-92013-Dlaczego-nalezy-zwiekszyc-efektywnosc-doradztwa-zawodowego-w-polskich-szkolach> [z dnia 1.09.2014 r.]

lacji uczących się dzieci i młodzieży jego działaniami była nieskuteczna. Zdaje się bowiem, że kształtowanie odpowiednich postaw, wiedzy i umiejętności młodych ludzi, dużo lepsze przygotowanie do wejścia na rynek pracy (oraz idące za tym profity jednostkowe i społeczne), dynamiczne i elastyczne dopasowanie ludzi do zawodów zapewniające m.in. mniejszą fluktuację kadr, zmniejszoną konieczność przekwalifikowań, większą efektywność w pracy, większą ilość sukcesów w zawodzie, mniejszą liczbę bezrobotnych „z wyboru”, a także nawiązanie trójstronnych relacji pomiędzy edukacją, pracodawcami a władzami lokalnym³ oraz szereg innych korzyści, które niesie ze sobą doradztwo zawodowe realizowane blisko ucznia, zdają się być zbyt niskocenione w konfrontacji z kosztami, jakie niesie za sobą zatrudnienie doradcy zawodowego. Może zatem lepiej postawić pytanie, czy stać nas na dalsze marginalizowanie problematyki doradztwa zawodowego w polskich szkołach, skoro to najprawdopodobniej generuje poważnych rozmiarów straty w budżecie Państwa. Jak zauważa Spencer Johnson „Wypracowanie lepszej decyzji trwa krócej niż poprawianie gorszej.”⁴ I jest najprawdopodobniej tańsze!

W dyskusji na temat doradztwa zawodowego w szkołach podnoszony bywa argument, iż budowanie systemu z tego zakresu trudno uznać za priorytet, albowiem młodzieży w większości przypadków zapewnia się kontakt z doradcą podczas corocznych prelekcji specjalistów z tego zakresu. Uznać jednak należy, że grupowe, jednorazowe spotkanie młodych ludzi z doradcą nie jest wystarczające do spełnienia okoliczności sprzyjających podejmowaniu trafnych decyzji zawodowych. I choć godne pochwały są tego typu inicjatywy, ponieważ dowodzą troski nauczycieli o zapewnienie uczniom tego, czego zapewnić nie są w stanie rozwiązania na szczeblu systemowym, efektywność tych działań może być minimalna. Doradztwo zawodowe powinno być procesem. Bardzo często naturalnym następstwem pierwszego spotkania grupowego z doradcą zawodowym jest intensyfikacja poczucia bezradności i zagubienia. Wynika to m.in. z otwarcia nowych przestrzeni do analizy - doradca sygnalizuje dodatkowe okoliczności podjęcia decyzji, jej możliwe warianty i następstwa, a następnie... znika (lekcja dobiegła końca), pozostawiając młodego człowieka z szeregiem pytań (a te najczęściej nie rodzą się ad hoc bądź uczeń, z różnych przyczyn, nie zadaje ich w trakcie zajęć grupowych). Stąd wynika potrzeba organizacji konsultacji indywidualnych, w trakcie których uczeń może skupić się tylko na sobie, pozwolić sobie na szczerość i otwartość, bez obawy doświadczenia krytyki. Najkorzystniejsza dla ucznia jest możliwość realizacji indywidualnych spotkań doradczych w macierzystej placówce oświa-

kowej. Zakres działalności doradcy zawodowego dla młodych ludzi jest najczęściej nie do końca jasny, stąd często nie przejawiają chęci kontaktu z nim (zwłaszcza, jeśli wiąże się to z dodatkowym wysiłkiem, na przykład pojechania w nieznane sobie miejsce), obawiają się też m.in. eksponowania swoich słabości, analizy porażek, oceny i krytyki bądź dyrektywnego, instrumentalnego traktowania. Gro uczniom i rodzicom nie wie także, jaki rodzaj wsparcia świadczy doradca zawodowy, utożsamiając go najczęściej z rolą charakterystyczną dla pośrednika pracy. Dodatkowo korzystanie z jakiegokolwiek formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej nadal bywa w Polsce tematem tabu. Te i wiele innych czynników sprawia, że choć doradca zawodowy teoretycznie jest dostępny, np. w wojewódzkich urzędach pracy czy poradniach psychologiczno-pedagogicznych, ale niewielu młodych ludzi zgłasza się do niego. Błędem w moim odczuciu jest utożsamianie tego zjawiska z przejawem braku potrzeby rozwijania systemu poradnictwa zawodowego w szkołach. Wręcz przeciwnie. Funkcjonowanie w placówkach oświatowych doradców zawodowych przyczyniłoby się w dużej mierze do popularyzacji tego rodzaju kontaktów. A następująca sukcesywnie, od najmłodszych lat edukacja społeczna z tego zakresu wpłynęłaby na maksymalizowanie korzyści.

XXI wiek przyniósł ludzkości jeden z najdotkliwszych w mojej opinii kryzysów – kryzys relacji i kontaktów międzyludzkich. W wszechobecnym pędzie codzienności bycie blisko młodego człowieka, bezwarunkowe trwanie przy nim i mądre towarzyszenie mu w jego wędrówce przez życie dla wielu rodziców/opiekunów to sprawy trudne bądź niemożliwe do zrealizowania. Coraz częściej ciepłe, autentyczne i ubogacające obie strony kontakty międzyludzkie pozostają priorytetem jedynie na poziomie deklaracyjnym. Z moich doświadczeń doradcy zawodowego wynika, że niejednokrotnie bardziej niż specjalistycznych narzędzi diagnostycznych i statystycznych zestawień dotyczących sytuacji na rynku pracy młodzi ludzie potrzebują relacji będącej przestrzenią do wypowiedzenia na głos swoich lęków, spokojnej refleksji nad przyszłością, dowartościowania. Coraz częściej potrzebują bycia choć przez chwilę w centrum zainteresowania, bycia wysłuchanym. Stąd moje przekonanie, że nawet bez rozbudowanego zaplecza, bogatych, różnorodnych i kosztownych materiałów (a na razie na takie nie mogą liczyć szkolni doradcy zawodowi) można być dobrym doradcą. Coraz częściej bowiem, chociażby w dokumentach unijnych, doradztwo traktowane jest w perspektywie całościowej, obejmującej ogół istoty ludzkiej, a nie jedynie jej fragment dotyczący życia zawodowego. Może zatem, zanim doczekamy się środków na stworzenie autentycznego systemu poradnictwa zawodowego w polskich szkołach, warto niematerialnie zainwestować w budowanie tego, co w XXI wieku jest zatracone – relacji.

³ Źródło: <http://www.irp-fundacja.pl/projekty/projekt-002/> [z dnia 10.10.2014 r.]

⁴ Spencer Johnson, Tak czy nie. Jak podejmować lepsze decyzje?, Warszawa 2009

Monika Sylwestrzak

Zespół Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich w Toruniu

Uczeń dobrym pracownikiem

W czerwcu 2013 roku Zespół Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich w Toruniu nawiązał współpracę z Kujawsko-Pomorską Organizacją Pracodawców LEWIATAN. Na początku przedstawiono nam cel projektu **Dobra praktyka uczyni z ucznia pracownika**, który zakładał zwiększenie umiejętności zawodowych i zdolności do zatrudnienia uczniów szkół i placówek, prowadzących kształcenie zawodowe w województwie kujawsko-pomorskim poprzez udział w stażach i praktykach u pracodawców z branży gastronomiczno-hotelarskiej z naszego województwa. Uznaliśmy, że założenia projektu, czyli 96 godzin dodatkowych praktyk zawodowych i 150 godzin płatnych staży wakacyjnych, to dla naszych uczniów możliwość nie tylko pogłębienia wiedzy, ale również doskonalenia praktycznych umiejętności zawodowych. Informacje o projekcie zostały przekazane uczniom a oni już sami podejmowali decyzję. Zainteresowanie było bardzo duże. Płatne staże dla naszych uczniów były dodatkową mobilizacją do tego, aby wziąć udział w projekcie. Programy praktyk dla bloków gastronomicznego, recepcyjnego i administracyjno-gospodarczego zostały opracowane na bazie podstawy programowej dla danego zawodu oraz wiadomości stanowiących poszerzenie oferty edukacyjnej szkoły zwiększającej jej atrakcyjność i dostępność.

Do projektu mogło się zakwalifikować 80 uczestników z województwa kujawsko-pomorskiego. Miłą niespodzianką i niewątpliwym sukcesem było otrzymanie informacji o tym, że **z naszej szkoły zakwalifikowało się 33 uczniów** (tj. ok. 42 % wszystkich uczestników). Z osobami, które przeszły pozytywnie rekrutację zostały podpisane umowy i jeszcze raz szczegółowo omówione zasady udziału w projekcie. Uczniowie odbywali praktyki w przedsiębiorstwach zlokalizowanych w Toruniu, Ciechocinku i Bydgoszczy pod nadzorem opiekunów praktyk, wyznaczonych u danego pracodawcy, pełniących funkcję opiekunów, szkoleniową, ekspercką i doradczą. Uczniowie otrzymali również odzież roboczą. Kolejny etap to **płatne staże wakacyjne**, do których zakwalifikowało się **17 uczniów** z naszej szkoły. Przy realizacji praktyk i staży nie można nie wspomnieć o korzyściach. Uczniowie:

- poszerzają wiedzę z zakresu gastronomii, hotelarstwa i obsługi administracyjno-gospodarczej
- nabywają nowe umiejętności zawodowe
- mają możliwość pracy na rzeczywistych stanowiskach pracy

*Postaw na rozwój i zrób krok w przyszłość zawodową.
Zdobądź wiedzę i praktykę w wybranym zawodzie.*

- poznają tajniki mistrzostwa w wybranej dziedzinie
- uczą się pracy zespołowej
- przełamują bariery komunikacyjne
- mają możliwość uzyskania stypendium stażowego
- mają możliwość zdobycia kompetencji miękkich, tj. umiejętność obsługi klienta, prowadzenia negocjacji i rozmów z klientami, umiejętność pracy pod presją czasu
- poznają sytuację na lokalnym rynku prac
- mają zwiększoną motywację do nauki poprzez ciekawy i płatny program
- mają możliwość uzyskania zatrudnienia po ukończeniu szkoły.

Dzięki takim inicjatywom Zespół Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich w Toruniu daje swoim uczniom nie tylko możliwość pogłębienia wiedzy i doskonalenia umiejętności zawodowych, ale również rozwija zainteresowania, wychodzi naprzeciw oczekiwaniom uczniów i pracodawców.

24 października 2014 roku odbyło się uroczyste wręczenie zaświadczeń oraz opinii opiekunów praktyk i staży naszym uczniom przez Janusza Flemminga - koordynatora projektu oraz Annę Wit - specjalistę ds. organizacji praktyk i staży. Nasza szkoła jest zainteresowana dalszą współpracą z Lewiatanem. Uczniowie bardzo pozytywnie wypowiadali się o praktykach i stażach, mówili że z przyjemnością wzięliby jeszcze raz udział w takim projekcie, bo bardzo dużo się nauczyli i zdobyli wiedzę będą mogli wykorzystać na rynku pracy.

W bardzo dynamicznie zmieniającym się świecie liczy się przede wszystkim umiejętność szybkiej adaptacji do nowych warunków. Staże miesięczne, które realizowane są w naszym hotelu, pomagają młodym osobom rozwinąć taki typ umiejętności. Z jednej strony zyskują doświadczenie zawodowe, ale z drugiej każdego dnia mają sposobność poznawania samego siebie oraz kształtowania dalszej wizji rozwoju własnej kariery zawodowej. Jestem bardzo zadowolony z dotychczasowej współpracy ze szkołami będącymi w projekcie „Dobra praktyka czyni z ucznia pracownika”. Stażyści są zaangażowani, dzięki czemu mam możliwość powierzenia im odpowiedzialnych zadań do wykonania. Jest to przykład sytuacji WIN-WIN, gdzie korzyści czerpią obie strony.

Tomasz Krzyszczanowski
General Manager HOTEL MERCURE Toruń

Dobra praktyka uczyni z ucznia pracownika

W opinii Konfederacji Lewiatan* istotnym wyzwaniem rynku pracy jest niedostosowanie kształcenia do potrzeb tego rynku. W efekcie mamy do czynienia z sytuacją, w której wielu młodych ludzi po zakończeniu edukacji ma problem ze znalezieniem zatrudnienia, a liczni przedsiębiorcy nie mogą znaleźć właściwych pracowników. Odpowiedzią na wyzwania rynku jest wsparcie młodych adeptów zawodu w rzetelnej edukacji praktycznej, płynnym przechodzeniu na rynek pracy, a w szerszej perspektywie – ograniczenie bezrobocia wśród młodego pokolenia oraz efektywniejsza współpraca świata biznesu z sektorem edukacji.

PRACODAWCY, PRAKTYKI I STAŻE

Kluczem do osiągnięcia tych celów jest zachęcanie pracodawców do organizowania praktyk i staży zawodowych o wysokiej jakości merytorycznej, dostosowanych do realnych potrzeb przedsiębiorstw. Dzięki temu pracodawcy zyskają jedno z najskuteczniejszych narzędzi wspomagających procesy rekrutacyjne. Znajdą sposób na przyciągnięcie do przedsiębiorstw najlepszych kandydatów. Jest to ważna część polityki wyławiania talentów, a także ograniczania zjawiska niedopasowania kompetencyjnego kandydatów do pracy. Praktykanci i stażyści mają wyjątkową okazję zdobycia praktycznego doświadczenia zawodowego, pokazania się z jak najlepszej strony i dotarcia do przyszłego pracodawcy.

Dobra praktyka uczyni z ucznia pracownika – to już nie slogan, lecz rzeczywistość sprawdzona w projekcie realizowanym przez Kujawsko-Pomorską Organizację Pracodawców Lewiatan w okresie od 1.10.2013 do 30.09.2014 roku. Dzięki współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego powstał projekt, którego celem było zwiększenie umiejętności zawodowych i zdolności do zatrudnienia 80 uczniów szkół ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie zawodowe z województwa kujawsko-pomorskiego poprzez organizację praktyk i staży u pracodawców z branży gastronomiczno-hotelarskiej oraz uzdrowiskowej. W praktyce przełożyło się to na symbiozę lokalnego środowiska pracodawców z edukacyjnym.

Kujawsko-Pomorska Organizacja Pracodawców Lewiatan
zaprasza do udziału w projekcie:

DOBRA PRAKTYKA UCZYNI Z UCZNIA PRACOWNIKA

Człowiek - najlepsza inwestycja

„Weź los w swoje ręce
zwiększ umiejętności zawodowe i szansę
na zatrudnienie przez udział w projekcie.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

SZKOŁY W PROJEKCIE

Od początku realizacji projekt „Dobra praktyka uczyni z ucznia pracownika” spotkał się z żywym zainteresowaniem uczniów i dyrektorów szkół. W trakcie procesu rekrutacji zgłosiło się 170 kandydatów, z czego do udziału w projekcie zakwalifikowało się 80 osób z 7 szkół posiadających profile o kształceniu gastronomicznym, hotelarskim, obsługi i organizacji ruchu turystycznego (ZSG Bydgoszcz, ZS Dobrzyń nad Wisłą, ZSP Gąsawa, ZS CKU Gronowo, ZSP nr 2 Inowrocław, ZS RCKU Przemyska, ZSG-H Toruń).

Wszyscy uczestnicy projektu realizowali 96-godzinne praktyki zawodowe w systemie weekendowym w wybranych blokach zawodowych zgodnych z profilem kształcenia: gastronomicznym (20 osób), recepcyjnym (30 osób) i administracyjno-gospodarczym (30 osób). Odbływały się one pod okiem oddelegowanych przez pracodawcę opiekunów, doświadczanego personelu, który pełnił jednocześnie rolę opiekunczą, ekspercką, mentora. Praktykanci mieli okazję zapoznać się ze specyfiką funkcjonowania takich obiektów, jak: hotele (Pałac, Park [Bydgoszcz], Bulwar, Filmar [Toruń], Gazdówka Osielsko, Park Trzyszczyń oraz sanatoria i hotele uzdrowiskowe / Dom Zdrojowy, Grażyna, ST. George Ciechocinek).

Realizowane w trakcie praktyk programy kształcenia stanowiły poszerzenie oferty edukacyjnej szkoły i odpowiedź na potrzeby pracodawców w zakresie kwalifikacji pracowników. Zarówno dla uczniów jak i pracodawców były wyzwaniem edukacyjnym. W efekcie dzięki praktycznemu przeszkoleniu uczniów, zapoznaniu ze specyfiką pracy i danego obiektu, zastosowaniu różnorodnych metod szkoleniowych pracodawcy uzyskali realne wsparcie w późniejszym okresie na stażach zawodowych. Uczniowie czuli się już pewnie w obiektach, posiadali wiedzę w zakresie funkcjonowania obiektu, specyfiki pracy, mogli doskonalić nabyte umiejętności oraz poszerzać zdobyte kompetencje. Praktyki przyniosły wymierny efekt nie tylko w aspekcie szkoleniowym, lecz także czysto ludzkim, społecznym. Uczniowie poznali realne warunki pracy, doskonalili kompetencje społeczne, mogli się sprawdzić w pracy zespołowej na praktykach oraz w indywidualnej na stażach, odkryć swój osobisty potencjał, poznać własne ograniczenia i obszary do rozwoju (np. kompetencji językowych).

PERSPEKTYWA DLA NAJLEPSZYCH

Kolejnym etapem realizacji projektu były płatne 150-godzinne staże zawodowe w blokach: gastronomicznym, recepcyjnym, administracyjno-gospodarczym, organizowane w okresie wakacyjnym, w miesiącach lipcu i sierpniu. Uczestniczyły w nich 51 najlepszych praktykantów. W rekrutacji na płatny staż zawodowy decydował wynik testu kompetencyjnego, ocena opiekuna praktyk oraz frekwencja na zajęciach praktycznych. Dla wielu uczniów perspektywa dostania się na płatny staż zawodowy była wielce motywująca do uczestnictwa w zajęciach praktycznych. Dodatkowo uczniowie mieli możliwość wskazania pracodawcy z terenu województwa kujawsko-pomorskiego z branży gastronomiczno-hotelarskiej i uzdrowiskowej, u którego chcieliby odbyć staż zawodowy. W miarę możliwości organizacyjnych i logistycznych, organizator przychylił się do wskazań i preferencji uczestników, co przełożyło się na jeszcze większą satysfakcję z odbycia stażu w wymarzonej miejscowości.

Sami pracodawcy nabrali przekonania co do słuszności i sensowności realizacji takich inicjatyw edukacyjnych, dzięki czemu chętnie przyjmowali uczniów na staże, które zostały zrealizowane w siedemnastu lokalizacjach u partnerów biznesowych z Bydgoszczy, Ciechocinka, Inowrocławia, Krobi, Osielska, Torunia, Trzyszczyń, Włocławka, Wąsosz, Żnina.

Kujawsko-Pomorska Organizacja Pracodawców Lewiatan w trakcie realizacji projektu zapewniła uczestnikom wyżywienie, zwrot kosztów dojazdu, ubezpieczenie, odzież ochronną, nocleg (dla osób mających trudności z dojazdem na praktyki lub staże z miejsca zamieszkania) oraz wypłatę stypendium stażowego. Merytorycznie od strony organizatora projekt realizowali: Janusz Flemming - kierownik projektu, Anna Wit - specjalista ds. organizacji praktyk i staży, Magdalena Potulska - specjalista ds. rozliczeń.

Projekt został pozytywnie odebrany i oceniony przez środowisko pracodawców, pracowników, szkoły ponadgimnazjalne oraz przez uczniów - bezpośrednich adresatów działań edukacyjnych biorących udział w projekcie.

Kujawsko-Pomorska Organizacja Pracodawców Lewiatan chętnie podejmie inicjatywę, by realizować kolejne projekty wspierające praktyki i staże zawodowe stanowiące odpowiedź na realne potrzeby pracodawców.

***KUJAWSKO-POMORSKA ORGANIZACJA PRACODAWCÓW LEWIATAN** działa od 2006 roku - stanowi ważny „głos biznesu” na forum gospodarczym i społecznym województwa kujawsko-pomorskiego.

Organizacja prowadzi liczne projekty współfinansowane z Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, których działania kierowane są przede wszystkim na rzecz rozwoju lokalnego rynku pracy. Projekty te dotyczą m.in. outplacementu (projekty dotyczące wsparcia dla zwalnianych pracowników przedsiębiorstw z wybranych miast regionu), szkoleń osób po 50 roku życia, pracowników dużych zakładów naszego regionu, flexicurity czy rozwoju dialogu społecznego.

Organizacja prowadzi szkolenia, warsztaty, Centrum aktywizacji zawodowej zwalnianych pracowni-

ków, konferencje, opracowuje i rozpowszechnia opinie eksperckie (realizowane m.in. na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan).

Jako lider przewodniczy i lobbuje na rzecz rozwoju Klastra Turystyki Medycznej i Uzdrawiskowej w województwie kujawsko-pomorskim.

Kujawsko-Pomorska Organizacja Pracodawców Lewiatan ściśle współpracuje ze swoją macierzystą or-

ganizacją – Konfederacją Lewiatan z siedzibą w Warszawie i innymi regionalnymi organizacjami.

KPOPL jest aktywnym członkiem wielu instytucji, reprezentując interesy pracodawców z regionu, m.in. Wojewódzkiej Komisji Dialogu Społecznego, Podkomitetu Monitorującego Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Ewa Ankiewicz-Jasińska

Dyrektor Zespołu Szkół Mechanicznych nr 1 w Bydgoszczy

Szkoła zawodowa - szkołą przyszłości

Dobre praktyki – współpraca z pracodawcami

W Europie, w Polsce brakuje fachowców. Polska szkoła ma potencjał. Reforma szkolnictwa w 1998 roku spowodowała odpływ ze szkół wysoko kwalifikowanych nauczycieli, likwidację szkół zawodowych i techników.

Zmiana podstawy programowej w szkolnictwie zawodowym w 2012 roku przyczyniła się do rozwoju szkolnictwa zawodowego. Widzimy to w naszym województwie, a zwłaszcza w Bydgoszczy. Dzięki strategii Miasta Bydgoszczy, a zwłaszcza priorytetem Wydziału Edukacji i Sportu Urzędu Miasta Bydgoszczy od trzech lat mimo niżu demograficznego, możemy zauważyć większe zainteresowanie uczniów wyborem szkół zawodowych.

W zmieniającej się rzeczywistości oraz tak intensywnym rozwojem technologii szkoła zawodowa musi podlegać zmianie.

Czy będą to dobre zmiany dla szkół technicznych? Myślę, że tak. Zmiany już spowodowały wzrost zainteresowania programami nauczania, jakością i ilością pomocy dydaktycznych w szkołach, jak również warunkami, w jakich uczy się i pracuje nasza młodzież. Przedsiębiorcy teraz chętnie spotykają się z dyrektorami szkół. Podpisują umowy, na mocy których młodzież może odbywać miesięczne praktyki. Fundują stypendia dla najzdolniejszych uczniów klas patronackich. Opiekują się klasą patronacką - zakupują

pomoce dydaktyczne, przeznaczają środki finansowe na remont klas. Uczniowie mają fundowane szkolenia rozwijające ich pasję, uzdolnienia lub pozwalające na zdobycie uprawnień potrzebnych w pracy na stanowisku, który zakład oferuje. Nauczyciele odbywają staże, specjalistyczne kursy i szkolenia w rzeczywistych warunkach pracy.

Pracownia komputerowego wspomagania projektowania w ZSM nr 1 w Bydgoszczy

Planowane są wizyty studyjne krajowe i zagraniczne u partnerów przedsiębiorstwa z którym szkoła ma podpisane umowy. Zakłady gwarantują pracę najzdolniejszym absolwentom klas patronackich, kupują nagrody.

Uczniowie w rzeczywistych warunkach odbywają cotygodniowe zajęcia praktyczne w zakładach pracy. Szkoły i przedsiębiorcy prowadzą wspólną politykę rozwojowo-edukacyjną pod kątem działalności zakładu.

Te wszystkie możliwości są dobre dla współczesnej polskiej szkoły zawodowej. Tylko dzięki współpracy z przedsiębiorcami możemy wykształcić dobrego fachowca, poszukiwanego na rynku pracy. Fachowca, który będzie spełniał wymagania stawiane przez rozwijającą się tak szybko technologię.

Rozwój szkolnictwa zawodowego jest możliwy tylko jeżeli zostanie dofinansowany, gdy niektóre zajęcia praktyczne będą mogły odbywać się w zakładach pracy, gdy egzaminy potwierdzające kwalifikację zawodową dla niektórych zawodów będą mogły odbywać się u pracodawców.

Nawet najlepsza szkoła zawodowa nie jest w stanie sprostać wymaganiom tak szybko rozwijających się technologii w różnych dziedzinach. Tylko współpraca przemysłu ze szkołami daje taką szansę, szansę rozwoju, szansę wykształcenia młodego człowieka zgodnie z potrzebami rynku pracy.

Wszystkie te działania powodują wzrost zdawalności egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe, wzrost zdawalności egzaminu maturalnego. Jednak najważniejsza jest zmiana zachodząca w naszym społeczeństwie polegająca na zauważeniu, że szkoła zawodowa to szkoła, po której młody człowiek ma pracę, który, będąc w drugiej, trzeciej czy czwartej klasie, już otrzymuje wynagrodzenie, odbywając staż w zakładzie pracy. Jest nagradzany i stwarza mu się możliwość rozwijanie pasji i uzdolnień w różnych dziedzinach życia. Obecnie to szkoła zawodowa i przedsiębiorcy kształtuje wspólnie oczekiwania i możliwości, które stawiają przed młodymi ludźmi.

Zajęcia praktyczne w Zespole Szkół Mechanicznych nr 1 – technik mechanik lotniczy

Z roku na rok mury szkół opuszcza coraz więcej fachowców, jednak jest ich ciągle za mało.

Realizacja zajęć praktycznych wymaga dużych nakładów finansowych na wyposażenie, aby sprostać nowościom technicznym i technologicznym. Polska

szkoła musi być dofinansowana, powinny być stworzone warunki do zatrudniania świetnych fachowców, a przede wszystkim należy rozwijać bazę pracowników technicznych.

Ważne jest sukcesywne powiększanie oddziałów w szkołach technicznych, zwiększanie nakładów finansowych na wyposażenie i nowe technologie.

Dwadzieścia lat temu Zespół Szkół Mechanicznych nr 1 im. Franciszka Siemiradzkiego w Bydgoszczy posiadał 15 oddziałów Technikum Mechanicznego 5-letniego, 6 oddziałów technikum 3-letniego oraz 9 oddziałów zasadniczej szkoły zawodowej. Osiem lat temu w ZSM nr 1 uczyła się młodzież w 11 oddziałach. Obecnie w 27 oddziałach kształci się młodzież w zawodach: technik mechanik, technik mechanik lotniczy, technik awionik, technik mechatronik i technik informatyk.

Powstały cztery klasy patronackie, z których 2 uczniów w roku szkolnym 2013/2014 oraz 9 uczniów w roku szkolnym 2014/2015 otrzymało stypendia fundowane przez zakłady pracy: GRAFORM (2 stypendia), BOHAMET (2 stypendia), Wojskowe Zakłady Lotnicze nr 2 (3 stypendia), Boruta-Zachem SA (4 stypendia). Są to stypendia dla najzdolniejszej młodzieży, która osiąga dobre wyniki w nauce, zajmuje wysokie lokaty w konkursach przedmiotowych.

Doposażono także pracownie: awioniki, komputerowe. Od dwóch lat są organizowane w zakładach zajęcia edukacyjne. Po raz pierwszy w czerwcu 2014 roku zostanie zorganizowany egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe u pracodawcy w zawodzie technik mechanik. W roku szkolnym 2013/2014 – 16 nauczycieli ZSM nr 1 wzięło udział w dwutygodniowych bezpłatnych stażach w zakładach pracy.

W bydgoskich szkołach zawodowych już od siedmiu lat uczniowie mogą uczestniczyć w projektach finansowanych ze środków Unii Europejskiej: Zawodówki na Start (rok szkolny 2008/2009), Zawodowe horyzonty (rok szkolny 2009/2010) i Zawodowe horyzonty 2 (rok szkolny 2010/2011, projekt realizowany w 14 szkołach zawodowych), Zawodowe horyzonty 3, 4, 5. Celem projektów było i jest podniesienie atrakcyjności oferty edukacyjnej bydgoskich szkoły. Szkoły zakupują nowoczesne pomoce dydaktyczne m.in.: centra obróbcze CNC, pracownie komputerowe, książki, stanowiska egzaminacyjne, np. dla zawodu technik mechatronik. W ramach projektu uczniowie uczestniczą w bezpłatnych praktykach zawodowych w zakładach pracy oraz płatnych stażach zawodowych. Podczas wakacji w roku szkolnym 2013/2014 – 80 uczniów ZSM nr 1 wzięło udział w płatnych stażach.

Nowa perspektywa na lata 2014 – 2020 otwiera przed przedsiębiorstwami i szkołami nowe możliwości rozwoju. Rok szkolny 2014/2015 zwany rokiem „Szkoły Zawodowej”, to czas rozwoju szkół zawodowych.

Podstawa programowa kształcenia w zawodach w praktyce

Podstawa programowa kształcenia w zawodach była tematem przewodnim wojewódzkiej konferencji zorganizowanej przez Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli we Włocławku. Została ona objęta honorowym patronatem Joanny Kluzik-Rostkowskiej Minister Edukacji Narodowej, Domiceli Kopaczewskiej posłanki na Sejm RP, Piotra Calbeckiego Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

W konferencji udział wzięli: Joanna Kluzik-Rostkowska Minister Edukacji Narodowej, Domicela Kopaczewska poseł na Sejm RP, zastępca przewodniczącego Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży, Ewa Mes Wojewoda Kujawsko-Pomorski, Anna Łukaszewska Kujawsko-Pomorski Kurator Oświaty, Sławomir Kopyść członek Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Czesław Ficner Dyrektor Departamentu Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu. Licznie uczestniczyli także dyrektorzy szkół zawodowych, którzy podzielili się z panią minister swoimi doświadczeniami i refleksjami po dwóch latach wdrażania zmian w szkolnictwie zawodowym.

Od lewej: Ewa Mes Wojewoda Kujawsko-Pomorski, Joanna Kluzik-Rostkowska Minister Edukacji Narodowej, Domicela Kopaczewska Poseł na Sejm RP, Zastępca Przewodniczącego Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży, Sławomir Kopyść Członek Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Grażyna Troszyńska Dyrektor Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli we Włocławku.

Podczas konferencji wskazano na szanse rozwoju szkolnictwa zawodowego w nowej perspektywie finansowej w latach 2014-2020 i działania w kierunku

wyjścia naprzeciw potrzebom rynku pracy. Poruszono temat kształcenia zawodowego w województwie kujawsko-pomorskim w kontekście wyników nadzoru pedagogicznego. Witold Woźniak wicedyrektor Krajowego Ośrodka Wsparcia Edukacji Zawodowej i Ustawicznej w Warszawie przedstawił wyniki pierwszego etapu projektu systemowego *Monitorowanie i doskonalenie procesu wdrażania podstaw programowych kształcenia w zawodach* realizowanego w latach 2013-15, dotyczącego współpracy z pracodawcami, realizacji doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz doskonalenia kadry zarządzającej i nauczycieli. Odpowiedzią KOWEŻiU na potrzeby nauczycieli jest oferta wsparcia, m.in. w zakresie sieciowania, doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz wykorzystania metod i technik kształcenia na odległość w kształceniu zawodowym i ustawicznym. Zaprezentowano też ofertę KPCEN we Włocławku w zakresie kompleksowego wspomagania szkół kształcących w zawodach. Zaproszono dyrektorów szkół i nauczycieli do udziału w szkoleniach e-learningowych oraz do pracy w sieciach współpracy i samokształcenia w obrębie poruszanej problematyki.

Na podstawie wystąpień prelegentów wypracowano następujące wnioski:

1. Kontynuować wykorzystywanie funduszy unijnych na rzecz rozwoju kształcenia zawodowego w kraju i w województwie kujawsko-pomorskim, zgodnie z potrzebami rynku pracy (projekty Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego).

2. W przygotowaniu kolejnych przedsięwzięć nakierowanych na rozwój szkolnictwa zawodowego w naszym województwie należy skorzystać z pozytywnych rezultatów i doświadczeń projektów już zrealizowanych.

3. Rozwój szkolnictwa zawodowego w województwie kujawsko-pomorskim można osiągnąć poprzez współpracę placówek doskonalenia nauczycieli ze szkołami kształcącymi w zawodach, w tym z wyższymi uczelniami oraz z innymi instytucjami funkcjonującymi na rynku pracy.

4. Kontynuować wspieranie szkół przez placówki doskonalenia nauczycieli w zakresie wdrażania podstawy programowej kształcenia w zawodach poprzez przygotowanie konkretnej oferty dostosowanej do potrzeb szkół, z uwzględnieniem specyfiki kształcenia.

5. Szkoły kształcące w zawodach powinny być coraz lepiej wyposażone w bazę materialną i dydaktyczną, służącą dobremu przygotowaniu uczniów do egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe.

6. Konieczne jest ciągłe badanie i monitorowanie potrzeb rynku pracy przez powołane do tego celu instytucje, np. WUP, we współpracy z uczelniami wyższymi i pracodawcami (właściwy przepływ informacji sprzyja podejmowaniu decyzji w zakresie racjonalizacji kierunków kształcenia w szkołach zawodowych).

7. Szkoły kształcące w zawodach winny dążyć do uzyskania statusu szkół pozytywnego wyboru poprzez systematyczne podnoszenie atrakcyjności oferty edukacyjnej.

8. Zachęcać pracodawców do współpracy ze szkołami, co nie tylko przyczyni się do podnoszenia jakości kształcenia i właściwego przygotowania młodzieży do wejścia na rynek pracy, ale także do pozyskania wykwalifikowanej kadry zawodowej.

9. Upowszechniać i promować przykłady dobrych praktyk w zakresie wdrażania podstawy programowej kształcenia w zawodach przez placówki doskonalenia nauczycieli.

Joanna Kluzik-Rostkowska Minister Edukacji Narodowej podczas dyskusji z dyrektorami na temat: Blaski i cienie wdrażania podstawy programowej kształcenia w zawodach

W ramach forum wymiany doświadczeń z udziałem Minister Edukacji Narodowej dyrektorzy szkół kształcących w zawodach sformułowali następujące wnioski:

1. Wniosek dotyczący kształcenia zawodowego dla uczniów z niepełnosprawnością w stopniu lekkim: wskazane jest wprowadzenie w konkretnych zawodach niższej, wstępnej kwalifikacji w postaci pomocnika w konkretnym zawodzie lub czeladnika, np. pomocnik kucharza lub czeladnik w zawodzie kucharza.

2. Dla osiągnięcia efektów kształcenia konieczne jest zwiększenie liczby godzin zajęć praktycznych realizowa-

nych u pracodawców oraz w centrach kształcenia praktycznego wyposażonych zgodnie z wymaganiami egzaminów potwierdzających kwalifikacje w danym zawodzie.

3. Z doświadczeń dyrektorów szkół zawodowych wynika, że system doradztwa zawodowego nie funkcjonuje prawidłowo - brak rzetelnej diagnozy predyspozycji zawodowych absolwentów gimnazjów powoduje, że do szkół kształcących w zawodach trafiają uczniowie nieposiadający niezbędnych umiejętności manualnych.

4. Wskazane jest wprowadzenie wąskich specjalności w ramach wybranych zawodów:

1) w zawodzie technik pojazdów samochodowych, specjalności:

- mechanik motocykli
- mechanik pojazdów samochodowych o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5t
- mechanik pojazdów samochodowych o dopuszczalnej masie całkowitej pow. 3,5t
- mechanik autobusów
- mechanik naczip i przyczep

2) w zawodzie technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej – specjalności zgodnie z rodzajami energii odnawialnej:

- technik urządzeń i systemów energetyki wiatrowej
- technik urządzeń i systemów energetyki słonecznej
- technik urządzeń i systemów energetyki geotermalnej

- technik urządzeń i systemów bioenergetycznych.

W ramach tego zawodu proponuje się uczynienie z każdej kwalifikacji odrębnej specjalności zawodowej.

Wyżej wymienione propozycje wynikają z następujących przesłanek:

a) postęp techniczny i technologiczny wymusza specjalizację w coraz węższym wymiarze,

b) podstawa programowa dla wyżej wymienionych zawodów zakłada:

- zbyt wysoki poziom oczekiwanych efektów kształcenia, nieprzystający do możliwości przyswajania informacji i zdobywania umiejętności przez przeciętnego ucznia szkoły zawodowej
- niektóre z oczekiwanych efektów kształcenia są nierealne do osiągnięcia, ponieważ dotyczą różnych okresów realizacji inwestycji, różnych specjalizacji lub kwalifikacji branżowych.

5. Grupę zawodów (72) - robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni proponuje się poszerzyć o zawód spawacz.

6. Propozycje związane z egzaminami potwierdzającymi kwalifikacje zawodowe:

- terminy egzaminów zakłócają rytm pracy szkoły
- powinny one odbywać się w czasie ferii lub wakacji
- zauważa się marnotrawstwo materiałów wykorzystywanych podczas egzaminów w niektórych zawodach
- prace powstające na egzaminach ulegają zniszczeniu
- brak egzaminatorów powoduje trudności w organizacji egzaminów

- szkoły nie są przygotowane organizacyjnie do przeprowadzania egzaminów w wybranych kwalifikacjach, szczególnie w zawodach nowych i rzadkich ujętych w podstawie programowej (brak stanowisk, zbyt liczne grupy osób zdających, zbyt mała liczba stanowisk egzaminacyjnych, zbyt duża liczba zdających przypadająca na jednego egzaminatora – zagrożenie unieważnienia egzaminu)

- należy stworzyć i udostępnić bazę szkół kształcących w zawodach i centrów kształcenia praktycznego, które spełniają warunki wyposażenia w stanowiska egzaminacyjne, w szczególności dla zawodów nowych i rzadkich

- obecny, wysoki poziom wymagań na egzaminie potwierdzającym kwalifikacje zawodowe zniechęca uczniów do podejmowania nauki w szkołach zawodowych na korzyść liceów ogólnokształcących (aby zdać egzamin maturalny wystarczy uzyskać min. 30% wymaganych punktów), z tego względu proponuje się obniżenie progu wymagań na egzaminach potwierdzających kwalifikacje w zawodach.

7. Rynek podręczników nie nadąża za zmianami programowymi, brakuje podręczników do kształcenia w zawodach.

8. Zaobserwowano, że w klasach maturalnych i w klasach technikum, w których realizowane są praktyki zawodowe, problemem jest spełnienie minimalnej liczby godzin wynikających z ramowych planów nauczania, w przypadku przedmiotów odbywających się 1 raz w tygodniu, ze względu na wyraźnie zmniejszoną liczbę tygodni zajęć (w wymienionych klasach rok szkolny trwa 28 tygodni, co uniemożliwia realizację 30 godzin danego przedmiotu).

9. W ocenie dyrektorów dużo bardziej atrakcyjne wydają się być zawody, w których jest kilka kwalifikacji, zatem celowym wydaje się być poszerzenie zakresu elektromechanik o jeszcze jedną kwalifikację.

10. Wskazana jest zmiana sposobu finansowania organizacji kwalifikacyjnych kursów zawodowych, ponieważ organy prowadzące szkoły często nie zezwalają podległym placówkom na ich uruchamianie.

11. Proponuje się wprowadzić elementy preorientacji zawodowej już od przedszkola tak, aby świadomość absolwentów gimnazjów w zakresie możliwości wyboru dalszego kierunku kształcenia była znacznie większa niż obecnie.

Wypracowane wnioski z konferencji zostały przekazane do Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Kinga Twardzik

Dyrektor Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego we Włocławku

Dobre praktyki działaniem dla przyszłości!

Ludzie sukcesu mają zdolność do wyprzedzania wydarzeń.

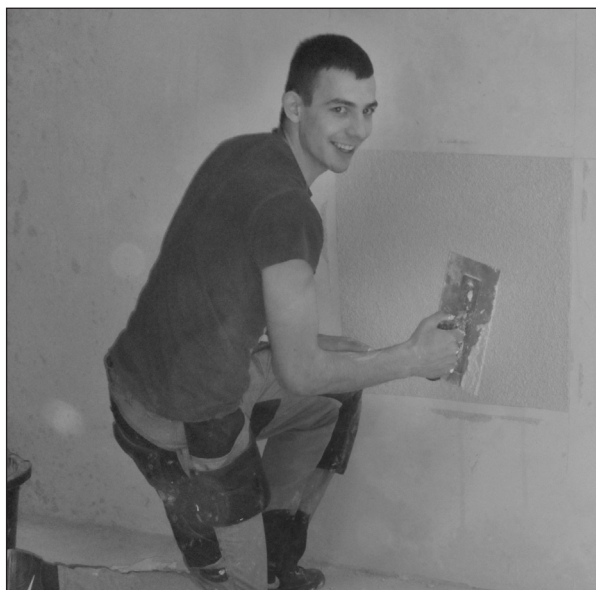
Szybko reagują na zmiany wywołane nową technologią i innymi czynnikami i konstruują alternatywne rozwiązania.

dr Charles Garfield

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego we Włocławku tak rozumie swoją misję: kształcenie kadry specjalistów wyposażonych w kwalifikacje ponadzawodowe oraz te specjalistyczne – zawodowe. Kompetencje ponadzawodowe określone zostały w Zaleceniach Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 18 grudnia 2006 w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie, a rozumiane są jako połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji. Kompetencje kluczowe to te, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego,

bicia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia. We współczesnym świecie człowiek musi być gotów do szybkich zmian, powinien zdobywać coraz więcej umiejętności, kwalifikacji, rozwijać zdolności adaptacyjne, nauczyć się samodzielnie podejmować decyzje – często rewolucyjne w jego życiu, rozwinąć w sobie nieustającą gotowość podejmowania ryzyka. W myśl zasady, że trzeba być wcześniej przygotowanym do wykorzystania szansy, która może nadejść, znaczenie zyskało kształcenie ustawiczne. Należy pamiętać, że zmiany zachodzące w naszym kraju powodują, że placówka oświatowa jest odbie-

rana przez pryzmat gospodarki rynkowej. Zwłaszcza placówka tego typu jak Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, które ma za zadanie przygotować mobilnych i kreatywnych pracowników poszukiwanych na rynku globalnej gospodarki.

Żyjemy w świecie ciągłych przemian. Zmienia się otaczająca nas rzeczywistość, co jest konsekwencją m.in. zmian w gospodarce, mobilności geograficznej i zawodowej ludności, tendencji demograficznych oraz postępu naukowo-technicznego. Zmieniają się wymagania na wielu stanowiskach pracy, kolejne zadania coraz częściej wymuszają na pracownikach zdobywanie nowych umiejętności, niezbędnych do dostosowania się i opanowania nowoczesnych technologii. Konkurencyjny rynek pracy oczekuje od nas podejmowania inicjatyw i kreatywności. Ulegają dezaktualizacji posiadane wykształcenie i kwalifikacje zawodowe. Pojawia się potrzeba ich uzupełniania, zdobywania nowej wiedzy i umiejętności. Ciągłe doskonalenie się pozwala zaspokajać własne aspiracje i potrzeby oraz realizować pasje i zainteresowania. Kształcenia ustawiczne osób dorosłych ma w dzisiejszych czasach szczególne znaczenie dla jakości życia codziennego oraz możliwości utrzymania się na rynku pracy. Bez względu na wiek, poziom wykształcenia i posiadane umiejętności czy doświadczenie zawodowe – współczesny rynek pracy wymaga uczenia się przez całe życie.

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego we Włocławku to placówka, której głównym, podstawowym zadaniem jest solidne przygotowywanie kreatywnych i mobilnych pracowników. Tym samym nieustannie staramy się wychodzić naprzeciw potrzebom rynku pracy, stosować nowoczesne technologie w nauczaniu, kształcić w zawodach, takich by istniała realna szansa zatrudnienia słuchaczy. Nasze priorytety to dopasowanie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy, podniesienie atrakcyjności

kształcenia zawodowego, poprawa jakości i efektywności kształcenia zawodowego, poprawa funkcjonowania systemu egzaminowania, umożliwienie zdobywania nowych kwalifikacji, wsparcie uczniów i dorosłych w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej, wsparcie kadry szkół w profesjonalnej realizacji zadań w Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli działającym w strukturach naszej placówki.

Jednym z priorytetów CKZiU we Włocławku jest współpraca z pracodawcami. Organizując praktyki zawodowe przy ich udziale, przygotowujemy uczniów do zawodu. Staramy się robić wszystko, aby poprawić jakość i efektywność kształcenia zawodowego w naszym mieście, zwiększyć jego atrakcyjność i dostępność.

Żadna dobrze funkcjonująca obecnie placówka oświatowa, zwłaszcza ta realizująca kształcenie zawodowe i ustawiczne, nie może istnieć w oderwaniu – musi współistnieć na lokalnym rynku edukacyjnym, jak i na lokalnym rynku pracy. Tylko wtedy może w sposób właściwy i zgodny z aktualnym zapotrzebowaniem kształcić fachowców w odpowiednich, pożądanach dziedzinach i cały czas rozszerzać ofertę edukacyjną odpowiadającą aktualnemu zapotrzebowaniu. CKZiU we Włocławku współdziała na lokalnym rynku pracy z Powiatowym Urzędem Pracy i z Cechem Rzemiosł Różnych współorganizując, zgodnie ze statutem, szkolenia i kursy w zakresie doskonalenia i doksztalcania osób bezrobotnych w ramach organizacji szkoleń z Funduszu Pracy oraz Europejskich Funduszy Społecznych, działa też na rzecz przekwalifikowania kadry. We włocławskim Centrum możliwe jest nie tylko zdobycie kwalifikacji zawodowych, ale także ich potwierdzenie państwowym egzaminem zawodowym.

Centrum prowadzi również kwalifikacyjne kursy zawodowe z naboru własnego oraz na zlecenie pracodawców: komputerowe, z języków obcych oraz przygotowujące do egzaminu maturalnego.

Praca placówki oświatowej zawsze musi być wspomagana przez różne organizacje i instytucje działające na rzecz edukacji. Bez tego czynnika nie jest możliwe jej prawidłowe funkcjonowanie, a bez integracji ze środowiskiem lokalnym, działania szkoły nie przyniosą właściwych efektów. Dlatego nawiązaliśmy współpracę i podpisaliśmy porozumienia z licznymi placówkami oświatowymi i instytucjami: Wojewódzkim Szpitalem Specjalistycznym im. bł. ks. Jerzego Popiełuszki we Włocławku, w zakresie zorganizowania praktyk zawodowych dla Słuchaczy Szkoły Policealnej dla Młodzieży oraz Szkoły Policealnej dla Dorosłych w zawodach: ratownik medyczny, opiekun medyczny, Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej – Stacja Pogotowia Ratunkowego we Włocławku, dzisiaj wchodzącym w skład Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. bł. ks. Jerzego Popiełuszki

we Włocławku, z Zespołem Szkół Samochodowych we Włocławku w sprawie kwalifikacyjnego kursu zawodowego oraz praktyki zawodowej dla technika pojazdów samochodowych oraz przeprowadzenia zajęć praktycznych i warsztatów szkolnych, Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy, porozumienie na świadczenie usług w zakresie badań lekarskich, Komendą Miejską Państwowej Straży Pożarnej w zakresie realizowania praktycznego kształcenia w Szkole Policealnej dla Młodzieży, Miejskim Zespołem Żłobków w zakresie realizowania zajęć praktycznych słuchaczy Szkoły Policealnej dla Dorosłych w zawodzie opiekunka dziecięca, Zespołem Szkół nr 3 w zakresie nieodpłatnego użyczenia sal dydaktycznych dla Słuchaczy Szkoły Policealnej dla Dorosłych w zawodzie technik bhp, ze Szkołą Policealną Medyczną w Toruniu w zakresie przeprowadzenia egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie opiekun medyczny, z Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą „Maluch” w zakresie organizacji zajęć praktycznych dla słuchaczy Szkoły Policealnej dla Dorosłych w zawodzie opiekunka dziecięca, z Medyczno-Społecznym Centrum Kształcenia zawodowego i Ustawicznego w Inowrocławiu w zakresie przeprowadzenia etapu praktycznego egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodzie: opiekuna medycznego, ze środowiskowym Hufcem Pracy we Włocławku – współpraca w zakresie prewencji patologii społecznych oparta na kształceniu, dokształcaniu i doskonaleniu osób dorosłych w formach szkolnych i pozaszkolnych.

W ramach szkolenia „Pierwsza pomoc – dla każdego” nawiązaliśmy współpracę z dyrektorami szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz włocławskimi uczelniami. Uczniowie klas w zawodzie ratownik medyczny prowadzili pokazy z udzielania pierwszej pomocy medycznej dla uczniów szkół podstawowych. Podczas IV Festiwalu Nauki, Kultury i Przedsiębiorczości słuchacze CKZiU wzięli udział w pokazie „Wielka zadyma, ręka, noga, mózg na ścianie” przygotowanym przez Straż Pożarną, Policję i Straż Miejską. Dzięki takim przedsięwzięciom nasi uczniowie i słuchacze mają możliwość zastosowania wiedzy w praktyce.

Mając na względzie rozwijanie, doskonalenie form organizacji praktyk zawodowych w naszej placówce w najbliższym czasie planujemy także podjąć współpracę z Włocławskim Inkubatorem Innowacji i Przedsiębiorczości, w którym miejsce dla swych firm i przedsięwzięć znaleźć mogą absolwenci niektórych kierunków nauczanych w CKZiU (np. Szkoły Policealnej dla Dorosłych w zawodach: terapeuta zajęciowy, opiekunka dziecięca, opiekunka środowiskowa, opiekun medyczny, florysta, opiekun osoby starszej, opiekun w domu pomocy społecznej, technik pojazdów samochodowych, technik bezpieczeństwa i higieny pracy, technik informatyk, technik admi-

nistracji, technik budownictwa, technik prac biurowych czy technik rachunkowości).

W związku z ogłoszeniem przez MEN roku 2014/2015 „Rokiem szkoły zawodowców”, kształcenie zawodowe i jego propagowanie jest priorytetem. Podejmowane są działania podnoszące prestiż szkolnictwa zawodowego i przeciwdziałające traktowaniu szkół zawodowych jako szkół „drugiego wyboru”, ale również mające na celu dostosowanie oferty szkół do potrzeb rynku pracy. Na jedne zawody popyt na rynku pracy zmniejsza się, a na inne jest coraz większy. Jedne zawody „starzeją się” i odchodzą w zapomnienie, inne się stają się zawodami deficytowymi, przeżywają swój rozwój i ewoluują. Ciągłe pojawiają się nowe profesje i specjalizacje, które są odpowiedzią na zmieniające się potrzeby współczesnych społeczeństw. Na takie potrzeby reaguje Centrum Kształcenia Praktycznego działające w strukturach CKZiU we Włocławku, w którym kształcimy młodzież w trzech działach: elektrycznym, mechanicznym i budowlanym, w następujących zawodach: monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, betoniarz - zbrojarz, monter suchej zabudowy i robót wykończeniowych, technik budownictwa, technik architektury krajobrazu, technik elektryk, technik mechatronik, technik mechanik, elektryk, elektromechanik, ślusarz oraz operator obrabiarek skrawających. Jednym z elementów kształcenia w tych zawodach jest współpraca Centrum z prestiżowymi i prężnie działającymi firmami.

Nauczyciele i uczniowie Centrum Kształcenia Praktycznego w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego we Włocławku rozpoczęli współpracę z pracodawcami różnych firm już wiele lat temu i kontynuują ją do dziś. Warto zwrócić uwagę na to, jak potrzebna i korzystna okazuje się współpraca z pracodawcami, Kształtują oni postawy uczniów, ich spojrzenie na dalsze życie, na planowanie ich późniejszej drogi zawodowej. Pracodawcy potrafią zaangażować i zachęcić uczniów do nauki i rozwijania się, otwierając nowe drogi i poszerzając ich horyzonty.

Firmy i pracodawcy, o których chcemy tu wspomnieć to: „Sanitec Koło”, Spółdzielnia Mieszkaniowa „Południe”, Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej, Zakład Specjalistycznych Instalacji i Urządzeń Elektrycznych „END CORR”, „ZIMEX”, Przedsiębiorstwo Zieleni i Usług Komunalnych Zieleni Miejska Sp.z o.o. Oprócz tego nasi uczniowie w ramach praktyk wykonują zlecenia zewnętrzne dla firm, z którymi nasza współpraca trwa już od dłuższego czasu i dzięki której uczniowie mają możliwość zaprezentowania swoich umiejętności poza murami CKP-u. Do tych firm należą m.in. „Hamelin Polska”, Zakład karny, „DENTAR” Naprawa i Sprzedaż Sprzętu Medycznego, Centrum Kultury i Edukacji „Zenit”, Zarząd Dróg Wojewódzkich Bydgoszcz Rejon Dróg Wojewódzkich Włocławek, Przedsiębiorstwo Usług Technicznych „Wircom”, W.Z.M.M. „Hydro – Zet”, P.P.U.H. „METAL – TECH”, „WIKI” Polska, „Sanitec Koło”, „AND – ROM”, Zespół Szkół Samochodowych - Warsztaty Szkolne, Zespół Szkół Integracyjnych Nr 1, Rodzinny Ogród Działkowy „Wiosenka”, Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy Delegatura Włocławek, Polski Związek Działkowy, Rodzinny Ogród Działkowy „Wypoczynek”, Przedszkole Publiczne Nr 17, Zespół Szkół Chemicznych, Zespół Szkół Nr 9, Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna, Zespół Placówek Nr 1, Zespół Szkół Budowlanych, Urząd Miasta Włocławek, Miejska Biblioteka Publiczna im. Z. Arentowicza. Nieodpłatne zlecenia dla placówek oświatowych w ramach wzajemnej współpracy uczniowie realizowali w: Kuratorium Oświaty Delegatura we Włocławku, Zespole Szkół Chemicznych, Miejskiej Bibliotece Publicznej

im. Z. Arentowicza, Zespole Szkół Integracyjnych Nr 1, Zespole Szkół Budowlanych, Zespole Szkół Nr 11 oraz Zespole Placówek Nr 1.

Uczniowie realizujący praktyczną naukę zawodu w Centrum Kształcenia Praktycznego w CKZiU we Włocławku mają również możliwość odbywania miesięcznych zawodowych praktyk w firmach, które później często oferują naszym absolwentom zatrudnienie. W roku szkolnym 2014/2015 uczniowie realizują praktykę zawodową w następujących firmach: „Wika Polska S.A.”, fabryka maszyn pakujących „RADPAK”, „Elmehurt”, „DGS”, „Sat-Film”, „RDJ Klima”, „Energia”, „Opakofarb”, „Bayer”, „MPWiK” oraz wiele innych.

W ramach praktyk zawodowych Centrum Kształcenia Praktycznego organizuje dla uczniów klas trzecich Zespołu Szkół Technicznych i Zespołu Szkół Budowlanych kursy spawalnicze, zwiększając możliwości zatrudnienia naszych absolwentów. Należy również wspomnieć, iż najzdolniejsi uczniowie zostają laureatami konkursu „Najlepszy uczeń w zawodzie”, co promuje ich osiągnięcia i zwiększa ich możliwości na rynku pracy. Właśnie na tym najbardziej nam zależy, by CKZiU we Włocławku opuścił absolwent wykwalifikowany, kompetentny, dobrze przygotowany do aktywnego funkcjonowania na współczesnym rynku pracy i do roli fachowca w wybranej przez siebie dziedzinie. Jednocześnie nie zapominamy o kształceniu kompetencji kluczowych, aby absolwent posiadał, oprócz kwalifikacji, poczucie własnej wartości i umiejętność funkcjonowania na lokalnym, krajowym i europejskim rynku pracy. Jednym z czynników, który może wspomóc osiągnąć taki sukces, jest podejmowana przez Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego we Włocławku i omówiona w powyższym artykule jako przykład dobrych praktyk systematyczna i efektywna współpraca Centrum z pracodawcami. Jest to nasze świadome, zaplanowane i na bieżąco monitorowane edukacyjne działanie dla przyszłości naszych uczniów, a więc równocześnie na rzecz podnoszenia efektywności kształcenia zawodowego.

Kadra szkół zawodowych województwa kujawsko-pomorskiego doskonaliła się we Włoszech i Austrii!

Od 4.10 do 11.10.2014 roku grupa dyrektorów szkół zawodowych województwa kujawsko-pomorskiego oraz nauczycieli konsultantów wojewódzkich placówek doskonalenia brała udział w wizycie studyjnej **„Organizacja i zarządzanie oświatą zawodową we Włoszech i Austrii”** zorganizowanej przez Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli we Włocławku.

praktycznych w doskonale wyposażonych warsztatach szkolnych. Z bardzo dużym zainteresowaniem wysłuchaliśmy wykładów, m.in. na temat dualnego systemu kształcenia zawodowego uczniów oraz systemu kształcenia i doskonalenia nauczycieli zawodu.

Pierwsze spotkanie odbyło się 6 października 2014 roku w Krajowej Szkole Zawodowej Zawodów Socjalnych „Hannah Arendt” w Bolzano z przedstawicielem

Dyrektorzy szkół zawodowych oraz przedstawiciele wojewódzkich placówek doskonalenia nauczycieli uczestniczący w wizycie studyjnej wraz z przedstawicielami włoskich władz oświatowych i kadry zarządzającej w Szkole Zawodowej Handlu i Grafiki im. J. Gutenberga w Bolzano.

Celem przedsięwzięcia było poznanie uwarunkowań prawnych i rozwiązań organizacyjnych kształcenia zawodowego w wymienionych krajach. W ramach wizyty realizowano spotkania z przedstawicielami władz oświatowych oraz dyrektorami szkół kształcących w różnych branżach zawodowych takich miast, jak: Vipiteno, Bolzano, Brixen, Innsbruck. Uczestnicy wyjazdu studyjnego mieli możliwość poznania doskonałych warunków do nauki stworzonych w przestronnych wnętrzach wizytowanych szkół zawodowych oraz sposobów realizacji zajęć

władz oświatowych Południowego Tyrolu (Włochy), który przedstawił strukturę systemu oświaty w obszarze kształcenia zawodowego i odpowiadał na wiele interesujących nas pytań. Następnie zostaliśmy oprowadzeni po szkolnym obiekcie przez dyrektora placówki. Z wielkim zainteresowaniem podziwialiśmy sposób zaadoptowania budynku po dawnym klasztorze na potrzeby szkoły. Największe wrażenie zrobiły na nas niezwykle nowoczesne rozwiązania konstrukcyjne i architektoniczne z wykorzystaniem przezroczystych, szklanych ścian oddzielających jasne i przestronne sale

lekcyjne oraz specjalistyczne pracownice do praktycznej nauki zawodu.

Po zwiedzeniu urokliwego, alpejskiego miasteczka Bolzano wizytowaliśmy Szkołę Zawodową Hotelarstwa i Grafiki „J. Gutenberg”. Uczniowie kształcący się w zawodzie grafik komputerowy mają w niej zapewnione jednoosobowe stanowiska pracy wyposażone w nowoczesny sprzęt komputerowy z oprogramowaniem specyficznym dla tej branży zawodowej. Wyjątkowo praktyczne i ergonomiczne rozwiązania zastosowane w odwiedzanych szkołach stały się inspiracją dla dyrektorów uczestniczących w wizycie do wprowadzania zmian w swoich placówkach, oczywiście pod warunkiem posiadania odpowiednich środków finansowych.

W dniach 7 – 8.10.2014 roku przebywaliśmy w Brixen i wizytowaliśmy Krajową Szkołę Zawodową „Tschuggmall” kształcącą w zawodach rzemieślniczych i przemysłowych oraz Krajową Szkołę Zawodową „Emma Hellenstainer” przygotowującą do pracy w takich zawodach, jak: kucharz, piekarz, cukiernik, barman, kelner. Z ogromnym zainteresowaniem została przez nas wysłuchana prezentacja na temat systemu preorientacji zawodowej, który jest prowadzony w pierwszym roku nauki w szkole zawodowej (odpowiednik zasadniczej szkoły zawodowej w Polsce). Rozwiązanie takie pozwala uczniom na świadomy wybór kierunku kształcenia zgodnie z własnymi predyspozycjami.

W pierwszej z odwiedzanych przez nas placówek prowadzi się teoretyczne i praktyczne kształcenie zawodowe, przy czym zajęcia praktyczne są realizowane w ramach symulacji prawdziwego przedsiębiorstwa wyposażonego na poziomie odpowiadającym parkowi maszynowemu zakładu pracy. Dowiedzieliśmy się, że władze Tyrolu Południowego dbają o to, aby sale warsztatowe wyposażone były w nowoczesne maszyny i urządzenia typowe dla zakładów produkcyjnych, co ułatwia uczniom odnalezienie się na rynku pracy w realiach funkcjonującego przedsiębiorstwa.

W kolejnej szkole mieliśmy możliwość obserwowania zajęć teoretycznej i praktycznej nauki w zawodach kucharz, kelner i barman. Wszyscy podziwialiśmy bardzo wysoki poziom obsługi kelnerskiej w wykonaniu uczniów najstarszych klas podczas uroczystego obiadu oraz jakość potraw przygotowanych dla nas w szkole.

Podczas zwiedzania obiektu szkoły szczególną uwagę zwróciliśmy na profesjonalne przygotowanie pomieszczeń do ćwiczeń i pokazów kulinarnych. W tyrolskiej szkole zawodowej stworzone są bardzo dobre warunki do nauki i rozwoju zawodowego uczniów. Uczniowie pracują głównie metodą projektu i są motywowani do samodzielnego rozwiązywania problemów.

Wizytowana przez nas szkoła, podobnie jak

wszystkie szkoły zawodowe w Południowym Tyrolu, współpracuje na zasadzie partnerstwa z wieloma pracodawcami przy organizacji praktycznej nauki zawodu. Z dyskusji przeprowadzonej z właścicielem firmy ERLACHER, którą również wizytowaliśmy, wynika, że ceni on sobie współpracę ze szkołami i z chęcią przyjmuje uczniów na praktyki. Dzięki temu przygotowuje sobie doskonałych pracowników znających filozofię firmy i utożsamiających się z nią.

Nasz pobyt w Brixen zakończył się bardzo ciekawym wykładem dotyczącym systemu kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli. Przedstawiono w nim rozwiązania charakterystyczne dla Południowego Tyrolu w zakresie podnoszenia kompetencji nauczycieli zawodu.

W pięknej sali ratusza spotkaliśmy się z władzami bogatego i wspaniale rozwijającego się miasta Vipiteno.

W ostatnim dniu wizyty studyjnej 9.10.2014 roku poznaliśmy organizację oświaty zawodowej w austriackiej części Tyrolu w miejscowości Absam. Wysłuchaliśmy interesującego wykładu na temat dualnego systemu kształcenia zawodowego polegającego na tym, że uczeń kształci się równolegle w szkole i u wybranego przez siebie pracodawcy. Następnie wizytowaliśmy usytuowany w przepięknym otoczeniu kompleks szkół zawodowych złożony ze szkoły turystycznej i budowlanej. W pierwszej z nich młodzież przygotowująca się do pracy w gastronomii sieciowej oraz w zawodach kucharz i kelner. Szczególną uwagę zwróciliśmy na bardzo bogate i profesjonalne wyposażenie pracowni do kształcenia praktycznego.

Zainteresował nas bardzo fakt, że uczący się w zawodzie kelner poznają m.in. cały proces wytwarzania różnych gatunków win, poczynając od hodowli winorośli, a na leżakowaniu win kończąc. Co ciekawe, w szkole wyposażonej w minibrowar, destylarnię, piwniczkę do przechowywania wina produkuje się na cele dydaktyczne wiele gatunków alkoholi.

Podczas uroczystego obiadu przygotowanego przez uczniów wizytowanej szkoły mieliśmy możliwość nie tylko podziwiania pięknie przygotowanych stołów, ale również degustowania smacznych i elegancko podanych potraw.

Na zakończenie pobytu w Absam obserwowaliśmy przebieg zajęć praktycznych w szkole budowlanej, gdzie młodzież wykonywała zadania praktyczne pracując przede wszystkim w zespołach.

Uczestnicy wysoko ocenili organizację i przebieg wizyty studyjnej. Stwierdzili, że zaobserwowane rozwiązania w odwiedzanych szkołach są dla nich inspirujące. Z pewnością, przy wsparciu ze strony organu prowadzącego szkołę, mogą zostać wykorzystane w procesie wprowadzania zmian w polskich placówkach kształcenia zawodowego.

Biblioteki szkół zawodowych w Tyrolu

Relacja z wizyty studyjnej „Organizacja i zarządzanie oświatą zawodową we Włoszech i Austrii”

MIANEM WSTĘPU

System edukacyjny w Tyrolu jest obowiązkowy i obejmuje dzieci i młodzież od 6 do 18 roku życia. Edukacja w szkołach publicznych jest bezpłatna. Natomiast kształcenie zawodowe w tym landzie jest ogólnie dostępne i nawet młodzież, która nie posiada świadectwa ukończenia szkoły, może rozpocząć edukację zawodową od etapu przygotowania do zawodu. Czas nauki w szkołach zawodowych trwa średnio 3-3,5 roku.

DUALNY SYSTEM KSZTAŁCENIA

47 % (dane dotyczą Tyrolu Północnego) uczniów szkół zawodowych i technicznych uczy się zawodu w dualnym systemie kształcenia, a 13% uczy się w szkolnym systemie zawodowym. System dualny opiera się na kształceniu w zakładzie pracy i w szkole zawodowej (można kształcić się w 200 uznanych zawodach). W przypadku systemu dualnego nie istnieją żadne dodatkowe wymogi formalne – jest on otwarty dla wszystkich absolwentów szkół średnich I stopnia, niezależnie od wyników w nauce. Kształcenie w zawodzie w systemie dualnym przygotowuje do pracy zgodnie z zasadami szkolenia ustalonymi na szczeblu krajowym (komponent w zakładzie pracy) i według programów nauczania ustalonych przez land (zajęcia w szkole). Część praktyczna w zakładzie pracy odbywa się 3-4 razy w tygodniu, w pozostałe dni (1-2) w tygodniu odbywają się zajęcia w szkole zawodowej. Warunkiem udziału w tym systemie kształcenia jest znalezienie przedsiębiorcy, z którym uczeń zawiera umowę. Dla każdego profilu zawodowego funkcjonują oddzielne szkoły zawodowe.

BIBLIOTEKI SZKOLNE

W tak nakreślonym tle edukacyjnym Tyrolu funkcjonują biblioteki szkolne. Ustawa o bibliote-

kach w tym landzie z lat 80-tych ubiegłego wieku dopuszcza łączenie ich z innymi instytucjami, ale tylko w sensie wspólnej siedziby. Jako byt finansowy zawsze są to instytucje odrębne. Ponadto ustalono standardy dla różnych typów bibliotek. Biblioteki szkolne są integralną częścią sieci bibliotek.

Biblioteki szkół zawodowych w Północnym i Południowym Tyrolu to nowoczesne centra multimedialne, których zbiory są ściśle związane z profilem danej szkoły. Wszędzie obowiązuje wolny dostęp do półek; zaś gromadzone materiały to multimedia, pozycje zwarte i ciągłe, z których korzystają uczniowie i nauczyciele tylko w obrębie danej szkoły. Wypożyczanie książek związane jest z wypełnieniem rewersu i wtedy istnieje możliwość zabrania danej pozycji do domu. Jednak opcja ta jest niezwykle rzadko wykorzystywana. Zazwyczaj środowisko szkolne korzysta ze zbiorów bibliotek na miejscu.

Osoby pracujące w bibliotece to nauczyciele, którzy mają przygotowanie bibliotekarskie. Ich praca polega głównie na zarządzaniu zbiorami bibliotecznymi: ich gromadzeniu, opracowywaniu oraz prowadzeniu instruktażu indywidualnego. Nauczyciele pracujący w bibliotece mają zmniejszony wymiar godzin pracy dydaktycznej o godziny pracy w bibliotece.

Biblioteka Szkoły Zawodowej Hotelarstwa i Grafiki „J. Gutenberg” w Bolzano umiejscowiona jest w bardzo ciekawym architektonicznie miejscu szkoły (która znajduje się w zaadaptowanym klasztorze, który rozbudowano trzy poziomy pod powierzchnią ziemi), w wieży dostosowanej do potrzeb czytelników. W tym miejscu najlepiej widać połączenie tradycji i nowoczesności. Otwarta od poniedziałku do piątku w godz. 8.00–16.30 biblioteka jest ukierunkowana na konkretne potrzeby uczniów i nauczycieli tej szkoły. To miejsce twórczych spotkań oraz nowoczesne źródło informacji. Biblioteka posiada ponad 9,8 tysiąca zbiorów; w tym multimedialnych – filmów, płyt DVD, nagrań audio, zapewnia też dostęp do czasopism online.

Biblioteka Szkoły Zawodowej Hotelarstwa i Grafiki „J. Gutenberg” w Bolzano

Kolejna ciekawa placówka to biblioteka Krajowej Szkoły Zawodowej „Tschuggmall” kształcącej w zawodach rzemieślniczych i przemysłowych. Otwarta jest w czasie pracy szkoły. Zbiory ukierunkowane są przedmiotowo. Uwagę przykuwa kilkanaście stacji komputerowych, ogólnodostępny skaner, drukarka oraz inne urządzenia kopiujące. W bibliotece często odbywają się wykłady ze względu na architektoniczne rozwiązania sali, na końcu której znajduje się miejsce do cichej pracy. Również w Brixen zlokalizowana jest Krajowa Szkoła Zawodowa „Emma Hellenstainer” przygotowująca do pracy w takich zawodach, jak: kucharz, piekarz, cukiernik, barman, kelner. Biblioteka tej placówki przystosowana jest głównie do prac projektowych uczniów. W związku z powyższym cała jej aranżacja ma charakter wyspowy, ułatwiający pracę grupową. Bibliotekarz spełnia tu głównie rolę przewodnika w zakresie poszukiwania źródeł informacji. Natomiast w kompleksie szkół zawodowych w Absam (szkoły turystyczna i budowlana) biblioteka szkolna otwarta jest codziennie przez pół godziny. Dostęp do elektronicznych źródeł informacji możliwy jest na terenie całej szkoły poprzez sieć Wi-Fi. I zapewne ten fakt zdecydował o takim rozwiązaniu czasowym, ponieważ z rozmów z nauczycielami wynikał następujący wniosek: tego, czego uczniowie nie mogą znaleźć w Internecie, otrzymują w bibliotece.

Biblioteka Krajowej Szkoły Zawodowej „Tschuggmall”

Biblioteka Krajowej Szkoły Zawodowej „Emma Hellenstainer”

REASUMUJĄC

Każda szkoła zawodowa w Tyrolu posiada bibliotekę. Biblioteki te to nowoczesne centra multimedialne, posiadające bardzo silnie sprofilowane zbiory, dzięki czemu spełniają funkcje biblioteki fachowej. Pracownikami bibliotek są nauczyciele, których pensum nauczycielskie zmniejszone jest o liczbę godzin pracy w bibliotece. Biblioteki służą głównie wsparciu pracy zespołowej i stanowią zaplecze komputerowe i informacyjno-dydaktyczne każdej szkoły.

Wizyta Słowaków w ramach projektu „Erasmus+”

Temat projektu: „Modern vocational education – motivated, creative and successful student”

W dniach 5-11 października 2014 roku w Zespole Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich w Toruniu przebywało 4 nauczycieli ze szkoły zawodowej Sredna Odborna Skola z Nowego Mesta nad Vahom w Słowacji w ramach programu „Erasmus+”. Goście mieli okazję poznać system szkolnictwa w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem szkolnictwa zawodowego. Obserwowali zajęcia zawodowe, odwiedzili miejsca praktyk uczniów, rozmawiali z pracodawcami na temat skutecznych metod przygotowania do zawodu. Odwiedzili również gimnazjum oraz szkołę podstawową z oddziałami przedszkolnymi, aby mieć pełny obraz szkolnictwa w Polsce. Poza obowiązkowym programem zajęć zwiedzili Toruń i Trójmiasto. Ciekawym punktem programu było wspólne gotowanie tradycyjnych potraw słowackich z uczniami naszej szkoły.

Elżbieta Flizikowska

Zespół Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich w Toruniu

MODERNÉ ODBORNÉ VZDELÁVANIE = MOTIVOVANÝ, TVORIVÝ A ÚSPEŠNÝ ŠTUDENT

Być úspěšným v profesionálnom i osobnom živote znamená prijať a stotožniť sa s požiadavkou **celoživotného vzdelávania**. Z tejto premisy by mal v súčasnom zložitom svete vychádzať nielen každý rozumne uvažujúci a konajúci jednotlivec, ale celá spoločnosť vrátane školskej politiky, za ktorú zodpovedá štát. Európska únia, jej orgány a organizácie, si túto skutočnosť veľmi dobre uvedomujú. Práve preto podporujú rôzne formy celoživotného vzdelávania a investujú doň nemalé ľudské i finančné zdroje. Aj naša škola sa dlhodobo zaujíma a prostredníctvom špecifických programov aj zapája do procesov, ktoré aktuálne reagujú na potreby stále väčšej miery **moderného, súčasného a odborného** vzdelávania. Výsledkom majú byť také **kompetencie absolventa strednej odbornej školy**, ktoré budú dobrým základom pre jeho uplatnenie sa v spoločenskej praxi

a konkurencii. Ale nielen to. Vytvoria predpoklady a solídne základy na úspešné celoživotné vzdelávanie sa a fungovanie v stále zložitejších medziľudských vzťahoch. K tomu stále intenzívnejšie smeruje celá príprava a výučba mladých ľudí na našej škole. Naučiť žiakov logicky a v súvislostiach premýšľať, hľadať a nachádzať nové spôsoby riešenia problémov, získavať počas štúdia nadhľad, motivovať ich k pocitovej práci, aby v konečnom dôsledku viedli spokojný a kvalitný život. Nie je to vždy jednoduché a nie všetci mladí ľudia chápu potrebu takto pristupovať k vlastnému úsiliu i úsiliu pedagógov, ktorí ich učia. Lenže, iba takto vedie cesta k sebaapresadeniu sa v aktívnom pracovnom, občianskom i osobnom živote, navyše v čase spoločensko-hospodárskej stagnácie a opakujúcich sa kríz.

Aby naša škola reagovala na súčasné potreby mladých ľudí, a to aj z pohľadu kľúčových problémov EÚ v oblasti vzdelávania, zamestnanosti a uplatnenia sa na trhu práce, vypracovali sme v rámci medzinárodného programu Erasmus+ projekt pre odborné vzdelávanie. **Erasmus+ je program EÚ v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu na obdobie rokov 2014 až 2020.** Poskytuje granty úspěšným projektom, ktoré sú zamerané na oblasť výchovy, vzdelávania a odbornej prípravy študentov i pedagogických zamestnancov. Prostredníctvom odborných stáží v zahraničí majú žiaci i učitelia príležitosť nadobudnúť nové poznatky, zručnosti a kompetencie. Okrem toho sa môžu oboznámiť s novými formami a metódami výučby a odbornej prípravy mladých ľudí v zahraničí a rozvíjať trvalé medzinárodné partnerstvá so školami a ďalšími inštitúciami pôsobiacimi v odbornej praxi.

Pre nás takouto školou a partnerom je **Zespół Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich** z poľského mesta **Toruń**, s ktorou spolupracujeme na veľmi dobrej úrovni už druhý rok. V dňoch **5. až 11. októbra toh-**

to roku sa poľsko-slovenský pracovný tím zo sekcie „**Mobilita učiacich sa a zamestnancov v odbornom vzdelávaní a príprave**“ stretol v tomto starobyľom poľskom meste, aby si vymenil skúsenosti a určil ďalšie smerovanie vzájomnej spolupráce. Za našu školu sa stretnutia zúčastnili riaditeľ školy **Ing. Ján Hargáš, PhD.**, zástupkyňa pre všeobecnovzdelávacie predmety **Mgr. Viktória Beličková**, majsterka odborného výcviku **Mgr. Eva Kusendová** a koordinátor projektu, učiteľka odborných ekonomických predmetov, **Ing. Ivana Šimovcová**.

„**Moderné odborné vzdelávanie - motivovaný, tvorivý a úspešný študent**“ je projekt, ktorý v sebe spája, v duchu línie programu **Erasmus+**, prvky formálneho, neformálneho vzdelávania a informálneho učenia (neinštitucionálneho vzdelávania), ktoré korešpondujú s ideou celoživotného vzdelávania. Náš pracovný tím si overil stupeň modernizácie výučby, metodiky a mieru uplatňovania foriem vzdelávania v partnerskej škole priamo na hodinách teoretickej i praktickej prípravy žiakov v študijných odboroch zameraných na gastronómiu, hotelierstvo a cestovný ruch. V rámci hodín odbornej praxe sme spolu s poľskými študentmi pripravili a podávali typické jedlá slovenskej a poľskej kuchyne. Pre nás v mnohom inšpiratívna bola aj prehliadka prevádzok, v ktorých žiaci vykonávajú svoju odbornú prax. Nápad a postrehy určite využijeme aj v našej škole.

V prostredí toruńskiej strednej odbornej školy sme mali priestor na detailné oboznámenie sa s poľským školským systémom i systémom vzdelávania, ktorý sa v mnohom líši od nášho. Čo sa však vôbec nelíši sú každodenné problémy, ktoré učiteľ so svojimi žiakmi rieši na vyučovaní i mimo neho.

Voľný čas sme využili na prehliadku Starého mesta, ktoré je zapísané do zoznamu UNESCO, rodného domu známeho astronóma Mikuláša Kopernika, prezreli sme si blízky región mesta a oboznámili sa s výrobou typických toruńských perníkov. Tieto skúsenosti a zážitky patrili jednoznačne k tým najpríjemnejším aj preto, že nás sprevádzali a o všetkom podstatnom informovali študenti cestovného ruchu z partnerskej školy.

Týždeň, v ktorom každý deň bol naplánovaný a pracovne plne využitý, uplynul ako voda. Naši poľskí priatelia boli ústretoví a pozorní hostitelia. Vážime si to a sme presvedčení, že naše vzájomné vzťahy sa budú dynamicky a konštruktívne rozvíjať aj v horizonte ďalších rokov. Všetky predpoklady na to už máme vytvorené aj vďaka programom Európskej únie.

INFORMACJA O NASZYCH PROJEKTACH

Jako nauczyciele szkoły zawodowej często zadajemy sobie pytania: Jaka jest nasza szkoła w konfrontacji ze szkołami zawodowymi innych krajów? Czy dobrze przygotowujemy uczniów do wejścia na rynek pracy? Czy w wystarczającym stopniu kształtujemy kompetencje kluczowe tak istotne w życiu? Aby odpowiedzieć na te i wiele innych pytań, grupa nauczycieli Zespołu Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich w Toruniu postanowiła skorzystać

z możliwości, jakie dają programy unijne. Powstały dwa projekty w ramach programu mobilności Leonardo da Vinci (obecnie Erasmus+).

Jeden projekt przeznaczony był dla nauczycieli przedmiotów zawodowych i języków obcych zawodowych, drugi – to staże dla uczniów.

W ramach projektu: „Nowoczesny nauczyciel – kompetentny uczeń” dwie grupy nauczycieli odwiedziły dwie szkoły: Szkołę Grm Novo Mesto - Center Biotechniki in Turizma w Novym Meście w Słowenii oraz Średnią Odborną Szkołę w Novym Mescie nad Vahom w Słowacji. Nauczyciele poznawali słoweński i słowacki system kształcenia ze szczególnym uwzględnieniem szkolnictwa zawodowego. Uczestniczyli w zajęciach, obserwując najlepsze metody nauczania. Odwiedzali firmy, w których tamtejsi uczniowie odbywają zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe i staże. Rozmawiali z pracodawcami na temat ich oczekiwań w stosunku do absolwentów szkół zawodowych. Poznali też system egzaminów zawodowych.

Uczniowie w ramach projektu VETPRO pt. „Kreujemy naszą przyszłość – rozwijanie kompetencji zawodowych poprzez udział w programie mobilności” odbyli dwutygodniowy staż w Słowenii. Poznali realne warunki pracy w obcym kraju, udoskonalili swoją wiedzę i umiejętności zawodowe oraz poziom języka angielskiego, szczególnie zawodowego. Jak sami mówili po powrocie, było to dla nich wspaniałe doświadczenie. Poznali inną kulturę, nauczyli się funkcjonować w zupełnie nowych dla nich warunkach, nabrali pewności siebie i stali się otwarci na to, co nowe. Z pewnością przełoży się to w przyszłości na szybsze znalezienie przez nich pracy i lepsze funkcjonowanie na rynku pracy nie tylko w Polsce, ale i w innych krajach.

Elżbieta Flizikowska

Zespół Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich w Toruniu

Refleksji kilka po wyjeździe studyjnym do Holandii i Niemiec

W dniach 18 – 25 października 2014 roku odbył się wyjazd studyjny do Holandii i Niemiec na temat: „Różne koncepcje nauczania na przykładzie rozwiązań stosowanych w Holandii i Niemczech” zorganizowany przez Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli w Toruniu we współpracy z Unią Europejskich Federalistów w Łodzi. Na zaproszenie do udziału w wyjeździe odpowiedzieli dyrektorzy szkół i przedszkoli, nauczyciele, przedstawiciele JST oraz doradcy metodyczni i nauczyciele konsultanci województwa kujawsko-pomorskiego. Jego celem było poznanie realizowanych w praktyce różnorodnych koncepcji nauczania i wychowania, roli i miejsca nauczyciela w szkołach pracujących według alternatywnych koncepcji pedagogicznych, sposobów zarządzania szkołami i placówkami wcielającymi w życie te koncepcje, podnoszenia kwalifikacji i kompetencji zawodowych nauczycieli oraz wymiana doświadczeń z holenderskimi i niemieckimi pedagogami.

Holandia. Spotkanie w szkole ponadpodstawowej na temat systemu szkolnictwa w Holandii

Poza wysłuchaniem wykładów w ośrodku doskonalenia nauczycieli HÖB w Papenburgu oraz na Uniwersytecie Vechta dotyczących systemów oświatowych, kształcenia nauczycieli w odwiedzanych krajach i stosowanych tam różnych koncepcji nauczania,

uczestnicy mieli okazję odbyć wizyty w przedszkolu, szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w Dolnej Saksonii, szkole zawodowej oraz „Technasium” - szkole holenderskiej łączącej w sobie klasyczne gimnazjalne kształcenie z rozwijaniem kreatywności w projektowaniu i myśleniem technologiczno-naukowym.

NASZE WRAŻENIA I NAJCIEKAWSZE „POWYJAZDOWE” REFLEKSJE

Przedszkole i żłobek św. Michała w Papenburgu

Placówka kładzie duży nacisk na współpracę z rodzicami. Przy wejściu do obiektu znajduje się miejsce, w którym rodzice mogą usiąść, wypić kawę, porozmawiać ze sobą i wymienić się doświadczeniami, co sprzyja integracji. W przedszkolu odbywają się też spotkania tematyczne: grupa rodziców dzieci ze specjalnymi potrzebami, rodzice omawiający problemy rodzin emigrantów. Zaskoczenie uczestników wyjazdu wywołały następujące obserwacje: dzieci używają ostrych noży, młotków i mają dostęp do kuchenki elektrycznej. Gotują na przykład sok z czarnego bzu przyniesionego ze spaceru. Aprobata wywołał fakt, że nauczyciele zatrudnieni w tym przedszkolu nie prowadzą żadnej pisemnej dokumentacji, a o swoich planach nauczania rozmawiają z dyrektorką, innymi nauczycielami, rodzicami i w ten sam sposób je weryfikują.

Szkoła Montessori - Publiczna Szkoła Podstawowa w Meppen

Razem żyć – razem się uczyć – razem uczyć się życia - oto motto tej szkoły.

Na pierwszy plan wysuwa się tutaj indywidualne podejście do ucznia i praca nad jego rozwojem. Duży nacisk kładzie się na przygotowanie otoczenia dydaktycznego ucznia stymulującego dziecko do własnych poszukiwań i aktywności poznawczej. Uwzględniane są przy tym indywidualne predyspozycje dziecka, potrzeby oraz możliwości jednostki i grupy uczniów.

Ponadto dzieci są kwalifikowane do grup na podstawie poziomu ich umiejętności, a nie według wieku. Między innymi dzięki temu uczeń wybitnie zdolny, dowożony taksówką z sąsiedniej gminy, ma szansę szybkiego rozwoju. Plan nauczania, lub raczej uczenia się, dostosowany jest do każdego ucznia, negocjowany między nauczycielem a uczniem, a rozkład dnia przewiduje czas na naukę indywidualną (*Freiarbeit*) według tego planu. Zmienia się zatem rola nauczyciela – staje się on osobą organizującą przestrzeń ucznia i pomagającą uczyć się samodzielnie. Dodać należy, że całość wpisuje się w ogólną podstawę programową obowiązującą w Dolnej Saksonii.

Nauczyciele, pracujący wspomnianą metodą, pokryli koszty swojego dwuletniego szkolenia.

Dualna Szkoła Zawodowa w Meppen-2

Szkoła Podstawowa St. Michael w Papenburgu

Uczestnicy mieli możliwość obserwowania zajęć z dziećmi. Ciekawostką była informacja, że zajęcia dodatkowe prowadzą pomocnicy, niekoniecznie mający przygotowanie pedagogiczne.

Obserwacja lekcji w I klasie szkoły podstawowej w Papenburgu

Szkoła ponadpodstawowa (gimnazjum i liceum) w Papenburgu

Szkoła – przede wszystkim warsztaty szkolne (obrabiaarki cyfrowe, kuźnia, stolarnia) – zrobiła na uczestnikach duże wrażenie. Wspiera się tu

inicjatywę uczniów: młodzi ludzie założyli spółdzielnię uczniowską, która zaplanowała i wykonała do sprzedaży, np. budki dla ptaków. Placówka opracowała program współpracy szkoły z cechem rzemieślniczym. Uczniowie mają dzięki temu możliwość poznania unikatowych zawodów i podjęcia praktyk.

W innym gimnazjum uczestnicy zwrócili uwagę na mentoring – starsi uczniowie opiekują się uczniami ze szkoły podstawowej.

Szkolne warsztaty w szkole ponadpodstawowej w Papenburgu

Szkolnictwo zawodowe

W szkolnictwie zawodowym dominuje system dualny. Nauka zawodu odbywa się dwutorowo: rozpoczyna się od znalezienia zakładu pracy, który zatrudni młodego człowieka i zapewni mu praktyczne wykształcenie zawodowe a współpracująca z zakładem szkoła uzupełni przygotowanie teoretyczne do zawodu.

Praedinius Technasium – szkoła średnia w Groningen, Holandia

Szkoła zaskoczyła uczestników swoją koncepcją klasycznego gimnazjum, w którym obowiązuje nauka łaciny, greki i filozofii z równoczesnym nowatorskim podejściem do rozwijania conceptualnego myślenia i umiejętności technicznych uczniów. W szkole tej, prowadzonej pod opieką naukową Uniwersytetu Groningen, pracuje się z uczniami wybitnie zdolnymi. Wprowadzono tu niespotykany w innych placówkach przedmiot nauczania: prace badawcze i projektowanie. Każdy uczeń musi wykonać własny projekt badawczy.

W każdej z odwiedzonych przez nas placówek nauczyciele i pedagodzy starają się, tak, jak i my, przygotować swoich uczniów do wyzwań współczesnego życia. Cieszymy się, że zechcieli podzielić się z nami swoimi doświadczeniami.

Autor zdjęć: Ewa Kondrat

Regionalny Konkurs Gazetek Szkolnych

Reporterka radia PiK zapytała mnie, co najbardziej cieszy jury, kiedy dziś, po dwudziestu dwóch latach od rozpoczęcia naszego konkursu, czyta szkolne gazetki. Po chwili zastanowienia odpowiedziałam, że chyba to, iż młodzież stosuje w coraz więcej różnych form wypowiedzi dziennikarskich. Reportaż, artykuł, felieton – to już nie są sprawy obce dla wielu młodych dziennikarzy. Potem pomyślałam, że przecież tematy, które podejmują uczniowie też bywają bardzo interesujące i widać, że są im bliskie. Jeszcze później stwierdziłam, że cieszy fakt, iż młodzi dziennikarze piszą o swoim najbliższym środowisku, o własnej szkole, o mieście, o regionie... Słowem cieszy wszystko: że dzieci i młodzież w dobie małego zainteresowania słowem pisany posługują się nim i to posługują w sposób coraz lepszy, że nauczyciele potrafią swoją pasją dziennikarską „zarażać” wciąż nowe pokolenia młodych. To piękne, że istnieje nasz konkurs, który to słowo pisane promuje, ale przede wszystkim piękne jest to, że niezależnie od niego szkolne gazetki istnieją w szkołach i mają się całkiem dobrze. Konkurs wyłania najlepsze, ale przecież te które nie przeszły do finału też wygrały! Wygrały właśnie dlatego, że powstają, że uczniowie i nauczyciele wkładają wiele trudu w to, by były jak najciekawsze, że, parafrazując kwestię wypowiedzianą w „Weselu”, „chciało im się chcieć”.

Po tych paru ciepłych zdaniach o szkolnych redakcjach i ich opiekunach pora przedstawić fakty dotyczące konkursu gazetek.

17 listopada 2014 roku w KPCEN w Bydgoszczy miała miejsce gala podsumowująca tegoroczny konkurs gazetek szkolnych.

Kazimierz Mikulski starszy wizytator KO w Bydgoszczy, Mariola Cyganek dyrektor KPCEN w Bydgoszczy, Iwona Waszkiewicz Dyrektor Wydziału Edukacji i Sportu Urzędu Miasta Bydgoszczy, Hanna Paprocka z Wydziału Edukacji i Sportu

Uroczystość swoją obecnością zaszczylicili:
Iwona Waszkiewicz Dyrektor Wydziału Edukacji i Sportu Urzędu Miasta Bydgoszczy,
Kazimierz Mikulski starszy wizytator Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy,
Hanna Paprocka reprezentująca Wydział Edukacji i Sportu,
Małgorzata Kalinowska z Muzeum Oświaty w Bydgoszczy,
Gospodarzem uroczystości była Mariola Cyganek dyrektor Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy.

W roli prelegenta wystąpiła Wiesława Tomasiak-Wysznińska nauczyciel konsultant KPCEN w Bydgoszczy.

Konkurs ma na celu:

- wyzwalanie aktywności twórczej uczniów
- kształcenie umiejętności redagowania różnych form wypowiedzi
- kształcenie umiejętności korzystania z informacji z różnych źródeł i ich krytycznej analizy
- rozwijanie postawy gotowości do uczestnictwa w kulturze
- kształtowanie poczucia tożsamości regionalnej
- rozbudzenie wrażliwości estetycznej
- kształcenie dbałości o poprawność języka
- doskonalenie umiejętności pracy w zespole
- popularyzację czasopiśmiennictwa wśród dzieci i młodzieży szkolnej.

Gazetki oceniano zgodnie z następującymi kryteriami:

- Strona tytułowa: oryginalność tytułu, zakres informacji, czytelność strony.
- Trafność doboru tematyki.
- Stopień odbicia życia szkoły.
- Promowanie uczniowskich talentów.
- Różnorodność form wypowiedzi dziennikarskich.
- Układ treści, oryginalność, nośność tytułów tekstów.
- Poprawność języka i ortografii.
- Szata graficzna – estetyka, atrakcyjność, wkład pracy.

Gazetki szkół bydgoskich otrzymały granty oświatowe przyznane przez Prezydenta Miasta Bydgoszczy, zaś redakcje szkół z regionu nagrody rzeczowe ufundowane przez Dyrektora Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli oraz Kujawsko-Pomorskiego Kuratora Oświaty.

Zgłoszone do konkursu pisma oceniało jury w składzie:

Małgorzata Acalska – nauczycielka języka polskiego w Zespole Szkół nr 29 w Bydgoszczy, doradca metodyczny szkół podstawowych i gimnazjów w Miejskim Ośrodku Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy,

Małgorzata Kalinowska z Muzeum Oświaty – PBW im. Mariana Rejewskiego w Bydgoszczy,

Krystyna Karpińska – nauczyciel konsultant w KPCEN w Bydgoszczy, ilustratorka książek,

Danuta Michałowska – nauczycielka plastyki w Zespole Szkół nr 24 w Bydgoszczy, artysta plastyk,

Anna Nakielska-Kowalska – nauczycielka języka polskiego w VI LO w Bydgoszczy, doradca metodyczny szkół ponadgimnazjalnych w Miejskim Ośrodku Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy,

Iwona Rostankowska – nauczyciel konsultant w KPCEN w Bydgoszczy, kierownik Pracowni Wspierania Dydaktyki, Doradztwa i Innowacyjnej Edukacji,

Anna Rupińska – redaktor czasopisma „UczMy” – przewodnicząca.

LAUREACI XXII REGIONALNEGO KONKURSU GAZETEK SZKOLNYCH

SZKOŁY PODSTAWOWE, KLASY I – III

I miejsce – „Szkolne Igraszki” - Szkoła Podstawowa nr 64 w Bydgoszczy.

Opiekun: Katarzyna Satke

II miejsce – „Iskierki” - Szkoła Podstawowa nr 4 w Bydgoszczy.

Opiekun: Elżbieta Karłowska

III miejsce – „Ekoludek” - Szkoła Podstawowa w Kiełpinie.

Opiekun: Hanna Szmelter

SZKOŁY PODSTAWOWE, KL. IV – VI

I miejsce – „Flesz Czwórki” - Szkoła Podstawowa nr 4 w Bydgoszczy.

Opiekunowie: Małgorzata Jakutowicz, Aleksandra Majkowska

II miejsce – „Prymus” - Szkoła Podstawowa nr 64 w Bydgoszczy.

Opiekunowie: Krystyna Rauchut, Teresa Blank

III miejsce – „Szkolne To i Owo” - Szkoła Podstawowa nr 56 w Bydgoszczy.

Opiekun: Danuta Gill

III miejsce – „Ikarek” - Szkoła Podstawowa nr 65 w Bydgoszczy.

Opiekunowie: Ewa Żurańska, Małgorzata Domańska

IV miejsce – „Puls 26” - Szkoła Podstawowa nr 26 w Bydgoszczy.

Opiekun: Małgorzata Bukolt-Bąk

IV miejsce – „Nudy z Budy” - Szkoła Podstawowa nr 19 w Bydgoszczy.

Opiekun: Dorota Kucińska

GIMNAZJA

I miejsce – „Merkuriusz Gimnazjalny” - Gimnazjum nr 23 w Bydgoszczy.

Opiekun: Danuta Stentka

II miejsce – „Głos 20-stki” - Gimnazjum nr 20 w Bydgoszczy.

Opiekunowie: Grażyna Drzewiecka, Magdalena Wachowicz

III miejsce – „Gazetka Szkolna” - Gimnazjum dla Dorosłych.

Opiekunowie: Małgorzata Belter, Ewa Gierszewska, Dorota Podgórska

IV miejsce – „Histowizjer” - Gimnazjum nr 24 w Bydgoszczy.

Opiekun: Emilia Chrebor-Paciorek

SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE

I miejsce – „Ftyka Elektryka” - Zespół Szkół nr 12 w Bydgoszczy.

Opiekunowie: Piotr Laskowski, Danuta Orszulak

Redaktorzy gazetki Ftyka Elektryka, opiekun Piotr Laskowski

II miejsce – „Wzrok Ludu” - I liceum Ogólnokształcące w Żninie.

Opiekun: Małgorzata Mierkiewicz

III miejsce – „ellyta” - Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Bydgoszczy.

Opiekunowie: Alicja Kłopotek, Piotr Dobosiewicz

IV miejsce – „Fabryka Słowa” - Zespół Szkół Mistrzostwa Sportowego nr 5 w Bydgoszczy.

Opiekun: Michał Laskowski

wyróżnienie – „Bez Cenzury” - Zespół Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych w Bydgoszczy.

Opiekunowie: Aleksandra Rafińska, Beata Chęcińska-Kopeć

Wszystkim laureatom bardzo serdecznie gratuluję i zachęcam do dalszej pracy nie tylko dla nagród w konkursie, ale dla własnej satysfakcji. Opiekunom szkolnych redakcji życzę dalszych sukcesów oraz zadowolenia z codziennej pracy z młodymi dziennikarzami.

Zachęcam do udziału w kolejnej edycji konkursu, którego rozstrzygnięcie nastąpi dopiero w listopadzie przyszłego roku, jednak trzeba pamiętać, że biorą w nim udział czasopisma z obecnego roku szkolnego.

Autor zdjęć: Anna Rupińska

Technika i przemysł regionu toruńskiego

Konkurs wiedzy technicznej dla uczniów szkół gimnazjalnych w Toruniu „Technika i przemysł regionu toruńskiego” jest kontynuacją wieloletniej współpracy Rady Toruńskiej Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT ze środowiskiem nauczycieli w ramach realizowania różnych form doskonalenia zawodowego. Współpraca ta polegała na przybliżaniu nauczycielom przedsiębiorstw i technologii przemysłowych występujących w naszym regionie poprzez ich zwiedzanie, wykłady, spotkania z ciekawymi ludźmi reprezentującymi przemysł. Jest to wynik wieloletniej współpracy pomiędzy RT FSNT NOT i instytucjami mającymi na celu pogłębienie wiedzy nauczycieli, jak: Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli w Toruniu oraz Centrum Kształcenia Ustawicznego Toruński Ośrodek Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli w Toruniu.

Uczestnicy finałów z organizatorami konkursu

2014 to rok, w którym Rada Toruńska FSNT NOT ponownie wystąpiła do Gminy Miasta Toruń o przyznanie środków na zorganizowanie konkursu wiedzy technicznej dla uczniów szkół gimnazjalnych w Toruniu pod wyżej wymienioną nazwą. W ramach przeglądu ofert zadanie, z którym wystąpiła Rada Toruńska NOT, zostało pozytywnie ocenione. Zorganizowaliśmy już czwartą edycję tego konkursu dofinansowanego ze środków publicznych Gminy Miasta Toruń.

Realizacja zadania publicznego przebiegała w okresie od 1.03.2014 roku do 31.11.2014 roku. Konkurs był skierowany do uczniów gimnazjów pu-

blicznych i niepublicznych działających na terenie Gminy Miasta Toruń.

Cele konkursu to:

- zainteresowanie młodzieży problemami techniki
- wprowadzenie do procesu nauczania i wychowania uczniów elementów wiedzy z zakresu techniki użytkowej
- lepsze rozumienie przez uczniów zjawisk i działań technicznych zachodzących w ich otoczeniu
- łatwiejszy wybór przez uczniów swojej drogi zawodowej
- zachęcanie uczniów do rozważenia możliwości podjęcia nauki w technikum
- promocja miasta, miejscowych firm i ich dokonań.

Ważnym celem jest aktywizacja nauczycieli uczących techniki w gimnazjach poprzez pokazanie możliwości uatrakcyjnienia tematyki i wplecenia do programu zagadnień konkursowych. Zainspirowanie nauczycieli do wprowadzania w procesie nauczania podstawowych zagadnień praktycznej wiedzy użytkowej o urządzeniach technicznych oraz wiadomości o podstawowej działalności przedsiębiorstw przemysłowych prowadzących działalność w regionie toruńskim to priorytet działań.

Tradycją się stało, że od drugiego konkursu wiedzy technicznej chcieliśmy przybliżyć, a jednocześnie promować technika, które pozostały jeszcze w Toruniu. Drugi konkurs odbył się w Zespole Szkół Samochodowych, trzeci został rozegrany w ZSMEiE, a tegoroczny odbył się w Zespole Szkół Inżynierii Środowiska. Szkoła ta ponadto przeprowadziła konsultacje dla półfinalistów z zakresu procesu uzdatniania wody, oczyszczania ścieków i gospodarki odpadami.

Konkurs przeprowadzono wieloetapowo:

- I etap - dwustopniowe eliminacje szkolne (test zamknięty) - na podstawie indywidualnych wyników uczniów zostały wyłonione pięcioosobowe reprezentacje szkół. Etap ten odbywał się na przełomie maja i czerwca
- II etap - półfinały - eliminacje międzyszkolne (test zamknięty) - na podstawie wyników uzyskanych przez poszczególnych uczestników zostało wyłonionych pięć najlepszych zespołów szkolnych do roz-

grywek drużynowych oraz grupę sześciu najlepszych uczniów do indywidualnej rozgrywki finałowej

• III etap - finały indywidualne i drużynowe (drużyny trzyosobowe)

W tym roku rozgrywki półfinałowe i finałowe odbyły się 18.10.2014 roku na terenie Zespołu Szkół Inżynierii Środowiska w Toruniu. Tą drogą serdecznie dziękuję wspomnianej szkole za umożliwienie przeprowadzenia rozgrywek dla uczniów. Zespół szkolny przygotował wspaniałe warunki do przeprowadzenia konkursu. Uczniowie mogli zwiedzać pracownie zawodowe. Oprócz tego zaprezentowano możliwości dalszego kształcenia w Zespole Szkół Inżynierii Środowiska. Serdecznie dziękujemy za włożony wysiłek oraz gratulujemy sukcesu organizacyjnego.

Zakres, który obowiązywał uczestników konkursu, obejmował następujące zagadnienia:

- wybrane obiekty Torunia (pomniki w Toruniu, dworce kolejowe)
- zaopatrzenie społeczeństwa w media: gaz, prąd, woda (Toruńskie Wodociągi – ujęcia wody)
- gospodarka odpadami
- gospodarka wodno-ściekowa
- oszczędne gospodarowanie energią i wodą
- bezpieczna eksploatacja narzędzi i urządzeń w domu.

Zadanie to zostało dofinansowane ze środków Gminy Miasta Toruń.

Cel przedsięwzięcia został osiągnięty. W eliminacjach, które odbyły się na przełomie maja i czerwca, uczestniczyło ok. 1100 uczniów z 15 toruńskich gimnazjów. RT FSNT NOT, jako organizator tego konkursu, uważa, że bakcyl techniczny w szkołach został zaszczerpiony i z edycji na edycję w konkursie uczestniczy coraz więcej uczniów.

Konkurs był prowadzony w konkurencji indywidualnej i drużynowej. Informacje o nim wysłano do wszystkich szkół gimnazjalnych publicznych i niepublicznych miasta Torunia. Do konkursu zgłosiło się 15 szkół gimnazjalnych. Były to gimnazja nr 2, 3, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 18, 24, 28, 34, Społeczne Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego, Gimnazjum Towarzystwa Salezjańskiego, CKU.

Każdy z uczestników półfinału wypełniał test zamknięty zawierający 45 pytań. Na podstawie uzyskanych wyników w półfinale wyłoniono 5 najlepszych drużyn i 6 najlepszych uczestników do konkursu indywidualnego.

Finał konkursu dzielił się na:

- indywidualny
- drużynowy

Odpowiedzi uczestników oceniało jury w składzie: mgr inż. Woźnicki Rafał – przewodniczący, mgr inż. Stefan Oborski – zastępca przewodniczącego, członkowie: mgr Witold Anusiak, mgr Jerzy Ślot, mgr inż. Maciej Dembek.

Wyniki konkurs indywidualnego

I miejsce	Paweł Przyjemski	Gimnazjum nr 24 w Toruniu
II miejsce	Maria Skudlarska	Gimnazjum nr 3 w Toruniu
III miejsce	Cezary Krawczyk	Gimnazjum nr 3 w Toruniu

Wyniki konkursu drużynowego

I miejsce w konkurencji drużynowej	Gim. nr 16 w Toruniu	Dawid Nowasielski
	Gim. nr 16 w Toruniu	Aleksandra Świadek
	Gim. nr 16 w Toruniu	Aleksandra Wieczorek
II miejsce w konkurencji drużynowej	Gim. im. Słowackiego w Toruniu	Kamil Lewandowski
	Gim. im. Słowackiego w Toruniu	Zuzanna Małgorzewicz
	Gim. im. Słowackiego w Toruniu	Aleksander Terminiński
III miejsce w konkurencji drużynowej	Gim. nr 3 w Toruniu	Cezary Krawczyk
	Gim. nr 3 w Toruniu	Maria Skudlarska
	Gim. nr 3 w Toruniu	Kamil Urban

Zakończenie konkursu, połączone z wręczeniem nagród, odbyło się 22.10.14 roku w Domu Technika przy ul. Piernikarskiej 4/6. W uroczystości wzięli udział Ludwik Szuba zastępca Prezydenta Miasta Torunia, Janusz Pleskot Dyrektor Wydziału Oświaty Urzędu Miasta Torunia, Rafał Woźnicki zastępca Dyrektora Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Torunia, Joanna Waczyńska Dyrektor CKU, Andrzej Krawulski Prezes Zarządu Rady Toruńskiej FSNT NOT.

Zwycięska drużyna Gimnazjum nr 16 z opiekunem

Wszyscy uczestnicy finałów otrzymali dyplomy i upominki rzeczowe oraz stosowne zaświadczenia o uczestnictwie w konkursie i zajętych miejscach. Zwycięzcy ponadto uhonorowani zostali pucharami: indywidualnie **Przyjemski Paweł**, a **drużynowo Gimnazjum nr 16**. Nauczyciele zwycięzców **Jacek Kalinowski** (Gimnazjum nr 24) i **Sławomir Krzyżkowski** (Gimnazjum nr 16) otrzymali również stosowne zaświadczenia i drobne upominki za wkład pracy.

Finał zakończyło spotkanie z uczestnikami i nauczycielami przy kawie, w czasie którego wymieniono na gorąco uwagi dotyczące konkursu. Rada Toruńska FSNT NOT liczy, że w następnych roku zostanie zorganizowany już V konkurs, a udział młodzieży będzie jeszcze większy.

Bydgoszczanie dzieciom z krańca świata „Serce dla Papui”

*Własna wola czyni człowieka wielkim lub małym (...)
A ten zwycięzca, kto da drugiemu najwięcej światła od siebie.*
Adam Asnyk

W moją podróż do Papui Nowej Gwinei udałam się z misją popularyzacji czytelnictwa. Spotkałam tych, dla których książki i przybory edukacyjne są rzeczami na miarę dóbr najwyższej wartości. Brak podstawowych narzędzi, tj. długopisów, zeszytów, podręczniki, pozbawia spójności sam proces edukowania. Wróciłam z potrzebą niesienia pomocy najmłodszym potrzebującym.

Akcja zbiórki darów dla dzieci z Papui Nowej Gwinei dobiegła końca. Wpłynęła rekordowa ilość darów. Efektem zbiórki jest 38 paczek z przyborami szkolnymi przekazanymi przez uczniów z Bydgoszczy, regionu i kraju. Do akcji włączyły się przedszkola, domy kultury, ZNP i osoby prywatne. Zebrane dary popłyną we wrześniu na drugą stronę globu, do Potru Moresby, stolicy Papui Nowej Gwinei.

Wyrażam serdeczne podziękowania wszystkim ludziom dobrej woli za zaangażowanie w akcję

BYDGOSZCZANIE DZIECIOM Z KRAŃCA ŚWIATA „Serce dla Papui” za bezinteresowną pomoc i życzliwość. Dzięki Waszej ofiarności dzieci i młodzież z Papui Nowej Gwinei będą mogły spełniać swoje marzenia o nauce.

Dziękuję Uczniom, Nauczycielom i Dyrekcji z Przedszkola nr 43 „U krecika Szybownika”, Przedszkola Niepublicznego „Zasiedmiogród”, Przedszkola nr 12, Szkoły Podstawowej nr 2 im. Adama Mickiewicza, Szkoły Podstawowej nr 10 im. Jana Kochanowskiego, Szkoły Podstawowej nr 37 im. Henryka Sienkiewicza, Szkoły Podstawowej nr 41 im. Romualda Traugutta, Szkoły Podstawowej nr 56 im. Arkadego Fiedlera, Szkoły Podstawowej nr 58, Szkoły Podstawowej nr 15 im. Jana Pawła II w Katowicach, Gimnazjum Niepublicznego im. Krzysztofa Kolumba, Gimnazjum nr 24 im. Jerzego Sulimy - Kamińskiego, Gimnazjum nr 35, Zespołu Szkół nr 8, Zespołu Szkół nr 21, Zespołu Szkół w Dziewierzewie, Collegium Salesianum w Bydgoszczy, Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 1, Zespołu Szkół Mechanicznych nr 1 im. Franciszka Siemiradzkiego, Zespołu Szkół Budowlanych im. Jurija Gagarina, Zespołu

Szkół Samochodowych, Młodzieżowego Domu Kultury nr 1, Związku Nauczycielstwa Polskiego w Bydgoszczy, prywatnym darczyńcom.

Szczególne słowa podziękowania kieruję na ręce pani Iwony Waszkiewicz Dyrektora Wydziału Edukacji i Sportu Urzędu Miasta Bydgoszczy za inspirowanie miejskich placówek edukacyjnych do włączenia się w akcję pomocy, za aktywizację wydziału, którego formalne i duchowe wstawiennictwo było nieodzowne w realizacji przedsięwzięcia.

Serdecznie dziękuję pani Ewie Ankiewicz-Jasińskiej, dyrektorowi ZS Mechanicznych nr 1 w Bydgoszczy za współpracę w realizacji projektu, za umożliwienie składania darów w placówce.

Składam serdeczne podziękowania wszystkim Państwu, którzy ofiarnie włączyli się w akcję. Jestem głęboko wzruszona postawą bydgoszczan, którzy po raz kolejny nie pozostali obojętni i w bezinteresownym geście okazali wsparcie potrzebującym dzieciom z Papui Nowej Gwinei.

Aukcja zbierania darów dla dzieci z Papui Nowej Gwinei

Jarosław Przybył

Departament Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu

Odkryją planety?

Urząd Marszałkowski w Toruniu rusza z realizacją kolejnego już projektu systemowego. Tym razem 300 uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych w regionie weźmie udział w innowacyjnych zajęciach z astronomii i kompetencji kluczowych. Najaktywniejsi mają szansę zwiedzić Europejskie Centrum Operacji Kosmicznych w Darmstadt w Niemczech.

AMBITNY PLAN

Formuła projektu polega na organizacji zajęć dodatkowych z zakresu przedmiotów matematyczno-przyrodniczych (matematyka, fizyka, astronomia) i naukowo-technicznych (informatyka, optyka). Zajęcia te realizowane będą na podstawie 4 specjalistycznych programów obserwacyjnych, takich jak: Zjawiska Zakryciowe, Stacje Bolidowe, Astrometria i Fotometria oraz Aktywność Słońca. Prowadzone będą z wykorzystaniem infrastruktury Astrobaz, co pozwoli na ciekawe spotkania z „żywą” astronomią.

fol. M. Słonina

ŁĄCZENIE Z CHICAGO

W ramach projektu powstaną tzw. Astroteamy, czyli dziesięcioosobowe zespoły uczniów, którymi opiekować się będą nauczyciele. Dla tych drugich przewidzieliśmy kurs z zakresu wyżej wymienionych czterech specjalistycznych programów obserwacyj-

nych. Planowana jest także stała współpraca jednego z Astroteamów z grupą uczniów skupionych wokół Planetarium Adlera w Chicago. To efekt wizyty dyrektora Planetarium Michelle Larson na tegorocznej, trzeciej już, edycji Astrofestiwalu w Golubiu-Dobrzyniu. Uczniowie będą mieli także możliwość nieograniczonego dostępu do specjalistycznej obserwacyjnej platformy e-learningowej stworzonej specjalnie na potrzeby niniejszego projektu. Wystarczy się tylko załogować, aby o dowolnej porze uzyskać dostęp m.in. do interesujących wyników obserwacji i badań. Uczestnikom projektu zostanie także zapewniony transport oraz smaczny prowiant na miejscu realizacji zajęć.

DARMSTADT CZEKA

Najlepszy Astroteam w nagrodę wyjedzie do Darmstadt w Niemczech, gdzie znajduje się Europejskie Centrum Operacji Kosmicznych (European Space Operations Centre - ESOC). Tam uczniowie będą m.in. mogli kontrolować lot satelity. Efektem udziału szkoły w projekcie będzie wypracowanie lub zmodyfikowanie w czasie trwania projektu programu rozwoju placówki w taki sposób, aby program ten po pierwsze kompleksowo odpowiadał na zdiagnozowane potrzeby dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze uczniów, po drugie, aby zawierał niezbędną informację o systematycznej i ciągłej realizacji innowacyjnych zajęć dodatkowych z zakresu przedmiotów objętych projektem po jego zakończeniu. Powstałe w ten sposób programy rozwoju kompleksowo i trwale przyczynią się do jakościowych zmian w funkcjonowaniu szkół.

Przedsięwzięcie realizuje Wydział Projektów Edukacyjnych i Stypendiów w Departamencie Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu w ramach poddziałania 9.1.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Krok w przyszłość

Oczyszczanie wody z udziałem warstw diamentowych, nowe sposoby produkcji opakowań do przemysłu czy innowacyjne metody przetwarzania odpadów z możliwością ich ponownego wykorzystania to tylko niektóre z projektów badawczych realizowanych przez doktorantów – stypendystów Marszałka Województwa. Od 2008 roku wsparcie w postaci stypendium naukowego otrzymało aż 887 doktorantów.

DIAMENTY W ODPADACH

Lidia Mosińska doktorantka Politechniki Poznańskiej bada właściwości warstw diamentowych otrzymanych metodą chemicznego osadzania z fazy gazowej pod kątem zastosowań w elektrochemii. Współpracuje z Miejskimi

Wodociągami w Bydgoszczy. Warstwy diamentowe, ze względu na swoje właściwości, mogą zaistnieć w gospodarce jako o wiele lepszy zamiennik istniejących materiałów. Jednak nie tylko. Pani Lidia podjęła próbę konstrukcji opartego na niedomieszkowanych warstwach diamentowych systemu oczyszczania wody metodami aop (advanced oxidation process). Jeśli się uda, to jest szansa zrewolucjonizować systemy oczyszczania ścieków przemysłowych, między innymi ograniczając ilość odpadów.

TRWAŁE OPAKOWANIE

Tytuł pracy Piotra Czyżewskiego doktoranta Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczy im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy to „Badania przebiegu i efektów wtryskiwania nakrętek poliolefinowych”. Współpracę z przedsiębiorstwem Akson nawiązał już w czasie studiów pierwszego stopnia,

gdzie zaczął rozwijać zainteresowania w kierunku konstruowania elementów opakowań z tworzyw ter-

moplastycznych oraz narzędzi do ich przetwórstwa. Rozpoczął tam pracę jako konstruktor form wtryskowych. Obecnie tworzy wytyczne konstrukcyjne i technologiczne, które miałyby być wykorzystane podczas projektowania kolejnych kompletnych opakowań lub ich elementów. Jest to szczególnie istotne jeżeli w opakowaniu będą znajdować się substancje, które przy niesprzyjających warunkach mogą powodować zniszczenie elementów opakowań. Bada także cechy geometryczne badanych wytworów, wpływ czynników zewnętrznych, parametry nakręcania czy powstające naprężenia, a także wzajemne położenie elementów opakowania podczas jego zamykania.

FOLIA Z BAKTERIAMI

Agnieszka Richert doktoranta Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu pracuje nad folią z dodatkiem pochodnych substancji bakteriobójczych. Opracowuje w tej chwili technologię, która znajdzie praktyczne zastosowanie do produkcji folii opakowaniowej.

Zastosowane dodatki bakteriobójcze doprowadziły do poprawy właściwości użytkowych folii, a analiza rynku potwierdza zasadność produkcji takiej folii, co jest bardzo ważne z punktu widzenia rozwoju przedsiębiorstwa. Pani Agnieszka pracuje także nad oszacowaniem możliwości ewentualnego powtórnego wykorzystania materiału tzw. „zawracania materiału polimerowego”.

ZBLIŻAMY SIĘ DO TYSIĄCA

Od 2008 roku Urząd Marszałkowski rozdał 887 stypendiów dla doktorantów w ramach projektów systemowych „Krok w Przyszłość”; realizowanych ze środków Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego oraz Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Projektowi partnerują trzy największe uczelnie w regionie: Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Byd-

goszczy oraz Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy. W tej chwili stypendium wynosi 3000 zł lub 5000 zł w zależności od ostatecznych ocen Komisji Stypendialnej przez okres dwunastu miesięcy. Oprócz samego grantu stypendyści otrzymują także ofertę szkoleniową dotyczącą zagadnień związanych z komercjalizacją wiedzy.

ZAISTNIEĆ W BIZNESIE

Głównym celem programu stypendialnego jest zwiększenie zaangażowania doktorantów w podejmowanie działań zmierzających do komercjalizowania wyników badań naukowych istotnych z punktu widzenia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego.

Kryteria przyznawania grantów są dość skomplikowane. Należy posiadać otwarty przewód doktorski w ramach dziedzin nauk matematycznych, fizycznych, chemicznych, technicznych czy biologicznych. Kandydat do stypendium powinien także posiadać autorskie publikacje w czasopismach naukowych. Jednym z warunków ubiegania się o grant jest także współpraca z co najmniej jednym przedsiębiorstwem. Chodzi o realizowanie ścieżki badawczej mającej na celu rozwiązanie, w ramach prowadzonych badań

i przygotowywanej rozprawy doktorskiej, określonego problemu we współpracy z firmą zainteresowaną daną kwestią.

PREZENTUJĄ WYNIKI BADAŃ

O przyznaniu stypendium decyduje Komisja Stypendialna złożona z przedstawicieli uczelni wyższych partnerujących w projekcie.

Stypendysta Marszałka powinien m.in. uczestniczyć w konferencjach i innych działaniach promocyjnych organizowanych w ramach projektu, a także opracować sprawozdanie z realizacji harmonogramu pracy naukowej we współpracy z przedsiębiorstwem w danym roku akademickim. Powinien również przygotować i przedstawić przed Komisją Stypendialną prezentację dotyczącą wyników swoich badań i osiągnięć.

Doktoranci, którzy otrzymali stypendium Marszałka Województwa, nawiązali współpracę z przedsiębiorstwami funkcjonującym na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Przedstawili wyniki swoich dotychczasowych badań i zaczęli pracować nad konkretnymi rozwiązaniami przyczyniającymi się do rozwoju tychże przedsiębiorstw. Działania te w konsekwencji powodują realny wzrost konkurencyjności oraz innowacyjności kujawsko-pomorskich przedsiębiorstw.

Marcin Centkowski

Centrum Nowoczesności Młyn Wiedzy w Toruniu

Nowoczesne pracownie w Centrum Nowoczesności Młyn Wiedzy

Od 9 października z oferty Centrum Nowoczesności Młyn Wiedzy można wybrać zajęcia w specjalistycznych pracowniach: biologicznej i fizycznej. W ciągu godziny zajęć w pracowni serce uczniów przepompuje około 300 litrów krwi, wykonanych zostanie ok. 1080 oddechów, a przez płuca przepłynie 416 litrów powietrza. A ilość przekazanej i przyswojonej wiedzy będzie... spora.

Pierwsze centrum nauki uruchomiło dwie pracownie, w których nacisk jest położony na pracę eksperymentalną uczniów, a zajęcia zostały skonstruowane w ten sposób, aby sprzyjały prowadzeniu przez uczestników procesu badawczego, od hipotezy, poprzez pla-

nowanie doświadczeń ją sprawdzających, po jej weryfikację doświadczalną i wnioski. To właśnie w centrum nauki nauczyciele będą mogli zrealizować zajęcia laboratoryjne z uczniami. Pomysł CNMW na pracownię i realizowane w nich warsztaty są zgodne z założeniami podstawy programowej. Pracownicy Centrum Nowoczesności Młyn Wiedzy zachęcają, aby nauczyciele przedmiotów przyrodniczych również zgłaszali swoje pomysły na zajęcia w naszych pracowniach. Te pomieszczenia i wyposażenie są przygotowane dla nich i ich uczniów.

PRZYSZŁA AMEBA DO PANTOFELKA

Na drugim piętrze działa pracownia biologiczna. Centrum nauki uczestnikom zajęć laboratoryjnych proponuje praktyczne poznawanie biologii, procesów życiowych zachodzących w mikroorganizmach, roślinach i zwierzętach poprzez samodzielne wykonywanie doświadczeń. Pracownicy Młyna Wiedzy przygotowali trzy dwugodzinne warsztaty w pracowni: „Kosmos w kropli wody - przyszła ameba do pantofelka”, „Enzymatyczna ślina” i „Zjedz bakterie - jogurt pod mikroskopem”. Pierwsze z nich poświęcone są roli mikroorganizmów, zwierząt i roślin w środowisku wodnym. Na zajęciach „Enzymatyczna ślina” uczniowie będą mieli okazję określić optymalne warunki dla działania amylazy ślinowej i poznać jej właściwości. W ramach warsztatów „Zjedz bakterie” uczestnicy samodzielnie wykonają barwienie bakterii, a przygotowane przez nich preparaty pozwolą na obserwację drobnoustrojów pod mikroskopem.

Pracownia została wyposażona w meble laboratoryjne charakteryzujące się dużą odpornością chemiczną oraz w nowoczesny sprzęt multimedialny i laboratoryjny. Stanowiska laboratoryjne są wyposażone między innymi w mikroskopy stereoskopowe i biologiczne, pipety automatyczne, wytrząsarki. Do wyposażenia pracowni należy również uniwersalna wirowka laboratoryjna, zestaw do elektroforezy z transiluminatorem i zasilaczem, blok grzejny, autoklaw stołowy, łaznia wodna, ciepłarka, wagi elektroniczne. Tak przygotowana pracownia spełnia wymogi laboratorium, w którym można stosować nowoczesne metody badawcze i prowadzić ciekawe eksperymenty.

CZĘSTOTLIWOŚĆ FAŁ I OPÓR... ELEKTRYCZNY

Na czwartym piętrze Centrum Nowoczesności Młyn Wiedzy działa pracownia fizyczna. W niej uczestnicy zajęć poszukają odpowiedzi na pytania obejmujące działy fizyki. Oprócz tego, samodzielnie przeprowadzą eksperymenty fizyczne. Dla uczniów i nauczycieli centrum nauki przygotowało cztery eksperymenty: badanie ciepła właściwego różnych cieczy, badanie obrazów optycznych otrzymanych za pomocą różnych soczewek, badanie oporu elektrycznego oporników i żarówki oraz badanie częstotliwości fali dźwiękowych wytwarzanych przez różne przedmioty.

Szczegółowe informacje na temat pracowni są dostępne na stronie internetowej: <http://mlynwiedzy.org.pl/pracownie-centrum-nowoczesnosci-mlyn-wiedzy/>.

Można odejść na zawsze, by stale być blisko

W poniedziałek 20 października 2014 roku odeszła od nas nagle i niespodziewanie nasza Koleżanka **Izabela Kaszubska-Tomaszewska** - wyjątkowy człowiek oraz wyróżniający się nauczyciel konsultant Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli we Włocławku. Ceniliśmy Izę za wyjątkowy profesjonalizm, niezawodność, bezinteresowność i niesłuchanie wysokiego poziomu kompetencji zawodowych. Podziwialiśmy za precyzję i upór w wykonywaniu trudnych zadań. Dzięki Jej pracowitości i wytrwałości mogliśmy zrealizować wiele ciekawych przedsięwzięć i projektów cenionych nie tylko w środowisku oświatowym. Na zawsze pozostanie w naszych sercach Jej uśmiech, słowa otuchy i wsparcia, których nie szczędziła nikomu w trudnych chwilach. Nagłe odejście Izy to niepowetowana strata nie tylko dla nas, ale również dla dyrektorów szkół i nauczycieli, których wspierała. Będzie nam Jej bardzo brakowało, wierzymy, że „Można odejść na zawsze, by stale być blisko.”

Koleżanki i Koledzy z Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli we Włocławku

Izabela Beata Kaszubska-Tomaszewska (1961-2014) - magister nauczania początkowego, absolwentka Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. W latach 1982-2001 pracowała w Szkole Podstawowej nr 2 we Włocławku jako nauczyciel nauczania początkowego, a od roku 1991 także jako doradca metodyczny. Od 2001 roku była nauczycielem konsultantem Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli we Włocławku. Autorka i realizatorka wielu programów doskonalenia zawodowego nauczycieli w zakresie edukacji wczesnoszkolnej, promująca nauczanie zintegrowane z wykorzystaniem nowoczesnych technologii. Brała udział w realizacji licznych projektów edukacyjnych, m.in. *Z nauką ścisłą za Pan Brat*, *Klucz do uczenia* oraz *Nowa jakość kształcenia zawodowego w województwie kujawsko-pomorskim*. Przez szereg lat kierowała Pracownią Organizacji Doskonalenia, następnie Pracownią Diagnozy i Edukacji Elementarnej, a ostatnio Pracownią Dydaktyki, Doradztwa i Innowacyjnej Edukacji oraz Pracownią Zarządzania, Diagnozy i Wychowania. Była wyróżniającym się, zasłużonym i oddanym pracownikiem. Wielokrotnie nagradzana przez Dyrektora Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli we Włocławku. W swojej karierze zawodowej otrzymała dwukrotnie Nagrodę Kuratora, Nagrodę Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego. W 2006 roku została uhonorowana Medalem Komisji Edukacji Narodowej, a w 2009 roku Srebrnym Medalem za Długoletnią Służbę.

Wspomnienie

Pod koniec października odszedł od nas na zawsze pisarz, pedagog, wrażliwy człowiek - Edward Kaczmarek

W zakończeniu ostatniego opowiadania, jakie opublikowałem w naszym czasopiśmie, zawarłem, sądząc, własne credo, choć włożył je w usta jednego z bohaterów: „Opowiadałem im o pięknym, zbudowanym przez mądrych ludzi świecie. O ludziach, którzy potrafią się porozumieć mimo podziałów. Jak kwiaty na łące – różne kolory, różne kształty ..., a tworzą piękny, barwny dywan, żyją w harmonii z otoczeniem, z przyrodą”.

Myślę, że o takim świecie marzył, takiego pragnął dla siebie i innych. Stąd być może tak bezpardonowo wyśmiewał ludzką głupotę – czynił to w utworach pisanych prozą, w satyrach. Zauważał nienaturalne, dziwne ludzkie zachowania, wyśmiewał je, próbował nawet wynaleźć lek na głupotę! Był świetnym obserwatorem rzeczywistości.

To człowiek, o którym chciałabym napisać jak najczęściej i nagle myśl: jak bardzo mało o nim wiem. Znałam go ponad sześć lat. Przychodził najczęściej jeszcze po bydgoskie „Wiadomości...” lub przynosił swoje utwory do publikacji. W ówczesnym czasopiśmie istniał specjalny dział literacki, co roku wydawaliśmy też wkładkę literacką. Wcześniej był jej filarem – współdziałał nawet przy składzie, później oddał prym innym, ale zawsze jego proza interesująco dopełniała eteryczność poezji.

W ogóle z redakcją związany był właściwie chyba od początku wydawania czasopisma. Wszyscy w KPCEN pamiętają starszego, siwego pana o nienagannych manierach, który nigdy nie narzucał swojej obecności. Wchodził do sekretariatu, czasem nawet pomijając pokój redakcji, by broń Bóg nie przeszkadzać w pracy.

Wydawało się, że to typ człowieka, który będzie żył wiecznie. Swoisty symbol tego miasta. Taki jak most przez Brdę czy Łuczniczkę. Wieczny. Jego syn wspominając, powiedział, iż tata obiecał, że dożyje do lata i ze smutkiem skonstatował, że tej obietnicy nie dotrzymał. Jestem pewna, że chciał jej dotrzymać. On nie poddawał się upływowi czasu, zawsze czynny, tyle, że chodził wolniej, coraz wolniej... No cóż, po prostu chodził wolniej! I tyle.

Pamiętam, jak kiedyś tłumaczyłam się, że nie opublikujemy teraz któregoś z jego opowiadań, bo... Uśmiechnął się wtedy i powiedział, że dobrze, byle wydrukować je jeszcze za jego życia, to się ucieszy. Opowiadanie „Co z nich wyrośnie” przekazał mi przez syna już w styczniu, może w lutym z nadzieją, że zostanie opublikowane we wkładce literackiej w nowym już bydgosko-włocławsko-toruńskim czasopiśmie. Nie doczekał wydruku, „UczMy” wyszło w listopadzie, może dwa tygodnie po jego odejściu. Szkoda, żałuję, że nie wcześniej, bo wiem, jaką by mu radość sprawiło.

To wspomnienie bardzo osobiste, często niespójne, wrywkowe, oparte na fragmentach rozmów, spotkań, ale musiałam je napisać, bo mimo że tak mało, jak się okazuje, go znałam, był dla mnie kimś ważnym.

Ciekawe, co tak wytrawny obserwator ludzi i sytuacji, o satyrycznym zacięciu powiedziałby na to moje pisanie? Pewnie przysiadłby na krześle, nie zdejmując nawet kurtki, przejrzał tekst. Nie wytknąłby mi błędów ze względu na swoje dobre wychowanie, uśmiechnąłby się i uściśnął mi rękę, jak czynił to zawsze na pożegnanie i po prostu wyszedł, zamykając za sobą drzwi cicho i dokładnie...

Anna Rupńska

Niezbędnik nauczyciela języka obcego ukierunkowanego zawodowo w kontekście podstawy programowej kształcenia w zawodach

A jak autonomiczny charakter przedmiotu

Język obcy ukierunkowany zawodowo funkcjonuje niezależnie od języka obcego nowożytnego w kształceniu ogólnym i nie jest wpisany w jego siatkę godzin. To autonomiczny i obligatoryjny przedmiot w technikach i zasadniczych szkołach zawodowych.

B jak baza w postaci języka obcego ogólnego

Warunkiem przystąpienia do nauki przedmiotu język obcy ukierunkowany zawodowo jest znajomość języka obcego przynajmniej na poziomie podstawowym. Nauczyciel powinien zacząć od zdiagnozowania umiejętności językowych uczniów i zaplanowania na tej podstawie metod nauczania oraz organizacji zajęć w taki sposób, aby osiągnąć główny cel przedmiotu, jakim jest swobodne posługiwanie się językiem obcym w praktyce zawodowej.

C jak czynności związane z użytkowaniem języka obcego ukierunkowanego zawodowo

Administrowanie firmą, marketing, operacje komputerowe, procesy produkcyjne, procesy biurowe, spedycja, sprzedaż, sprzątanie biur czy też zarządzanie produkcją przemysłową.

D jak dobór materiałów dydaktycznych

Dobór materiałów dydaktycznych jest dostosowany do Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego i uwzględnia użycie języka obcego ukierunkowanego zawodowo ze względu na: miejsca, zdarzenia, instytucje, czynności, osoby, przedmioty i teksty.

E jak efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów

Wymagana jest wiedza i umiejętności w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej, języka obcego ukierunkowanego zawodowo, kompetencji personalnych i społecznych oraz organizacji pracy małych zespołów.

F jak fundament prawny

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach określa zawody i wyodrębnione z nich kwalifikacje oraz wskazuje ścieżki ich podwyższania lub uzupełniania. Opisana jest ona w języku efektów kształcenia i stanowi standard wymagań kwalifikacyjnych dla poszczególnych kwalifikacji.

G jak gry dydaktyczne

Metoda gier dydaktycznych stanowi skuteczny sposób uczenia się na zajęciach języka obcego zawodowego, jest źródłem zabawy i działaniem związanym z przestrzeganiem określonych reguł. Wymaga od ucznia samodzielnego rozwiązania problemu lub wiąże się z odkrywaniem wiedzy w wyniku przeprowadzonych działań. Rola nauczyciela jest ograniczona do rozstrzygania sytuacji spornych.

H jak harmonijny program nauczania

Program nauczania języka zawodowego jest kontynuacją języka obcego nauczanego jako przedmiot ogólny. Program nauczania powinien zawierać: ogólne cele i zadania kształcenia zawodowego, cele kształcenia w zawodzie i efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów, efekty kształcenia wspólne dla zawodów w ramach obszaru kształcenia, warunki realizacji kształcenia w danym zawodzie oraz efekty kształcenia właściwe dla wyodrębnionej w danym zawodzie kwalifikacji.

I jak instytucje związane z użytkowaniem języka obcego ukierunkowanego zawodowo

Przedsiębiorstwa państwowe, przedsiębiorstwa prywatne, korporacje międzynarodowe, firmy i związki zawodowe.

J jak język specjalistyczny

Język obcy ukierunkowany zawodowo jest językiem nauczonym dla potrzeb zawodowych, a więc i języ-

kiem specjalistycznym. Oznacza to, iż w przeciwieństwie do języka ogólnego ma wąsko nakreślony cel, a jego nauka oparta jest na wybranych sytuacjach i kluczowych dla odbiorców kompetencjach. Nauczyciel języka obcego ukierunkowanego zawodowo może korzystać z pomocy specjalistów w zakresie danego obszaru zawodowego.

K jak korelacja międzyprzedmiotowa

Ucząc języka obcego ukierunkowanego zawodowo, należy uwzględnić korelację umiejętności rozwijanych na różnych przedmiotach. Język obcy ukierunkowany zawodowo nie jest częścią kształcenia ogólnego, ale częścią teoretycznego kształcenia zawodowego i ma ścisły związek z efektami kształcenia zawodowego.

L jak liczba godzin języka obcego ukierunkowanego zawodowo

Liczba godzin języka obcego ukierunkowanego zawodowo wygląda różnie w poszczególnych zawodach i jest zależna nie od typu szkoły, lecz od efektów kształcenia określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodach, np. dla zawodu technik logistyk w czteroletnim okresie nauczania w technikum wynosi ona 285 godzin, a dla zawodu fryzjer w trzyletnim okresie nauczania w zasadniczej szkole zawodowej - 96 godzin.

M jak miejsca związane z użytkowaniem języka obcego ukierunkowanego zawodowo

biura, sklepy, punkty usługowe, hotele, urzędy, fabryki, warsztaty, porty, stacje kolejowe, farmy.

N jak nauczyciel języka obcego ukierunkowanego zawodowo

Nauczyciel języka obcego ukierunkowanego zawodowo kształtuje kompetencje językowe oraz umiejętności komunikacyjne i społeczne ucznia, pokazuje możliwości wykorzystania zdobytej wiedzy, wskazuje błędy wymagające poprawy, udziela porad, wskazuje źródła słownictwa fachowego oraz aranżuje sytuacje zawodowe, zbliżone do rzeczywistych.

O jak obszary edukacji według celów kształcenia administracyjno-usługowy, budowlany, elektryczno-elektroniczny, mechaniczny i górniczo-hutniczy, rolniczo-leśny z ochroną środowiska, turystyczno-gastronomiczny, medyczno-społeczny, artystyczny.

P jak podstawa programowa kształcenia w zawodach

Podstawa programowa kształcenia w zawodach stanowi zestaw celów kształcenia i treści nauczania opisanych w formie oczekiwanych efektów kształcenia oraz warunki realizacji kształcenia praktycznego. Umożliwiają one ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych.

Podstawa programowa kształcenia w zawodach obejmuje:

- efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów, w tym kompetencje personalne i społeczne
- efekty kształcenia wspólne dla danego zawodu i zawodów pokrewnych w ramach obszaru kształcenia

- efekty kształcenia właściwe dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach.

R jak role osobowe związane z użytkowaniem języka obcego ukierunkowanego zawodowo

Do tego rodzaju ról osobowych możemy zaliczyć: pracodawców, pracowników, współpracowników, podwładnych, klientów, menadżerów, recepcjonistów, sekretarki, sprzątaczkę, kolegów z pracy.

S jak słownictwo fachowe

Nauczyciel języka obcego ukierunkowanego zawodowo dysponuje licznymi źródłami słownictwa fachowego, do których zaliczamy listy słówek, ilustracje, czasopisma specjalistyczne, podręczniki, słowniki ogólne i tematyczne, słowniki multimedialne, słowniki obrazkowe, książki, encyklopedie, leksykony, publikacje naukowe, atlasy, filmy i zasoby internetowe.

T jak teksty fachowe

W nauczaniu języka obcego ukierunkowanego zawodowo teksty fachowe stanowią: listy biznesowe, raporty, memoranda, materiały reklamowe, instrukcje obsługi, instrukcje BHP, regulaminy, zakresy obowiązków, opakowania, oznakowania i wizytówki.

U jak umiejętności oczekiwane od absolwentów szkół kształcących zawodowo przez pracodawców w zakresie języka obcego ukierunkowanego zawodowo

Do wyżej wymienionych umiejętności w zakresie stosowania języka obcego zawodowego zaliczamy przede wszystkim: umiejętność prowadzenia rozmów bezpośrednich i telefonicznych na tematy zawodowe, rozumienia tekstów fachowych oraz prowadzenia podstawowej korespondencji zawodowej.

W jak warunki niezbędne do rozpoczęcia pracy z fachowym słownictwem

Po pierwsze, uczeń musi posiadać umiejętność czytania, słuchania ze zrozumieniem w języku obcym oraz znać struktury leksykalno-gramatyczne w zakresie języka obcego ogólnego.

Po drugie, uczeń musi znać źródła słownictwa fachowego, umieć korzystać z różnorodnych źródeł informacji oraz je przetwarzać.

Po trzecie, konieczna jest umiejętność pracy z tekstem i sporządzania notatek. Ważnym czynnikiem jest również chęć do samokształcenia zawodowego.

Z jak zdarzenia związane z użytkowaniem języka obcego ukierunkowanego zawodowo

spotkania robocze, konsultacje, konferencje, targi, wyprzedaże, negocjacje i spory płacowe, przyjęcia/bankiety, wypadki przy pracy.

Bibliografia:

1. Rada Europy: Europejski system opisu kształcenia językowe- go: uczenie się, nauczanie, ocenianie, Warszawa 2003.
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach.
3. Zertifizierung von Fremdsprachenkenntnissen in der beruflichen Bildung, Hamburger Institut für Berufliche Bildung, 2007
4. http://www.konar.info/pdf/Język_zaw_a_prog.ppt

Mieczysława Długokencka, Agnieszka Dziduch-Gręda,
 Angelika Małkiewicz, Anna Sadurska, Agnieszka Wydrych
 Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. J. Korczaka w Toruniu

Kształcenie zawodowe i przysposobienie do pracy

Przygotowanie uczniów do pracy zawodowej, wyposażenie ich w kompetencje zawodowe oraz uzyskanie przez nich określonych kwalifikacji do wykonywania pracy w danym zawodzie jest jednym z priorytetów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. J. Korczaka w Toruniu. Ośrodek corocznie dostosowuje ofertę kształcenia zawodowego do wymogów rynku pracy, dąży do uzyskania wysokiej jakości nauczania teoretycznego i praktycznego, do rozwijania autonomii ucznia niepełnosprawnego, aby zdobył maksymalną niezależność życiową. Nauczyciele wykazują się dużą inicjatywą, ponadto posiadają bardzo wysokie kwalifikacje. W Ośrodku wykorzystywane są nowoczesne i atrakcyjne dla młodzieży narzędzia dydaktyczne, które sprawiają, że szkoła zawodowa staje się szkołą pozytywnego wyboru.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. J. Korczaka w Toruniu

Ośrodek proponuje absolwentom gimnazjów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego dalsze kształcenie w szkołach ponadgimnazjalnych – zasadniczej szkole zawodowej i szkole przysposabiającej do pracy. Trzyletnia zasadnicza szkoła zawodowa umożliwia uzyskanie kwalifikacji w zawodach: kucharz, cukiernik, pracownik pomocniczy obsługi hotelowej, krawiec, fryzjer, stolarz, monter zabu-

dowy i robót wykończeniowych w budownictwie, monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych. Natomiast trzyletnia szkoła przysposabiająca do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi daje szansę uzyskania świadectwa potwierdzającego przysposobienie do pracy.

Uczniowie, podejmując kształcenie w zawodzie **kucharz**, uczą się przygotowywania typowych potraw i napojów, prawidłowego przechowywania żywności, wykonywania czynności związanych z ekspedycją potraw i napojów. Praktyczną naukę zawodu odbywają w pracowniach szkolnych oraz w Zespole Szkół Spożywczych w Toruniu. Zainteresowania branżą kulinarną nie kończą się na kucharstwie, ponieważ uczniowie, którzy wolą wykonywać wszelkiego rodzaju ciasta, ciasteczka, torty, desery, cukierki, lody i inne słodkie smakołyki, mogą rozwijać swoje pasje, wybierając zawód **cukiernika**. Szkoła kształci cukierników, którzy realizują swoje pomysły, wykazują się wyobraźnią m.in. podczas dekorowania wyrobów. Pracownie kucharskie i cukiernicze wyposażone są zgodnie z wymaganiami określonymi w podstawie programowej kształcenia w zawodach kucharz i cukiernik, która obowiązuje od 1 września 2012 roku. Uczniowie, którzy wyrażają chęć potwierdzenia swoich kwalifikacji w zawodzie kucharz czy cukiernik, mają taką możliwość, przystępując do egzaminu na miejscu, ponieważ szkoła posiada status ośrodka egzaminacyjnego. Uczniowie, rozwijając swoje kulinarne zainteresowania i umiejętności, uczestniczą dodatkowo w prężnie działającym kole kulinarnym, a także zdobywają nagrody w międzyszkolnych konkursach, m.in. najsprawniejszy w zawodzie kucharz i cukiernik.

Od 2006 roku oferta kształcenia zawodowego w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym poszerzyła się o kierunek **pracownik pomocniczy obsługi hotelowej**. Kształcenie w tym zawodzie odbywa się

wyłącznie dla młodzieży niepełnosprawnej umysłowo w stopniu lekkim. Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej wykonuje szeroki asortyment prostych czynności w hotelach i innych obiektach hotelarskich na różnych stanowiskach m.in. pomoc kuchenna, pomoc kelnera, pomoc pokojowej. Szkoła od kilku lat współpracuje z toruńskimi obiektami: Hotelem Bulwar, Hotelem Gotyk, Hotelikiem w Centrum, Fundacją „Daj Szansę”, Domem Pomocy Społecznej, w których nasi uczniowie odbywają zajęcia praktyczne. Wykonują prace porządkowe w części noclegowej obiektu, konserwują i naprawiają bieliznę hotelową. Wykonują także prace pomocnicze w kuchni i na sali restauracyjnej, pielęgnują rośliny ozdobne i przyległe tereny zieleni. Jednak najważniejszym zadaniem każdego ucznia kształcącego się w tym zawodzie jest poznanie rzeczywistych warunków panujących w hotelu, nabywanie umiejętności komunikacji i współpracy z innymi pracownikami obiektu, a przede wszystkim spełniania najróżniejszych próśb i oczekiwań gości.

Kształcenie w zawodzie **krawiec** w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym cieszy się nieustannym zainteresowaniem już od ponad 40 lat. Nauka nie jest łatwa, ale poprzez ciągłe ćwiczenia, cierpliwe wykonywanie trudnych zadań uczniowie doskonalą swoje umiejętności krawieckie. Zajęcia odbywają się w pracowniach krawieckich na terenie szkoły. Pracownie posiadają niezbędne wyposażenie do nauki zawodu: nowoczesne maszyny i urządzenia – maszyny przemysłowe stębnowe oraz overloki, maszyny wieloczynnościowe typu domowego, także maszyny sterowane komputerowo, żelazka z wytwornicami pary oraz bezprzewodowe i inne. Na zajęciach praktycznych uczniowie szyją asortyment odzieżowy (również na miarę) i bielizniany oraz dokonują przeróbek i naprawy odzieży. Kształcenie w zawodzie krawiec daje możliwość zdobywania umiejętności zawodowych również młodzieży ze sprzężoną niepełnosprawnością (ruchową i wzrokową). Uczniowie ci pracują na sterowanych komputerowo maszynach do szycia, które wyposażone są w funkcje ułatwiające obsługę. Wszystkim uczniom stawiane są wymagania uwzględniające ich indywidualne możliwości. Osiągnięcia i wytwory uczniów są prezentowane na stronie internetowej oraz podczas wystaw, uroczystości i imprez szkolnych i pozaszkolnych itp. Uczniowie mogą przystąpić do egzaminu zawodowego i uzyskać wymaganą kwalifikację w zawodzie – wykonywanie usług krawieckich.

Od wieków istnieje ścisły związek między modą a fryzjerstwem, ponieważ fryzjerstwo stanowi swego rodzaju dodatek do mody i uzupełnia ją. Absolwenci gimnazjów, którzy posiadają odpowiednie predyspozycje, zamiłowanie, a także wrażliwość zmysłu dotyku i zdolności manualne mogą spełniać swoje marzenia zawodowe, ucząc się zawodu **fryzjer**. W trakcie nauki zdobywają oni wiedzę z zakresu technologii

fryzjerskiej, rysunku zawodowego, stylizacji i higieny zawodowej. Zajęcia praktyczne odbywają w szkolnej pracowni fryzjerskiej. W wyniku kształcenia absolwent powinien wykonywać w pełnym zakresie usługi fryzjerskie, kontrolować prawidłowość zabiegów fryzjerskich, dobierać fryzury, dobierać zabiegi pielęgnacyjne do rodzajów włosów i skóry, a także nawiązywać kontakty z klientami. Dzięki posiadanym umiejętnościom mogą również prowadzić własne zakłady usługowe tej branży. Nauka w szkole nie oznacza jedynie przyswajania wiedzy książkowej i praktykowania w szkolnej pracowni. Ośrodek dba o to, aby eksponować umiejętności swoich uczniów na najrozsławniejszych pokazach i konkursach zawodowych.

Zajęcia w szkolnej pracowni fryzjerskiej

Rynek pracy ciągle potrzebuje dobrych fachowców branży budowlanej. Ośrodek dba o solidne wykształcenie młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych w zawodach, które cieszą się dużym zainteresowaniem: stolarz, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, a także monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych. **Stolarz** powinien posiadać wyobraźnię przestrzenną, zdolności manualne i uzdolnienia artystyczne. W ciągu trzyletniego cyklu kształcenia młodzież uczy się wykonywania wyrobów z drewna i tworzyw drzewnych, wykonywania prac związanych z obsługą oraz konserwacją maszyn i urządzeń stosowanych w stolarstwie, wykonywania napraw, renowacji i konserwacji wyrobów stolarskich. Zajęcia teoretyczne odbywają się w szkole, natomiast praktyki w Centrum Kształcenia Praktycznego. Corocznie organizowane są wyjazdy do stolarni oraz fabryki mebli w celu podniesienia poziomu wiedzy i umiejętności uczniów, zapoznania ich z infrastrukturą produkcyjną, przygotowania do życia w warunkach współczesnego rynku pracy, a także poznania oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności przyszłych pracowników. Kierunek kształcenia w zawodzie **monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie** cieszy się ostatnio największym zainteresowaniem. Uczniowie chętnie wykonują na terenie Ośrodka podstawowe prace budowlane, szczególnie remontowo-

-malarskie. Odbywają również praktyki w Centrum Kształcenia Praktycznego w Toruniu. Każdy uczeń przygotowywany jest do montowania systemów suchej zabudowy, wykonywania robót malarskich, tpeciarskich oraz posadzkarskich i okładzinowych. Rynek pracy oczekuje również na profesjonalnych **monte-rów sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych**, którzy po ukończeniu szkoły będą mogli wykonywać roboty związane z budową i remontem sieci wodociągowych, kanalizacyjnych, gazowych, ciepłowniczych oraz budową i remontem węzłów ciepłowniczych oraz wykonywać roboty związane z montażem i remontem instalacji wodociągowych, kanalizacyjnych, grzewczych, wentylacyjnych i klimatyzacyjnych, a także montażem i eksploatacją instalacji gazowych.

Praktycznej nauki zawodu młodzież uczy się w Centrum Kształcenia Praktycznego w Toruniu. Współpraca nauczycieli z CKP jest bardzo dobra, nauczyciele wymieniają się na bieżąco informacjami dotyczącymi postępów uczniów w osiąganiu umiejętności zawodowych, ich problemów i sukcesów. Młodzież chętnie poszerza swoją wiedzę zawodową, biorąc udział w konkursach branżowych, m.in. Turnieju Budowlanym „Złota Kielnia”, „Najsprawniejszy

w zawodzie malarz-tapeciarz”, „Mistrz suchej zabudowy”, „Diamentowa Piła”. W roku szkolnym 2013/14 Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Janusza Korczaka w Toruniu był organizatorem I Edycji Ogólnopolskiego Konkursu promującego rzemiosło i kształcenie zawodowe pt. „Ginące zawody”. Konkurs został objęty honorowym patronatem przez Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości w Toruniu oraz Toruńskie Stowarzyszenie Pomocy Szkole. W tym roku szkolnym hasło przewodnie to „Mój zawód moją przyszłością”. Konkurs ma na celu m.in. promowanie uczenia się przez całe życie, zwiększanie szans edukacyjnych uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także wykorzystanie nowoczesnych technologii informatyczno-komunikacyjnych.

W Ośrodku realizowane są dwie innowacje pedagogiczne dotyczące kształcenia zawodowego. Jedna dotyczy zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, a druga zajęć realizowanych w zawodzie monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie.

Nauczyciele dbają o wszechstronny rozwój uczniów. Starają się, aby osiągnęli oni sukces na miarę swoich możliwości, a przede wszystkim, aby szanowali pracę i wykonywali ją bardzo sumiennie.

Beata Cieślak

Zespół Szkół Elektrycznych we Włocławku

Niekończąca się lekcja

To miała być jednorazowa akcja - organizacja szkolnego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu. Koleżanka historyczka zaprosiła do szkoły ówczesną wiceprzewodniczącą Stowarzyszenia Dzieci Holokaustu, panią Joannę Sobolewską-Pyz, która zgodziła się opowiedzieć historię swojego ocalenia. Uczennice, wspomagane przez mamy i nauczycielki, przygotowały specjały kuchni żydowskiej jako przekąski. A ja miałam zrobić wystawę o historii i kulturze Żydów polskich. Kiedy przystąpiłam do pracy, niewiele wiedziałam na ten temat - ot, jest zadanie, trzeba je wykonać. Sama idea obchodzenia dnia pamięci o Shoah w polskich szkołach była jeszcze zupełnie nowa. Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu uchwaliło Zgromadzenie Ogólne ONZ niecałe dwa lata wcześniej, w listopadzie 2005 roku, odwołując się do kluczowej dla sprawy rezolucji ONZ ze stycznia

2005¹. Wszystkie kraje członkowskie w ciągu dwóch lat przyjęły ową rezolucję, zobowiązując się do zaangażowania w upowszechnianie wiedzy i edukację na temat Holokaustu. Wychodząc temu naprzeciw chcieliśmy taki dzień zorganizować w naszej szkole.

¹ Parlament Europejski (...) używa organy Unii Europejskiej, Państwa Członkowskie i wszystkie demokratyczne europejskie partie polityczne do potępienia wszelkich przejawów nietolerancji i podsyłania nienawiści rasowej oraz wszelkiego prześladowania i aktów przemocy o podłożu rasowym (...), potwierdza swoje przekonanie, że pamięć i edukacja są zasadniczymi i elementarnymi wysiłkami zmierzającymi do tego, aby nietolerancja, dyskryminacja i rasizm odeszły w przeszłość, i wzywa Radę, Komisję i Państwa Członkowskie do nasilenia walki z antysemityzmem i rasizmem poprzez promowanie, szczególnie wśród ludzi młodych, historii Holokaustu i wniosków z niego płynących poprzez upowszechnianie pamięci o Holokaucie, poprzez, między innymi, ustanowienie dnia 27 stycznia Europejskim Dniem Pamięci o Holokaucie w całej UE, poświęcenie więcej miejsca edukacji o Holokaucie (...), czyniąc edukację na temat Holokaustu i obywatelstwo europejskie standardowymi elementami programów szkolnych w całej UE (Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie pamięci o Holokaucie, antysemityzmu i rasizmu z 27. 01. 2005)

Wszystko się udało. Choć pewnie kuchnia żydowska w naszym wydaniu różniła się od tradycyjnej nie tylko nieprzestrzeganiem nieznanym nam zasad, ale i smakiem, wystawa pokazywała najbardziej stereotypowe ujęcia motywów żydowskich, a zadawane prelegentce pytania zdradzały oceany niewiedzy, to zaangażowanie i dobra wola wszystkich były ewidentne, a wzruszenia autentyczne. Była to przede wszystkim zasługa Ocalonej z Holocaustu, pani Sobolewskiej-Pyz, której opowieść porwała za serca i uczniów, i nauczycieli. Przed wyjazdem obdarowała nas książkami, wskazała organizacje zajmujące się tematyką Holocaustu, zaprosiła na szkolenie do Sulejówka, zapytała o lokalnych Żydów i obiecała, że jeśli tylko będziemy chcieli, przyjedzie ponownie. Tak naprawdę wszystko zaczęło się dopiero wtedy.

Następnego roku, w czerwcu, zorganizowaliśmy edukacyjną wycieczkę do Lublina zwanego kiedyś Jerozolimą Królestwa Polskiego i żydowskim Oxfordem. Przygotowywaliśmy się do niej bardzo solidnie – już jesienią grupy uczniów miały wyznaczone konkretne zadania: przewodnicy opracowywali plan zwiedzania miasta szlakami wielokulturowym i żydowskim, historycy przygotowywali prezentację o relacjach polsko-ukraińskich, religioznawcy zestawiali podstawowe informacje o judaizmie, prawosławiu, katolicyzmie i protestantyzmie (bo świątynie tych wyznań zaplanowaliśmy w Lublinie odwiedzić). Inne grupy brały udział w zajęciach z fotografii, m.in. w spotkaniu z Janem Sierackiewiczem, zorganizowanym dla nas przez Galerię Sztuki Współczesnej lub warsztatach z Jarosławem Czerwińskim, fotoreporterem „Nowości Włocławskich”. Pracy było wiele, ale spotkaliśmy się z życzliwością ludzi kibicujących naszemu pomysłowi, pomagających nam w różny sposób. Najwspanialsze jednak było zaangażowanie młodzieży: zbieranie materiałów, modyfikowanie planów, szukanie ciekawostek, a po wycieczce – przygotowywanie wystawy, którą zaprezentowaliśmy rodzicom przy okazji ich wrześniowego spotkania z wychowawcami. W trakcie samej wycieczki najbardziej poruszającym doświadczeniem okazała się jednak wizyta w Majdanku. Nikt z uczniów nie zwiedzał wcześniej żadnego obozu koncentracyjnego, nikt w fazie przygotowań nie zgłosił się do grupy zadaniowej mającej się zająć tematem Holocaustu uznanego za najmniej atrakcyjny element planowanego wyjazdu. A jednak po wycieczce o nim mówiliśmy najwięcej, bo wstrząsnął wszystkimi, obudził zainteresowanie, ale i zażenowanie młodych ludzi, którzy przyznali się, że coś tam wiedzieli, ale zupełnie nie tak to sobie wyobrażali. Nic dziwnego, że kolejnym etapem naszych działań był wyjazd do lasu rzuchowskiego, części byłego niemieckiego obozu zagłady Kulmhof w Chełmnie nad Nerem. Kolejne zaskoczenie dla wszystkich – pierwszy obóz zagłady powstały na terenach polskich, który przeżyły tylko 3 osoby

(wśród nich jedna z Włocławka), obóz, w którym zginęła większość włocławskich Żydów, o którym pisała w „Medalionach” Zofia Nałkowska. Teren obozu znajduje się 75 km od Włocławka i nikt z nas o nim nie wiedział!

Chełmno, tereny byłego obozu zagłady Kulmhof; polana-zbiorowa mogiła włocławskich Żydów

Wizyta w Chełmnie nad Nerem spowodowała moje prywatne zainteresowanie dziejami lokalnej społeczności żydowskiej. I znów pomogli uczniowie. Kiedy im mówiłam o swoich zainteresowaniach, przynosili jakieś stare fotografie, strzępki informacji zasłyszanych od dziadków, sąsiadów, robili zdjęcia wskazanych przez nich miejsc. Wszystko to narastało, było coraz bardziej wciągające, niesamowite. Wtedy zdecydowaliśmy się na zbudowanie strony internetowej o Żydach z Włocławka i okolic. Z tych „okolic” bardzo szybko zrezygnowaliśmy, bo nie byliśmy w stanie zrealizować tematu. Konceptję zawężiliśmy do prezentacji sylwetek włocławskich Żydów oraz miejsc z nimi związanych. Zaczęły się włączeć z aparatem fotograficznym po mieście, szperanie w różnych książkach i dokumentach, szukanie obiektów, których już nie ma, ulic, które albo zmieniły nazwę, albo lokalizację, rozmowy z ludźmi. Powstała strona internetowa „Sąsiedzi. Przeszość i teraźniejszość”. Jednocześnie wychodził z naszymi odkryciami bezpośrednio do zainteresowanych – raz była to zaprezentowana w holu szkoły wystawa „Ludzie, którzy odeszli. Miejsca, których już nie ma”, innym razem quiz o historii Żydów polskich czy konkurs na wyznaczenie szlaku żydowskiego we Włocławku albo minifestiwal filmów o tematyce żydowskiej. Akcje te zwykle przeprowadzaliśmy w ramach Dnia Pamięci o Ofiarach Holocaustu organizowanego w szkole corocznie.

Kiedy uczniowie stanowiący trzon grupy zda-li maturę, zabrakło redaktora strony internetowej, którego zaangażowanie i oryginalne pomysły dopiero teraz wszyscy doceniliśmy. Pojawiła się nowa grupa uczniów, nowe pomysły i nowy kształt strony „Sąsiadów”. Konceptji było wiele, może nawet za wiele, żeby wszystko robić dobrze – w konsekwencji

redakcja strony została zawieszona, a my skupiliśmy się na czymś innym. Nawiązaliśmy współpracę z wrocławską poetką i malarką, Mirosławą Stojak, która utrzymuje bliskie kontakty z ziomkostwami wrocławskich Żydów działającymi prężnie w Izraelu, Stanach Zjednoczonych, Francji. Pani Mirosława podczas spotkania z uczniami opowiedziała o losach znanych jej rodzin żydowskich, o ich doświadczeniach wojennych i o tęsknocie do miasta młodości. Dzięki niej zorganizowaliśmy spotkanie z Efraimem Piechotką z Izraela, który we Wrocławku spędził dzieciństwo. Jego opowieść uświadomiła młodzieży, jak skomplikowane są relacje polsko-żydowskie - ojciec pana Piechotki został zastrzelony po tym, jak o miejscu ukrywania się jego rodziny donieśli Niemcom Polacy, natomiast sam Efraim ocalał, uratowany przez innego Polaka narażającego dla niego życie. Fotografie owego nieżyjącego już wybawiciela mężczyzna drżącymi rękoma wyciągnął z kieszeni i ze wzruszeniem pokazywał młodzieży.

Współpraca z panią Stojak to także udział w wieczorach poetyckich organizowanych w Miejskiej Bibliotece Publicznej - co roku w październiku młodzież pod kierownictwem poetki i według scenariusza jej autorstwa wystawiała inscenizacje ukazujące inny aspekt życia wrocławskich Żydów: naukę, pracę zawodową, kulturę, ale i zagładę.

Wieczór artystyczny Mirosławy Stojak. Młodzież z Zespołu Szkół Elektrycznych występująca w spektaklu

Moje zaangażowanie się w działania związane z losami polskich Żydów wymagało ciągłego poszerzania wiedzy, odkrywania nowych źródeł informacji. Okazało się, że możliwości jest wiele: ukończyłam Letnią Szkołę Nauczania o Holokauście prowadzoną przez Uniwersytet Jagielloński, uczestniczyłam w licznych szkoleniach organizowanych przez ORE i Stowarzyszenie Dzieci Holokaustu oraz w seminarium dla nauczycieli organizowanym przez Instytut Yad Vashem w Jerozolimie, w Akademii Letniej ŻIH w Warszawie, wiele czytałam, szperałam w archiwach IPN i lokalnym oddziale Archiwum Państwowego. Znajomi przynosili i przysyłali mi wszystko, co gdziekolwiek znaleźli o Żydach, a szczególnie o Żydach

wrocławskich! Bardzo im za to dziękuję, bo ja z kolei tą wiedzę mogłam dzielić się z innymi. Dwa lata temu mój uczeń, Dawid Szpryngiel, został wyróżniony w ogólnopolskim konkursie Fundacji Shalom „Historia i kultura Żydów polskich”, a w roku 2014 Monika Zielińska w tym samym konkursie zajęła drugie miejsce, zdobywając w ten sposób indeks na wybrane kierunki studiów na Uniwersytecie Warszawskim. To ogromny sukces, bo do finału konkursu zakwalifikowało się niemal sto osób z całej Polski i wszyscy (oprócz nas) z liceów.

Dawid Szpryngiel, laureat konkursu o historii i kulturze polskich Żydów, przed wizytą u Palacu Prezydenckim w Warszawie

Udział w seminarium w Yad Vashem, który zaowocował uzyskaniem uprawnień edukatora nauczania o Holokauście, miał też inne konsekwencje – z wizytą do Wrocławia przyjechał pracownik Instytutu odpowiedzialny za współpracę z Polską, Alex Dancyg.

Urząd Marszałkowski. Spotkanie z Alexem Dancygiem rozpoczęło się od warsztatów uświadamiających skłonność do kierowania się stereotypami w postrzeganiu ludzi

Zaproponowaliśmy, aby do jego wizyty przygotowaliśmy się wspólnie trzy wrocławskie szkoły, organizując między innymi cykl międzyszkolnych wykładów o historii Żydów. Wspaniałe lekcje w ramach tego działania poprowadzili historycy w LMK i LZK. Uczniowie biorący udział w projekcie byli zachwyceni możliwością odwiedzenia innej szkoły, nawiązania

nowych kontaktów, uczestniczenia w zajęciach prowadzonych z pasją przez nietuzinkowych nauczycieli. W „Elektryku” natomiast zorganizowaliśmy spotkanie z księdzem doktorem Markiem Raszewskim, biblistą i hebraistą, który nie tylko omawiał związki chrześcijaństwa i judaizmu, ale jeszcze zaprezentował elementy swej kolekcji judaików. Młodzież mogła dotknąć *tefilin*, wziąć do ręki *jad*, narzucić na ramiona *tales*. Mogła pytać o wszystko i skorzystała z tej okazji. Ostatnim elementem projektu było finałowe spotkanie z Alexem Dancygiem, bohaterem filmu Krzysztofa Bukowskiego *Czytając Sienkiewicza na pustyni Negev*, jednym z bohaterów reportażu Pawła Smoleńskiego „Balagan” oraz głównym bohaterem *Historii z Bramy* wydanych w kwietniu bieżącego roku przez Ośrodek Brama Grodzka - Teatr NN i Iwoną Michałek, regionalnym koordynatorem międzynarodowego projektu *Zachować Pamięć*. Spotkanie miało formę nietypowej lekcji prowadzonej przez młodzież, poruszającej kilka ważnych problemów: kwestii tożsamości żydowskiej, stereotypów i antysemityzmu oraz relacji polsko-żydowskich w czasie wojny i po niej. Prowadzący spotkanie młodzi ludzie wciągali do rozmowy i swoich kolegów, i gości, dzięki czemu można było skonfrontować różne spojrzenia i zrozumieć istotę różnic w postrzeganiu tych samych zjawisk. Potem wspólnie wysłuchaliśmy czytania fragmentu „Naszej klasy” Słobodzianka w wykonaniu uczniów naszej szkoły i LZK oraz koncertu muzyki wykorzystującej motywy żydowskie. Występ uczniów pokazał i wielką kulturę muzyczną młodzieży i jej wrażliwość. A słuchaczy po prostu zachwycił. Do tego stopnia, że koncert został powtórzony w Wyższej Szkole Filologii Hebrajskiej w czasie Toruńskich Dni Dialogu.

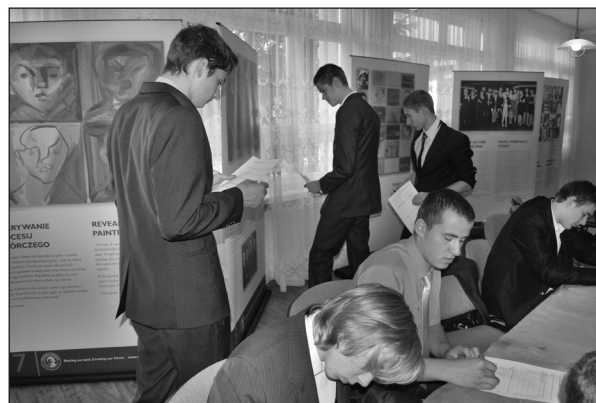
Zupełnie inny projekt realizowałam w następnym miesiącu. Szybkie tempo następujących po sobie zadań trochę przerażało i budziło wątpliwość, czy podołam, bo i wyzwania były nie byle jakie - w ciągu dwóch kolejnych miesięcy dwa międzynarodowe zupełnie różne projekty. Dzisiaj wydaje mi się, że były to jedne z najlepszych lekcji tolerancji i kreatywności, jakie kiedykolwiek przeprowadziłam.

Memory Project to dzieło (wystawa plastyczna, film i towarzyszący im projekt) amerykańskich artystek: Roz Jacobs i Laurie Weisman pokazujące siłę pamięci i potrzebę przepracowywania traumatycznych doświadczeń. Malarka Roz Jacobs opowiada historię swojej matki boleśnie doświadczonej przez Holokaust, właściwie mówi matka malarki, a ona sama maluje dzieła inspirowane tą opowieścią, zaś współautorka projektu tworzy film pokazujący ów kolaz historii i sztuki. Smaczek pojawia się w momencie, gdy starsza pani mówi do młodzieży z ekranu przedstawia się po polsku i mówi: *Nazywam się Anna Huberman i pochodzę z Włocławka*.

I tak też rozpoczynały się zajęcia składające się z dwóch części: najpierw młodzież poznawała hi-

storię Anny Huberman ukazaną na tle wydarzeń z czasów okupacji, głównie Włocławka i Warszawy, potem uczestnicy warsztatów wybierali fotografie postaci w jakiś sposób dzielących dramatyczne losy włocławianki: Żydów oraz Polaków będących i ofiarami, i cichymi bohaterami przeciwstawiającymi się terrorowi i śmierci. Wśród postaci znalazły się m. in. fotografie włocławskich Sprawiedliwych. Druga część warsztatów polegała na poznaniu techniki rysowania opracowanej przez Roz Jacobs i zastosowaniu jej do stworzenia portretu osoby ze zdjęcia. Początkowe opory przed rysowaniem (odczuwane i przez uczniów, i przez prowadzącą warsztaty) szybko minęły, gdy z ciemnego gruntu kartki zaczęły wyłaniać się twarze portretowanych osób. Młodzi ludzie przekonali się, że potrafią rysować, i że to rysowanie sprawia im przyjemność.

W zajęciach wzięło udział przeszło 200 osób i gdyby projekt mógł trwać dłużej, byłoby ich pewnie więcej, bo zgłoszenia z innych szkół napływały nawet po jego zakończeniu. Powstałe wtedy portrety zostały wyeksponowane najpierw w szkolnej galerii, potem na międzynarodowej stronie internetowej projektu, a w przyszłości być może zagoszczą w przestrzeniach wystawowych krakowskiego muzeum Galicja, które prosiło o przesłanie prac uczniów.

Praca na warsztatach historycznych; uczniowie na podstawie źródeł ikonograficznych i historycznych rekonstruują wojenne losy bohaterki wystawy

Opisane wyżej działania to chyba tak naprawdę różne warianty tej samej, realizowanej z uporem od lat lekcji tolerancji, szacunku dla człowieka, ciekawości świata i różnych form jego poznawania. Kiedy zaczynałam, wydawało mi się, że będzie to zadanie niezbyt długie, raczej przerywnik w mej pracy polonisty niż główny obszar działań i dlatego przed kolejnymi działaniami zapowiadałam, że to już ostatnie, bo ile razy można powtarzać, że szacunek dla drugiego człowieka i tolerancja są konieczne. A jednak gdy kończyłam kolejne zadanie, wiedziałam, że muszę powtórzyć to jeszcze raz, może inaczej i może wreszcie skutecznie.

Od października realizuję w szkole projekt Szkoła Tolerancji. Być może będzie to ostatni projekt z tej dziedziny.

Blżej Sienkiewicza - jak zachęcić uczniów do spotkań z dobrą literaturą

Nie rzeczywistość sama, ale serce, z jakim ku niej przystępujemy, daje rzeczom kształty i kolory.
Henryk Sienkiewicz

Ogólnopolska akcja zainicjowana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego Narodowe Czytanie „Trylogii” stała się dla nas inspiracją do stworzenia programu poświęconego autorowi dobrze znanych lektur szkolnych, takich jak: „W pustyni i w puszczy” czy „Krzyżacy”, zatytułowanego „Podróż z Sienkiewiczem - rok z polskim noblistą”. Zaczęliśmy od czytania fragmentów „Pana Wołodyjowskiego”. Dyrekcja oraz uczniowie zgłębiali lekturę w gościnnych murach Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Bydgoszczy.

Idąc za ciosem, zaprosiliśmy uczniów klas 4-6 szkoły podstawowej i 1-3 gimnazjum do udziału w polonistycznych, historycznych, plastycznych, muzycznych, informatycznych i geograficznych przedsięwzięciach. Jesteśmy przekonani, że każdy znajdzie coś, co go zainteresuje.

Nasze cele to przede wszystkim:

- zapoznanie z biografią i twórczością literacką H. Sienkiewicza
- rozwijanie zainteresowań czytelniczych wśród uczniów
- doskonalenie umiejętności pracy twórczej i sposobów jej prezentacji
- nabywanie umiejętności posługiwania się technologią informacyjną
- mobilizowanie do zdobywania wiedzy z różnych źródeł
- propagowanie twórczości literackiej, plastycznej inspirowanej prozą noblisty
- kształcenie umiejętności współpracy w grupie
- zachęcanie do rozwijania twórczej wyobraźni poprzez wnikliwą obserwację tego, co dzieje się wokół nas
- nawiązanie ścisłej współpracy między uczniami i nauczycielami podczas realizacji zadań
- realizowanie przedsięwzięć o charakterze interdyscyplinarnym.

Mamy nadzieję, że dzięki programowi uczniowie będą potrafili:

- świadomie prezentować własną twórczość w formie wystaw, informacji na stronie internetowej szkoły i w szkolnej gazecie
- samodzielnie wyszukiwać i weryfikować niezbędne informacje w literaturze i Internecie
- dokonywać interpretacji i przekładów intersemiotycznych twórczości Sienkiewicza
- poprawnie i logicznie wypowiadać się na temat życia i twórczości pisarza
- żyć z pasją.

Zaplanowałyśmy następujące przedsięwzięcia dla uczniów klas 4-6 szkoły podstawowej:

- „Złote pióro Sienkiewicza” - najpiękniej napisany fragment prozy z lektury „W pustyni i w puszczy” - konkurs kaligraficzny

- O Henryku Sienkiewiczu do znanej melodii - konkurs (dozwolone różne gatunki muzyczne)

- „Piękna nasza Polska cała w twórczości noblisty” - konkurs ortograficzny zorganizowany z okazji Dnia Ziemi

- „Krajobrazy Afryki” - konkurs plastyczny

- Najciekawsza wystawa w klasopracowni poświęcona mistrzowi Sienkiewiczowi - konkurs

- Moje inspiracje twórczością Sienkiewicza, czyli nauczyciele czytają prozę autora „Trylogii”

- Oryginalny portret wybitnego pisarza kredką i pędzlem malowany - konkurs plastyczny

- Sienkiewicz w oczach ucznia - przedstawienie teatralne. Natomiast gimnazjalistom proponowałyśmy takie projekty, jak:

- Korowód bohaterów Sienkiewiczowskich - konkurs informatyczny

- Nieznany Sienkiewicz - ciekawostki z życia poety - prezentacja multimedialna

- Czy znam polskiego noblistę i jego twórczość? - wielki szkolny test dla gimnazjalistów

- Tworzenie mapy podróży Henryka Sienkiewicza, czyli geograficzne spojrzenie na pisarza

- „Piękna nasza Polska cała w twórczości noblisty” - konkurs ortograficzny zorganizowany z okazji Dnia Ziemi

- Niech inni też poznają polską literaturę - opowiadanie w języku angielskim i niemieckim - konkurs

- W krzywym zwierciadle, czyli karykatura wybranego bohatera z prozy Sienkiewicza - konkurs plastyczny

- Sienkiewicz, komputer i ja - szukamy najlepszych cytatów z powieści Sienkiewicza - zajęcia z informatyki

- Na dużym ekranie - projekcja ekranizowanej powieści Sienkiewicza w rocznicę otrzymania Nagrody Nobla

- W świecie polskiej literatury, czyli 21 maja dniem głośnego czytania prozy Sienkiewicza.

Projekty realizowane będą we współpracy z życzliwą nam Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką im. Mariana Rejewskiego w Bydgoszczy oraz nauczycielami takich przedmiotów, jak: plastyka, muzyka, informatyka, język polski, historia, geografia oraz wychowawców klas.

Zależy nam, aby młodzież oprócz zdobycia wiedzy o wielkim Polaku, miała też okazję zaprezentowania swoich umiejętności rówieśnikom i nauczycielom w szkole i poza jej murami.

Poza tym, cytując Platona: „Wiedza jest drugim słońcem dla człowieka”.

Lucyna Wosman

Przedszkole Niepubliczne *Muchomorek* w Bydgoszczy

Wykorzystanie Pedagogiki Zabawy, metody naturalnej i reagowania całym ciałem w nauczaniu języka niemieckiego

Planując zajęcia z języka niemieckiego z dziećmi, zawsze biorę pod uwagę ich potrzeby, oczekiwania i możliwości. Dlatego wykorzystuję w pracy z nimi metody spójne z aktywnym, wielopłaszczyznowym i wielosensorycznym uczeniem się poprzez działanie, odkrywanie i przyswajanie, tak charakterystycznym dla tej grupy wiekowej. Są wśród nich: Pedagogika Zabawy, metoda reagowania całym ciałem (TPR), metoda naturalna. W przedszkolu dominującą formą aktywności jest zabawa. Dlatego w pracy z przedszkolakami najczęściej wykorzystuję impulsy zabawowe, takie jak: ruch, taniec, improwizacje, zabawy i gry integracyjne, językowe (wyliczanki, rymowanki, historyjki obrazkowe), ruchowo-muzyczne (piosenki, zabawy ilustracyjne), inscenizacje, scenki dramatowe, pantomimę, zabawy i gry logiczne (rebusy, puzzle, labirynty), dydaktyczne (typu: „Czarodziejski woreczek”, gry planszowe), zgadywanki, działania plastyczno-konstrukcyjne (kreatywne rysowanie, wyklejanki).

Staram się tak planować zajęcia, żeby umożliwiły dzieciom doświadczanie języka obcego poprzez różnorodne formy ekspresji, współdziałanie z rówieśnikami, budziły ich ciekawość oraz rozwijały pod względem językowym i społeczno-emocjonalnym, estetycznym, umysłowym, fizycznym.

Każde spotkanie z językiem niemieckim rozpoczynam zabawami integracyjnymi, piosenką,

wyliczanką, aby wprowadzić dzieci w dobry nastrój, zaciekać. W trakcie zajęć również wykorzystuję różnorodne gry i zabawy jako element

mobilizujący, zaspokajający potrzebę ruchu, utrwalający poznane treści, umiejętności w konkretnym działaniu. Spotkania z językiem obcym również kończę wspólną zabawą, piosenką lub tańcem.

Poniżej podaję przykłady sposobów wykorzystania Pedagogiki Zabawy, metody TPR, metody naturalnej w nauczaniu dzieci języka niemieckiego.

Wszystko zaczyna się od przedszkola

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I

Temat: Poznajmy się – Guten Morgen, Guten Tag

Czas trwania: 30 minut

Liczba dzieci: 15

Wiek: pięcio- sześciolatki

Poziom językowy: początkowy

Cele: dziecko:

- pozna nauczyciela języka niemieckiego, pacynki Tinę i Tima
- pozna zwroty grzecznościowe powitania i pożegnania
- zaśpiewa piosenkę na powitanie

Formy pracy: zbiorowa, grupowa, indywidualna

Metody: Pedagogika Zabawy, TPR, naturalna

Pomoce dydaktyczne: odtwarzacz, płyty CD, pacynki, piłka

Organizacja: dzieci w kręgu na dywanie

Przebieg zajęć:

Czas	Działania nauczyciela	Działania dzieci	Komentarz
3 min.	Nauczyciel zaprasza dzieci do wspólnej zabawy integracyjno-ruchowej przy muzyce <u>Zabawa rytmiczna</u> Ta- ram-tam- tam /kłaszczemy/ # # # # /tupanie / O gili- gili-gili /łaskotanie partnerów /bis Ta-ram-tam-tam /kłaszczemy/ O-jej! O-jej! /unoszenie rąk do góry / O-gili-gili- gili /jak wyżej/ bis Ta-ram-tam-tam /tupanie/. Zabawę powtarzamy dwa razy.	Dzieci w kole rytmicznie skandują rymowaną za prowadzącym	Nauczyciel początkowo mówi po polsku, powoli włączając polecenia po niemiecku. Wzbudzenie zaciekawienia, poznanie się, rozluźnienie dzieci Zabawę powtarzamy dwa razy.
5 min.	Nauczyciel wita się z dziećmi po niemiecku „Guten Morgen”, (N wyjaśnia, że zwrot Guten Morgen używamy tylko przed południem). Nauczyciel przedstawia się (Ich bin Lehrerin. Ich heiße Lucyna Wosman), przedstawia pacynki Tinę i Tima (mówi po niemiecku).	Dzieci odpowiadają Dzieci słuchają, witają pacynki – Guten Morgen Tina, Guten Morgen Tim (powtarzając za nauczycielem).	
5 min.	Nauczyciel prosi, aby dzieci przedstawiły się po kolei z imienia i nazwiska. Za każdym razem Tina i Tim witają się z kolejnym dzieckiem (np. Guten Morgen Marta) reszta grupy powtarza.	Dzieci siedzą w kole na dywanie. Po kolei przedstawiają się sobie, witają się z Timem i Tiną.	Autoprezentacja dzieci. Każde dziecko ma możliwość przywitania się z pacynkami.
5 min.	Nauczyciel odtwarza nagranie z różnymi powitaniem po niemiecku (Tip-Top 1A), jednocześnie pokazując obrazki. N. ponownie odtwarza nagranie, nie pokazuje już obrazków.	Dzieci słuchają, przyglądają się obrazkom. Dzieci słuchają, powtarzają: Guten Morgen, Guten Tag, Hallo!	
5 min.	Nauczyciel odtwarza nagranie z piosenką powitalną „Guten Morgen Guten Tag, Hallo! (Tip-Top 1A). Nauczyciel powtórnie odtwarza piosenkę.	Dzieci siedzą, słuchają nagrania i obserwują czynności nauczyciela. Dzieci stoją w kręgu powtarzają za nagraniem wersy utworu, ilustrując je gestem, ruchem.	
2 min.	Nauczyciel zaprasza do zabawy ruchowej, gra na bębenku. Gdy przestaje grać, rzuca piłkę w kierunku wybranego dziecka.	Dzieci poruszają się po sali w różnych kierunkach, gdy dziecko złapie piłkę, głośno wita się z pozostałymi: Guten Tag.	Zabawę powtarzamy kilka razy.
5 min.	Nauczyciel kończy zajęcia zabawą integracyjną „Iskierki”. „Iskierkę przyjaźni puszczam w krąg, niech wróci do moich rąk”, delikatnie ściska rękę dziecka z prawej strony, które przekazuje uścisk dłoni dalej. Gdy iskierka obiegnie krąg, N. mówi: „Płonę wielką przyjaźnią”. N. i pacynki żegnają się z dziećmi „Auf Wiedersehen!”	Dzieci w kole trzymają się za ręce. Dzieci powtarzają: Auf Wiedersehen!	

Elżbieta Zabłocka

Szkoła Podstawowa w Wielkim Leźnie

Korelacja międzyprzedmiotowa na lekcji wychowania fizycznego

Jestem nauczycielem wychowania fizycznego z 26 letnim stażem pracy. Uczę w Szkole Podstawowej w Wielkim Leźnie. Zdaję sobie sprawę z tego, że dzieci poświęcają coraz mniej czasu na naukę w domu, sta-

ram się utrzymywać podstawowe wiadomości z różnych przedmiotów na lekcji wychowania fizycznego.

W mojej długoletniej karierze zawodowej zauważyłam, iż przydatnym narzędziem do utrwalania wie-

dzy z przedmiotów, takich jak: przyroda, matematyka, język angielski może stać się tablica suchościeralna.

Zapisać na niej treści dzieci mogą powtarzać podczas lekcji wychowania fizycznego (np. w formie obwodu stacyjnego).

Atrakcyjność zajęć podnosi użycie sprzętu grającego oraz handelek.

Ćwiczenia wzmacniające gorset mięśniowy są doskonałym momentem do wprowadzenia elementów wiedzy z innych przedmiotów.

Słówka z języka angielskiego wprowadzam od rozgrzewki, używając słowa *warm up* (robię to na każdej lekcji). Używam magnetofonu w czasie ćwiczeń, więc kolejne słówka to *turn up* (głośniejsze), *turn down* (ciszej). Następnie wykorzystuję elementy matematyki. Polecam ustawić się po obwodzie koła z zaznaczoną średnicą. Wykorzystujemy tu koła i linie pół do gier sportowych. W zależności od tego, jaką umiejętność chcemy w ciągu lekcji utrwalać, piszemy na tablicy. Uczniowie w mojej klasie mieli problem z polskim alfabetem, więc **w czasie powtórzeń ćwiczenia wzmacniającego mięśnie ramion**, zamiast liczyć, **recytujemy alfabet**.

W ten sam sposób przy ćwiczeniach w siadzie płotkarskim, podczas wykonywania skrętów do lewej i prawej nogi, wyliczamy dni tygodnia i miesiące po angielsku, odmieniamy czasownik *to be* przez osoby. **Matematykę utrwalamy w postawie, w ćwiczeniach z elementami boksu** wprowadzam słowo garda - wychowanie fizyczne) po skosie, równolegle, prostopadle. Ułatwia mi to używanie ciężarków, które w czasie ćwiczeń ułożone są w dłoni równolegle lub prostopadle do podłogi. Na kolejnych lekcjach będę utrzymywać tabliczkę mnożenia.

Jaką umiejętność będziemy ćwiczyć, uzależnione jest od potrzeb uczniów w danej chwili. Nie zapominamy oczywiście o lekcji wychowania fizycznego. Ćwiczymy umiejętność nazywania mięśni, które w danym momencie wykonują wysiłek fizyczny. W ciągu całej lekcji zwracam uwagę na utrzymanie prawidłowej postawy ciała oraz uczulam na właściwe przyjmowanie pozycji w czasie siedzenia w ciągu całego dnia. Aby wyszczepić organizm, dzieci losują karteczki z zadaniami do wykonania, np. stań na linii bocznej pola do siatkówki twarzą do okna - elementy języka polskiego (czytanie ze zrozumieniem). Kończąc lekcję, uczniowie odnoszą materacyki do magazynku zgodnie z procedurami.

Nie ograniczam się tylko do sali gimnastycznej. Korzystanie ze świeżego powietrza w okresie dojrzewania oraz całego życia jest bardzo ważne. Ruch jest konieczny do właściwego funkcjonowania organizmu.

Nasza szkoła położona jest w bardzo malowniczym terenie pomiędzy lasami i jeziorami. Dzięki współpracy ze sklepem „Sport dla Ciebie” z Warszawy nasi uczniowie otrzymali kije do Nordic Walking w trzech pięknych kolorach.

Mamy już za sobą pierwsze spacer, które są bardzo efektywne pod wieloma względami. Uczniowie utrwalają sposoby orientowania się w terenie. Nazy-

wają i rozpoznają zwierzęta, drzewa, rośliny spotykane w czasie marszu. Kije posiadają wbudowany kompas, dzięki którym utrwalamy kierunki geograficzne.

Mam nadzieję, że dzieci zachęcą swoich rodziców do uprawiania tej dyscypliny sportowej, ponieważ **Nordic Walking** łączy w sobie najlepsze cechy idealnej aktywności ruchowej dla wszystkich, gdyż:

- jest łatwy i szybki do nauczenia na poziomie podstawowym
- mogą go uprawiać niemal wszyscy, bez względu na wiek, wagę i wyjściowy poziom sprawności fizycznej
- jest możliwy do uprawiania wszędzie i w każdym czasie, w dowolnym klimacie, w dowolnym terenie, na każdej nawierzchni i przez cały rok
- jest 40-50% efektywniejszy niż marsz bez kijków
- odciąża cały aparat ruchowy do 30%, nie pogarsza stanu obolałych stawów
- zwiększa mobilność górnego odcinka kręgosłupa, łagodząc napięcie mięśniowe w okolicy barków
- podnosi kreatywność i sprawność działania mózgu, obniża hormony stresu
- obniża wartości tłuszczowe krwi i LDL
- zapobiega cukrzycy
- wzmacnia kości i zmniejsza ryzyko osteoporozy
- jest bezpieczną formą ćwiczeń, kije zapewniają równowagę i stabilność podczas chodu w trudnym terenie.

Wspólne spędzanie czasu jest wartością najwyższą, okazją do rozmów. Rodzice są najważniejszymi nauczycielami w życiu dziecka.

Już w XVIII wieku Jędrzej Śniadecki (pierwszy polski teoretyk wychowania fizycznego) pisał: „Kształcić człowieka tak, ażeby wszystkie części jego ciała były foremne i mocne, wszystkie zmysły doskonałe, wszystkie władze cielesne zupełne - jest to go wychowywać tylko fizycznie. Kształcić zaś jego umysł i serce bez względu na przymioty ciała - jest to go wychowywać moralnie. Całokształt oddziaływać fizycznych służy kształceniu tego surowego materiału, z którego ma powstać dzieło sztuki wychowania”. Wychowanie fizyczne nie może więc mieć celów niezależnych i służyć wyłącznie kształceniu somatycznej budowy ciała. Jego zadania muszą się sprzęgać z zadaniami ogólnowychowawczymi, mającymi na celu rozwój osobowości człowieka.

Helena Pakuła

Samorządowe Przedszkole nr 3 w Szubinie

Ćwiczyć każdy może

Do akcji „Ćwiczyć każdy może” w kraju przystąpiło 4444 szkół lub przedszkoli. W województwie kujawsko-pomorskim przystąpiło 158 szkół lub przedszkoli z czego tylko 95 otrzymało tytuł szkoły lub przedszkola. W powiecie nakielskim na 4 zgłoszone do akcji szkoły lub przedszkola w ruchu tylko 2 otrzymały tytuł, w tym Samorządowe Przedszkole nr 3 w Szubinie i szkoła Podstawowa w Królikowie.

Nasze przedszkole włączyło się do Ogólnopolskiej Akcji Ministra Edukacji Narodowej „Ćwiczyć każdy może” organizowanej w ramach Roku Szkoły w Ruchu.

Przystępując do akcji, opracowałyśmy i zrealizowałyśmy szereg działań na rzecz aktywności fizycznej i zdrowotnej w określonych przez MEN obszarach.

Dzieci wzięły udział w licznych zabawach dydaktycznych, ruchowych, podczas których poznawały zasady zdrowego stylu życia, konieczności ruchu, które niezbędne są dla ich prawidłowego rozwoju. W poszczególnych grupach nauczycielki przeprowadziły zajęcia ruchowe, ćwiczenia gimnastyczne w przedszkolu i w terenie, wykorzystując metody aktywizujące. W ramach promowania zdrowia i ruchu przy muzyce przeprowadzone zostały przez instruktora zajęcia ruchowe w formie aerobiku. We wszystkich grupach prowadzone są przez fizjoterapeutę zajęcia wspomagania rozwoju ruchowego z elementami profilaktyki podczas, których korygowane są wady postawy u dzieci.

fot. Helena Pakuła

Przedszkolaki uczestniczyły również w lekcjach wychowania fizycznego w szkole podstawowej, podczas których wykonywały ćwiczenia i brały udział w zawodach sprawnościowych wspólnie z uczniami klasy pierwszej. Ponadto nawiązaliśmy współpracę z Młodzieżowym Ośrodkiem Adaptacji Społecznej, którego wychow-

wankowie aktywnie włączyli się w pomoc w organizacji Światowego Dnia Pluszowego Misia na sportowo. Aby promować aktywność ruchową wśród najmłodszych, do udziału w tej imprezie zaprosiliśmy przedszkolaki z zaprzyjaźnionego szubińskiego przedszkola.

Do akcji włączyli się również rodzice naszych wychowanków. Uczestniczyli oni wspólnie z dziećmi w zajęciach gimnastycznych przeprowadzonych Metodą Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne. Ponadto przedszkole zorganizowało dla rodziców spotkanie w formie warsztatowej z pedagogiem Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej na temat „Co zrobić, by niejadek zjadł obiad”. Podczas zajęć plenerowych koła przyrodniczego prowadzonego w ramach programu innowacyjnego „Już od najmłodszych lat z przyrodą za pan brat” rodzice wraz z dziećmi spędzają w aktywny sposób czas na łonie przyrody.

Nasze przedszkole było organizatorem przedszkolnego konkursu piosenki o tematyce zdrowotnej oraz Gminnego Konkursu Plastycznego „Bezpieczne zabawy zimą”. Głównym celem konkursu było wdrażanie dzieci do zachowania bezpieczeństwa podczas zimowych zabaw. Podkreślenia wymaga również udzielanie przez przedszkole pomocy w rozwoju oraz wsparcia naszym podopiecznym, przejawiającym talenty i uzdolnienia sportowe. W głównej mierze zdolności te najmłodszy mają okazję rozwijać poprzez udział w zajęciach drużyny piłkarskiej Żaków Szubinianki oraz zajęciach judo przy szubińskim Towarzystwie Krzewienia Kultury Fizycznej.

W ramach podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych uczestniczyłyśmy w formie warsztatowej z Jogi, której elementy wykorzystaliśmy w pracy z dziećmi podczas ćwiczeń gimnastycznych oraz zabaw relaksacyjnych. Ponadto nasza placówka może poszczycić się organizacją przy współpracy KPCEN w Bydgoszczy Gminnej konferencji dla nauczycieli przedszkoli i szkół podstawowych na temat „W zdrowym ciele zdrowy duch”.

Podejmowane przez nas działania na rzecz aktywizowania dzieci i ich rodziców do zdrowego stylu życia połączonego z aktywnością ruchową są jedynie zaczątkiem do dalszych działań. Widoczne efekty i pozytywnie odebrane podejmowane przez nas przedsięwzięcia zachęcają do dalszej pracy w zakresie edukacji ruchowo-zdrowotnej w naszej społeczności przedszkolnej.

Wiesława Budrowska, Aldona Zawalkiewicz

Biblioteka Pedagogiczna im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej w Toruniu

Zbiory bibliotek cyfrowych dla ucznia i nauczyciela

Najstarszy zachowany tekst prozą w języku polskim? Najstarsza polska kronika powstała na dworze Bolesława Krzywoustego? Zarówno *Kazania Świętokrzyskie*, jak i *Kroniki Galla Anonima*, bo o nich mowa, mogą się pojawić na lekcji języka polskiego nie tylko jako teksty, ale jako wysokiej jakości cyfrowe obrazy oryginałów. Na co dzień niedostępne i chronione dzieła polskiej kultury mogą obecnie, dzięki bibliotekom cyfrowym, trafić do rąk ucznia i nauczyciela. Wizerunki licznych rękopisów czy starodruków zamieszczone są na wirtualnych półkach bibliotek. Trzeba tylko wiedzieć, gdzie i jak je znaleźć.

Biblioteka Pedagogiczna im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej w Toruniu oferuje nowe zajęcia dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz nauczycieli polonistów poświęcone bibliotekom cyfrowym. Celem zajęć jest przygotowanie do efektywnego korzystania z zasobów tych bibliotek oraz prezentacja tekstów kultury. Lekcje dla uczniów i warsztaty dla nauczycieli są odpowiedzią na zapotrzebowanie środowiska. Z obserwacji uczestników biorących udział w zajęciach dydaktycznych prowadzonych w naszej bibliotece wynika, że nauczyciele i uczniowie niezbyt często korzystają z bibliotek cyfrowych. Z reguły albo nie wiedzą, iż takie istnieją, albo nie potrafią prowadzić w nich efektywnych poszukiwań.

Biblioteki cyfrowe nazywane są też bibliotekami **wirtualnymi** lub **elektronicznymi**. Opracowują i udostępniają w postaci cyfrowej obiekty zdigitalizowane oraz obiekty stworzone od razu w postaci elektronicznej. Zasoby bibliotek cyfrowych to: książki, czasopisma, rękopisy, fotografie, nuty, atlasy.

Powstały dzięki rozwojowi Internetu i mediów elektronicznych, aby chronić dziedzictwo kulturowe. Dostęp do ich zasobów jest powszechny, zdalny i możliwy w dowolnym czasie. Czy pełnią inne funkcje niż biblioteki tradycyjne? Nie. W zasadzie nie różnią się bardzo od tradycyjnych bibliotek, może poza tym, że nie gromadzą i nie udostępniają papierowych zbiorów, lecz ich cyfrowe wersje.

Duża część dzieł, które przechowują i udostępniają biblioteki cyfrowe nie jest objęta ograniczeniami polskiego prawa autorskiego. Można z nich korzysta-

w swobodny sposób i w dowolnym celu z poszanowaniem praw autorskich osobistych.

Znaczna część zajęć „Co w sobie chowa biblioteka cyfrowa” i warsztatów „Polskie biblioteki cyfrowe – źródłem informacji dla nauczyciela polonisty” jest wspólna. Uczestnicy poznają strukturę stron, zasoby i sposoby wyszukiwania informacji w Cyfrowej Bibliotece Narodowej Polona oraz Internetowej Bibliotece Wolne Lektury. Uczą się korzystania z serwisu Federacji Bibliotek Cyfrowych. Nauczycielom natomiast prezentowana jest dodatkowo Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa.

Cyfrowa Biblioteka Narodowa Polona udostępnia obecnie ponad 400 tysięcy publikacji z zasobów Biblioteki Narodowej. Na jej stronie głównej codziennie są prezentowane najciekawsze i najcenniejsze obiekty i kolekcje tematyczne BN – wybierane spośród obiektów skanowanych każdego dnia. W tym miejscu użytkownik zaczyna swoje poszukiwania – przegląda zbiory (według różnych proponowanych kryteriów wyszukiwania lub według własnego klucza).

Bibliotekę internetową Wolne Lektury, która służy głównie do pracy z tekstem literackim, powinien znać i wykorzystywać zarówno nauczyciel, jak i uczeń. Biblioteka zawiera ponad 2 600 darmowych utworów (przede wszystkim lektur). Zbiory pogrupowane są według autorów, motywów, tematów, rodzajów, gatunków i epok.

Za pomocą serwisu **Federacja Bibliotek Cyfrowych** można przeszukiwać zasoby około 100 polskich bibliotek cyfrowych, które z nim współpracują. Serwis umożliwia dotarcie do ponad 2 milionów publikacji. FBC promuje udostępniane online kolekcje, sprzyja współpracy i wymianie doświadczeń polskich bibliotek cyfrowych, tworzy regularnie aktualizowaną bazę informacji na temat bibliotek cyfrowych w Polsce.

Podczas zajęć na temat wyżej wymienionych bibliotek cyfrowych i serwisu FBC uczestnicy dowiadują się, jak efektywnie prowadzić wyszukiwanie, poznają aparaty informacyjne udostępnianych utworów i metody pracy z dokumentem. W trakcie warszta-

tów i lekcji wykonują samodzielne ćwiczenia, które pomagają w utrwaleniu zdobytych informacji.

Na szkoleniu dla nauczycieli dodatkowo prezentowane są zasoby **Kujawsko-Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej**. Ta biblioteka jest jedną z wielu posadowionych na platformie d-Libra. Dzięki temu po zajęciach, na których omawiane są jej zbiory, sposoby wyszukiwania i przeglądania treści wybranych obiektów, uczestnicy potrafią korzystać z innych bibliotek cyfrowych. W kolekcjach KPBC można znaleźć różne typy dokumentów związanych z naszym regionem, które wzbogacą warsztat polonistyczny, uatrakcyjnią zajęcia, pomogą przygotować uczniów do konkursów, egzaminów, olimpiad.

Polskie biblioteki cyfrowe są tworzone z myślą o odbiorcy, aby zapewnić mu dostęp do nieznanych lub nieużywanych kolekcji, zachować kolekcje

w postaci cyfrowej dla użytku przyszłych pokoleń oraz chronić dziedzictwo kulturowe. Umożliwiają darmowy dostęp do materiałów przechowywanych na wirtualnych półkach przez 24 godziny na dobę. Pozwalają na zapisanie obiektu na dysku własnego komputera w celu natychmiastowego lub późniejszego wykorzystania.

Po zajęciach realizowanych w Bibliotece Pedagogicznej w Toruniu uczestnicy znają struktury stron omówionych bibliotek cyfrowych i serwis FBC, potrafią efektywnie przeszukiwać zasoby polskich bibliotek cyfrowych i tworzyć własne kolekcje dokumentów oraz wykorzystywać aparat pomocniczy do pracy z tekstem.

Wartość zasobów bibliotek cyfrowych w procesie edukacji polonistycznej jest nie do przecenienia. To od użytkownika zależy, jak to bogactwo spożytkuje.

Zasoby sieci wykorzystywane w edukacji – propozycja Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Bydgoszczy

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Mariana Rejewskiego w Bydgoszczy serdecznie zaprasza do zapoznania się z szeroką ofertą edukacyjną skierowaną do uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2014/2015. Proponowane warsztaty z technologii informacyjnej i komunikacyjnej są nową inicjatywą biblioteki, a zarazem atrakcyjną formą uzupełniającą zajęcia szkolne. Ponadto wspierają uczenie się dzieci i młodzieży oraz podnoszą skuteczność tego procesu.

TEMATY ZAJĘĆ

Potrafimy szukać! – zajęcia z wyszukiwania informacji w Internecie

Celem zajęć jest pokazanie różnych metod wyszukiwania informacji w Internecie oraz kształcenie samodzielnego przeszukiwania zasobów sieci. Lekcja jest realizowana w maksymalnie piętnastoosobowej grupie.

Bezpieczeństwo w sieci

To kontynuacja zajęć zakończonej już ogólnopolskiej kampanii „Biblioteka - miejsce bezpiecznego Internetu”. Celem jest nauczenie młodych ludzi bezpiecznych zachowań w Internecie. Uczniowie dowiadują się, jak zawrzeć internetową przyjaźń, w jaki sposób uniknąć cyberprzemocy, a także jak nie wpaść w uzależnienie od gier komputerowych.

ToonDoo - tworzymy komiks

Przedmiotem zajęć jest nabycie umiejętności pracy z aplikacją pozwalającą stworzyć swój własny komiks oraz wysłać go do znajomych. Lekcja jest realizowana w maksymalnie piętnastoosobowej grupie.

Kreowanie awatara w sieci

Celem zajęć jest umiejętność zarejestrowania się na stronie z aplikacją VOKI, stworzenia swojego awatara za pomocą dostępnych narzędzi w Internecie, a następnie wysłania go do znajomych. Lekcja jest realizowana w maksymalnie piętnastoosobowej grupie.

Fotograficzne opowieści – Photo Story

Priorytetem na zajęciach jest umiejętność stworzenia opowieści ze zdjęć w programie Photo Story 3 oraz zapisania historii w postaci pliku z rozszerzeniem .wmv (film ze zdjęć).

Zajęcia są realizowane w maksymalnie piętnastoosobowej grupie.

Robimy zakupy online

Celem zajęć jest poznanie różnych sposobów dokonywania zakupów w Internecie, możliwych zagrożeń przy zakupach internetowych oraz wskazanie czynników wpływających na podejmowanie decyzji o zakupach online.

Picasa - katalogowanie, przeglądanie, retusz zdjęć

Przedmiotem zajęć jest poznanie możliwości programu do katalogowania, przeglądania, retuszu zdjęć – Picasa oraz umiejętność tworzenia prezentacji filmowej i kolaży zdjęć, jak również udostępniania fotografii w Internecie (Picasa Web Albums). Poszczególne lekcje mogą trwać jedną godzinę lekcyjną (45 min.), dwie godziny lekcyjne (2x45 min.), a w niektórych przypadkach istnieje możliwość zorganizowania cyklu w ramach danego tematu, składającego się z trzech odrębnych lekcji. Lekcje realizowane są po wcześniejszym ustaleniu terminu i tematu zajęć.

Wszystkie zajęcia są bezpłatne.

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka gorąco zaprasza nauczycieli i uczniów do skorzystania z oferty!

Szczegółowych informacji udziela Beata Cieślińska, nr tel. 52 341 30 74

Anna Wiligalska

Wydział Informacyjno-Bibliograficzny

Biblioteka Pedagogiczna im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej w Toruniu

Szkolnictwo zawodowe

Zestawienie bibliograficzne wydawnictw zwartych i artykułów z czasopism (w wyborze)

WYDAWNICTWA ZWARTE

1. Edukacja jako szansa na integrację społeczną / pod red. nauk. Macieja Kozłowskiego; Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Skierniewicach. - Skierniewice: Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej, 2010.
2. Edukacja w przygotowaniu człowieka do pracy zawodowej / Barbara Baraniak. - Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych, 2008.
3. Edukacja wobec rynku pracy: realia, możliwości, perspektywy / pod red. Ryszarda Gerlacha. - Bydgoszcz: Wydaw. Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego, 2003.
4. Edukacja zawodowa kluczem do jednoczącej się Europy / Jadwiga Serkowska-Mąka. - Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 2004.
5. Egzamin zawodowy: obszary problemowe / red. nauk. Elżbieta Drogosz-Zabłocka, Jacek Kochanowski. - Warszawa: Centrum Badań Polityki Naukowej i Szkolnictwa Wyższego. Uniwersytet Warszawski, 2009.
6. Informator o zawodach szkolnictwa zawodowego / Dorota Obidniak, Agnieszka Pfeiffer, Maria Suliga. - Warszawa: Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej, 2013.
7. Kształcenie zawodowe: publikacja główna / [Miroslaw Gębski [et al.] ; red. Malwina Rouba]. - Toruń: Starostwo Powiatowe w Toruniu, 2013. *Publikacja jest efektem realizacji projektu innowacyjnego „Szkoła innowacyjna i konkurencyjna - dostosowanie oferty szkolnictwa zawodowego do wymagań lokalnego rynku pracy”.*
8. Między szkołą a rynkiem pracy: doradztwo zawodowe w szkołach zawodowych / Małgorzata Rosalska, Anna Wawrzonek. - Warszawa: Difin, 2012.
9. Rynek i kultura neoliberalna a edukacja: praca zbiorowa / red. nauk. Alicja Kargulowa, Tomasz Szkudlarek, Stefan M. Kwiatkowski. - Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2005.
10. Współczesne problemy poradnictwa i edukacji zawodowej / pod red. nauk. Barbary Baraniak. - Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych; Radom: współpr. Instytut Technologii Eksploatacji - Państwowy Instytut Badawczy, cop. 2007.

ARTYKUŁY Z CZASOPISM

- 1 7 zasad skutecznego coachingu kariery na każdym rynku pracy / Przemysław Walter // Doradca Zawodowy. - 2014, nr 2, s. 33-38
2. Coaching, czy doradztwo zawodowe? / Anna Grygorciewicz, Sylwia Prawdzik // Doradca Zawodowy. - 2014, nr 2, s. 22-26

3. Czy przejście ze szkoły na rynek pracy musi boleć? / Ronald Sultana // Doradca Zawodowy. - 2011, nr 3, s. 5-11
4. Czy zawody rzemieślnicze powrócą do łask? / Gabriela Jabłońska // Doradca Zawodowy. - 2011, nr 3, s. 36-41
5. Doradztwo personalne i doradztwo zawodowe: poradnictwo zawodowe w szkołach jako przygotowanie do poruszania się na rynku pracy / Anna Zielińska-Wolfigiel // Doradca Zawodowy. - 2011, nr 4, s. 10-13
6. Edukacja zawodowa wobec zmiany cywilizacyjnej / Ryszard Gerlach // Edukacja: studia, badania, innowacje. - 2011, nr 2, s. 5-14
7. Jak to robią inni - zasoby informacji o rynku pracy / Wojciech Kreft // Doradca Zawodowy. - 2012, nr 2, s. 26-30
8. Kształtowanie kompetencji społecznych w obecnym systemie edukacji zawodowej oraz ich znaczenie dla funkcjonowania młodych ludzi na rynku pracy - raport z badań Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży / Jarosław Chojceki, Wojciech Pieniążek; Arkadiusz Brzeziński // Meritum. - 2011, nr 1, s. 12-20
9. Podbój rynku pracy z inkubatorem / Urszula Ciuk // Doradca Zawodowy. - 2014, nr 2, s. 47-49
10. Szkolnictwo zawodowe po reformie / Tadeusz Sławecki; rozm. przepr. Maciej Kułak // EduFakty: Uczę Nowocześnie 2012, nr 21, s. 88-90
11. Szkolnictwo zawodowe w Polsce: czy zapowiada się wielki powrót? / Anna Czyż // Edukacja i Dialog. - 2014, nr 5/6, s. 51-54
12. Uczeń szkoły zawodowej na praktykach: jak go widzi pracodawca / Ewa Dzielnicka // Doradca Zawodowy. - 2012, nr 3, s. 12-14
13. Współczesny rynek pracy - pracodawca, pracobiorca i rola szkoły w przygotowaniu zawodowym / Anieła Kobusińska-Luty // Doradca Zawodowy. - 2014, nr 2, s. 12-16
14. Współpraca pracodawców ze szkołami zawodowymi w praktyce / Janusz Moos, Małgorzata Sienna // Monitor Prawny Dyrektora. - 2014, nr 4, s. 8-9
15. Zmiany w polskim szkolnictwie zawodowym: więcej szans niż zagrożeń. Cz. 2 / Andrzej Mielczarek // Hejnał Oświatowy. - 2012, nr 4, s. 10-12
16. Zmiany w polskim szkolnictwie zawodowym: więcej szans niż zagrożeń / Andrzej Mielczarek // Hejnał Oświatowy. - 2012, nr 5, s. 15-18
17. Zmiany w systemie edukacji zawodowej i ustawicznej / Dorota Imielska // Monitor Prawny Dyrektora. - 2011, nr 10, s. 4-5
18. Zmiany w szkolnictwie zawodowym. // EduFakty: Uczę Nowocześnie 2012, nr 21, s. 91-94
19. Żeby zawód nie zawiódł / Ela Binswanger // Edukacja i Dialog. - 2014, nr 5/6, s. 56-59

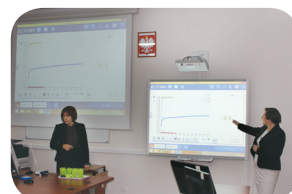
AKREDYTOWANA WOJEWÓDZKA PLACÓWKA DOSKONALENIA Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli we Włocławku

W Kujawsko-Pomorskim Centrum Edukacji Nauczycieli we Włocławku 30 października 2014 roku odbyło się uroczyste przekazanie pracowni dydaktycznych w ramach projektu *e-Usługi - e-Organizacja pakiet rozwiązań informatycznych dla jednostek organizacyjnych województwa kujawsko-pomorskiego*. Jest to największy projekt edukacyjny tego typu nie tylko w Polsce, ale i w Europie.

Placówka została wyposażona w nowoczesną pracownię dydaktyczną oraz pięć pracowni mobilnych, które trafią do szkół po ukończeniu przez nauczycieli szkoleń przygotowujących do wykorzystania nowoczesnych technologii. Informacje na bieżąco umieszczane będą na naszej stronie internetowej.

Zapraszamy do współpracy i korzystania z naszej oferty.

ul. Nowomiejska 15A, 87-800 Włocławek
tel. 54 231 33 42, fax 54 412 10 98, kpcen@cen.info.pl
www.cen.org.pl

Kujawsko-Pomorskie Centrum Nauczycieli w Toruniu
zaprasza dyrektorów szkół podstawowych, gimnazjalnych
i ponadgimnazjalnych
oraz przedstawicieli organów prowadzących do korzystania z
MODELU KOMPLEKSOWEGO WSPARCIA SZKÓŁ
poprzez udział w projekcie

INDYWIDUALNE WSPARCIE SZKÓŁ

- forma służy poprawie jakości procesu edukacyjnego w podnoszeniu efektów kształcenia
- celem projektu jest wsparcie dyrektora oraz nauczycieli w rozwijaniu warsztatu pracy i towarzyszenie w procesie wdrażania zmian
- proponujemy wsparcie szkoły w rozwiązywaniu jej specyficznych problemów w oparciu o diagnozę
- posiadamy czteroletnie doświadczenie w realizacji projektu

Szczegółowych informacji udziela koordynator projektu,
konsultantka Dorota Andrzejewska (tel. 881 93 31 90).

www.kpcen-torun.edu.pl

DOSKONALENIE ZAWODOWE NAUCZYCIELI W PUBLICZNYCH PLACÓWKACH WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

- debaty
- warsztaty
- publikacje
- konsultacje
- konferencje
- kursy online
- programy autorskie
- opieka metodyczna
- kursy kwalifikacyjne
- pomiar dydaktyczny
- innowacje pedagogiczne
- szkoleniowe rady pedagogiczne

**ZAPRASZAMY
DO WSPÓŁPRACY**

KUJAWSKO-POMORSKIE CENTRUM EDUKACJI NAUCZYCIELI W BYDGOSZCZY

PLACÓWKA AKREDYTOWANA

tel. 52 349-31-50

52 349-31-03

kom. 607-886-112, 697-011-84

formy@cen.bydgoszcz.pl

www.cen.bydgoszcz.pl, www.kursyonline.bydgoszcz.pl

Kujawsko - Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli
w Toruniu

PLACÓWKA AKREDYTOWANA

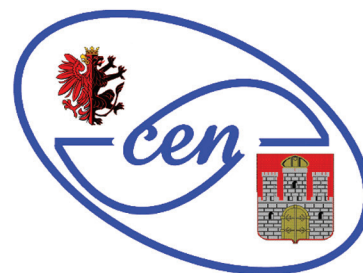
tel. 56 62 277 47;

881 93 10 25, fax. 56 62-23-181

ul. Henryka Sienkiewicza 36, 87-100 Toruń

www.kpcen-torun.edu.pl

Akredytowana Wojewódzka Placówka Doskonalenia
Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli
we Włocławku

www.cen.org.pl

ul. Nowomiejska 15A, 87-800 Włocławek
tel. 54 231 33 42, e-mail: kpcen@cen.info.pl